

BIBLIOTHECA
FF. PRÆDICATORUM,
BENITLÆ.

No.

D.

4195

p. 100

BEATISSIME PATER

Cum Opusculum istud pro Pontificiae auctoritatis atque Infallibilitatis defensione exaratum, pene ad verbum depromptum sit ex S. THOMA AQUINATE, et ex nostrae Scholae Doctoribus; optimum mihi visum est, si BEATITUDINI Tuae hunc qualemcumque studii mei atque laboris fructum humiliter offerens, non meis, sed illis ipsis uterer verbis, quibus eximius Doctor P. Dominicus Gravina, pluries in hoc Opusculo citatus et in Officio Procuratoris Generalis meus Praecessor, nuncupabat URBANO PP. VIII librum III *Catholicarum Praescriptionum P. II.*

Enixe igitur deprecor, BEATISSIME PATER, ut illa eadem a me Tibi dicta benigne excipere digneris.

BEATISSIMO AC SANCTISSIMO D. N. PAPAE

PIO IX.

« ¹ Pontifici Maximo, magnae Sedis ² Apostolicae, et
» ³ aeternae Urbis, et ⁴ Episcoporum Episcopo, ⁵ Ecclesiae
» catholicae Capiti.

» ⁶ Universi Orbis Patriarchae, ⁷ et omnium Patriar-
» charum Principi, ⁸ et Patriarchalium Sedium Praesidi,

¹ Tertull. de pudicit. c. 1.

² Synod. Constantin. 2. act. 4.

³ Ammianus Marcell. lib. 15.

⁴ Tertull. loc. cit., Cyp. ep. 55.

⁵ Concil. Sardic. ad Julium, Bas. ep. 77.

⁶ Monachi Syriae ad Hormis.

⁷ VI. Synod. ep. ad Agathonem, VIII Synod. can. 21.

⁸ Ignat. lib. ad Nicol. PP. post 8. Syn.

» ¹ Patri Patrum, et Summo omnium Praesulum Antistiti,
» ² sacro Vertici, et Fundamento, super quod Ecclesiae
» columnae sustentantur.

» ³ Sancti Petri ordinario Successori, et ⁴ Vicario
» Crucifixi Jesu Christi Domini Nostri, ⁵ Cui data est po-
» testas super omnes christianos Principes, et omnes eo-
» rum populos, et universam Ecclesiam, ⁶ ad Quem perti-
» net sollicitudo omnium Ecclesiarum.

» ⁷ Cujus thronus in coelo locatus est, et de coele-
» stibus negotiis pronuntiandi habet auctoritatem; ut
» ⁸ charta, et atramentum videatur, et per Pontificem Pe-
» trus loquatur.

» Post ⁹ Deum omnium Judici, a Quo constitutiones,
» DOGMATUM DEFINITIONES, ecclesiasticarum cau-
» sarum decisiones ¹⁰, et corda omnium pendent ¹¹, contra
» Quem nec in Synodo universali ulla sententia proferri
» potest.

» ¹² Rectori domus Dei vivi, quae est Ecclesia, Cui

¹ PP. Synod. Afric. ad Theodor. PP.

² Sergius Cyprius epist. cit. in synodo Martini Pap.

³ Philip. presb. in Concil. Eph. c. 2, c. 16.

⁴ Leonora Regina ep. 144. inter epist. Petri Blesensis ad Cae-
lest. PP., Concil., Florent. in def. Fidei.

⁵ Concil. Nic. I can. 39 ex Arabic. transl. S. Thom. I. de re-
gim. Princip. c. 14.

⁶ Leodiens. ad Paschal. II.

⁷ S. Jo. Chrysost. in Isai. hom. 5. tom. 1.

⁸ Sexta Syn. Constantinop. act. 18.

⁹ PP. Concil. Chalced. act. 2.

¹⁰ Abbates, et Monachi Graeci in Concil. Martini PP. t. 2. Con-
cil. p. 773.

¹¹ Octav. Syn. can. 21.

¹² Ambros. in cap. 1. ep. ad Tim.

» divina ¹ providentia vitam et fidem Christianam et
» Ecclesiam suam regendam commisit.

» ² Discipulo Sancti Petri, Ecclesiae et orthodoxae
» et IMMACULATAE FIDEI DOCTORI, ORBIS MAGISTRO ³, et Con-
» firmatori fratrum, Cui ⁴ datum est, adulterinum a puro
» discernere, et fidem Patrum sine ulla subtractione prae-
» dicare.

» ⁵ In Cujus potestatem, tanquam in solem omnes fi-
» nes terrae respiciunt, et ex ipsa lumen Catholicae, et
» Apostolicae fidei recipiunt.

» ⁶ A Quo catholicorum Doctorum doctrina auctorita-
» tem habet; ut nefas sit absque Dei Vicario, absque Cla-
» vigero Coeli, absque Curru et Auriga spiritualis Israelis,
» absque universali Pontifice, absque omnium Arbitro ali-
» quid consummare, vel divulgare.

» TIBI ergo, Qui ⁷ Petri fidem et cathedram tenes,
» quod pro PONTIFICIAE AUCTORITATIS ATQUE INFALLIBILI-
» TATIS DEFENSIONE elaboravi opus, post beatorum pedum
» oscula probandum examinandumque judicio offero, con-
» secro, dico.

» ⁸ Ad nullum enim alium rectius refertur, si quid

¹ Anselm. de incarnat. Verbi c. 1.

² Eccl. Orient. ad Symmac. PP., Hier. apol. pro lib. contra Jo-
vin., Sergius ep. cit. ad Theodor.

³ Chrys. hom. 87. in Joan., Sergius ep. cit.

⁴ Basil. epist. data Sabin. ad Pontificem Rom., S. Thom. lib.
contra err. Graec.

⁵ Maximus Constantinop. Episc. epist. ad Oriental., quem locum
allegat S. Thom. Opusc. contra errores Graecor.

⁶ S. Tom. 2. 2, q. 10, a. 12., Anastas. Bibliothec. praef. ad P. M.
in vitam Joannis Eleemosinar. a se traductam.

⁷ S. Hieron. ep. ad Damas.

⁸ S. Anselm. Arch. Cantuar. lib. de Incarnat. Verbi ad Urban. II
dicato c. 1.

» contra fidem catholicam oritur in Ecclesia, ut ejus auctoritate corrigatur; nec ulli alii tutius, si quid contra errorem respondetur, ostenditur ¹.

» ² Quapropter sicut nulli dignius possum offerre, ita nulli libentius praesentem epistolam quam Vestrae destino sapientiae; quatenus si quid in ea corrigendum est, Vestra censura corrigatur; et quod regulam veritatis tenet, Vestra auctoritate roboretur ³. Tu enim claves scientiae accepisti; quod ligas, nemo solvit, quod aperis, nemo claudit, quod claudis, nemo aperit, vicem namque » in terris tenes Dei. »

Humiliter provolutus ad pedes Sanctitatis Tuae Apostolicam Benedictionem imploro.

Romae e Conventu S. Mariae S. Minervam die sacra Ascensioni D. N. J. C. Anno MDCCCLXX.

Indignissimus Filius in Christo

FR. RAYMUNDUS BIANCHI

Proc. Generalis Ord. Praed.

¹ Idem ib.

² Anastasius sup. loc. cit.

³ Idem.

PIUS PP. IX.

Dilecte Fili, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Perlibenter equidem, Dilecte Fili, compressam videramus ab altero e tui Ordinis Alumnis audaciam ephemeridis, quae vulgaverat, neminem, ante clarissimum Ecclesiae lumen Thomam Aquinatem, apud vos asseruisse nescium erroris Romanum Pontificem *ex cathedra* docentem; ipsum vero id tradidisse spuriis fretum Graecorum testimoniis, totamque postea ejus scholam, pecudum more, Magistri vestigia secutam eandem propugnasse nutantem sententiam et fundamento carentem. Libentius tamen videmus, te e rei cortice ad ipsam medullam progressum ex eodem Angelico Doctore jugique discipulorum ejus serie deprompsisse argumenta spectantia constitutionis Ecclesiae indolem Romanique Pontificis praerogativas, illaque scite studioseque conquisita ea disposuisse et ordinasse industria, quae in hoc themate absolutum veluti doctrinae corpus et adeo compactum oculis subjiciat, ut dum quae Vir sanctissimus docuit clarius et fusius explicata cernuntur a discipulorum commentariis, novum vicissim robur istis additum conspiciatur a tanti praeceptoris auctoritate. Quam sane eo majoris facimus, quod eximia et prorsus angelica sanctissimi hujus viri doctrina ab ipso Christo Domino commendata feratur; et facta testantur, Ecclesiam in Oecumenicis Conciliis post illius obitum habitis tantum detulisse scriptis ejusdem, ut sententiis inde ductis et saepe etiam verbis usa fuerit, sive ad elucidanda Catholica dogmata, sive ad erumpentes errores conterendos. Non uno autem nomine collectionem istam tuam opportunam utilemque censemus. Praeter quam enim quod

omnes subjectae materiae partes attingat ac illustret, et quotquot in ea difficultates excitantur diremptas exhibeat, ita ut, lucubratione perlecta, liceat animadvertere cum Ecclesiaste, *nihil sub sole novum, nec valet quisquam dicere: ecce hoc recens est: jam enim praecessit in saeculis, quae fuerunt ante nos:* expers praeterea sit omnis suspicionis commotae mentis et abreptae a quaestionis aestu, cum tota ferme constet ex scriptorum sententiis, qui jamdiu ex humanis rebus excesserunt. Gratulamur itaque tibi, quod ad tuendam vetustatem, soliditatem et constantiam doctrinae Angelici Magistri tui ejusque scholae immanem hunc laborem susceperis; siquidem dum te propositum tuum assecutum esse videmus, non parum lucis ab opere hujusmodi conferendum esse arbitramur ad discutientias objectionum nebulas mentibus offusas.

Hunc idcirco tibi faustum ominamur exitum; et grato excipientes animo volumen oblatum, divini favoris auspicem et paternae Nostrae benevolentiae pignus Apostolicam Benedictionem tibi totique Praedicatorum Ordini peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 9 Junii Anno 1870

Pontificatus Nostri Anno Vicesimoquarto.

PIUS PP. IX.

*Dilecto Filio Raymundo Bianchi
Procuratori Generali Ordinis Praedicatorum*

DE
CONSTITUTIONE MONARCHICA ECCLESIAE
ET DE
INFALLIBILITATE ROMANI PONTIFICIS
JUXTA
D. THOMAM AQUINATEM
EJUSQUE SCHOLAM
IN ORD. PRAEDICATORUM
PER
FR. RAYMUNDUM BIANCHI
PROCURATOREM GENERALEM EJUSDEM ORDINIS
ET PROFESSOREM S. THEOLOGIAE
IN ROMANA STUDIORUM
UNIVERSITATE

ROMAE
TYPIS SALVIUCCI IN PLATEA SS. XII. APOST.
1870

Proprietà letteraria.

RATIO OPERIS

I. Ut facilius cuilibet ratio operis innotescat, recolendum mihi breviter est, quanti Catholica Ecclesia in Conciliis post obitum S. THOMAE celebratis congregata fecerit ejus doctrinam, et quantum semper auctoritati tanti Doctoris detulerit in dirimendis fidei controversiis.

II. Atque in primis Concilium generale Lugdunense II (anno 1274) cui, morte in itinere praeventus, sanctissimus Doctor interesse non potuit, ex ejus Operibus arma desumpsit, ut Graecos Schismaticos confutaret. *Concilio*, ait Nat. Alexander in Panegyrico S. Thomae, *spiritu praesidioque non defuit. Graecorum errores insigni ac luculento, quod Urbani IV jussu conscripserat, Opusculo convictos, profligavit*¹. *Spiritus Sancti a Patre Filioque processionem, Romanique Pontificis Primatum professi ac venerati pacem ac unitatem juravere.*

III. Viennense etiam Concilium Œcumenicum (anno

¹ Haec verba Nat. Alexandri, qui certe suspectus esse nequit, serio perpendant, qui D. Thomam deceptum dicunt a spuriis testimoniis PP. Graecorum. Numquidnam omnes Patres Concilii, et praecipue Graeci, tunc etiam decepti fuerunt? Judicet prudens lector.

1311) Beguardorum Beguinarumque errores eisdem pene verbis proscripsit, quibus D. Thomas in summa sua Theologica praeoccupando damnaverat.

IV. Quanto vero honore ipse ejusque doctrina in Constantiensi (Ecumenica Synodo (anno 1413) fuerit habita, testatur ipse Lutherus (apud Coccaeum in actis et scriptis Lutheri anni 1524) qui in Libro contra Brunonem ait: *Constantiae in Concilio Joannes Hus et Hieronymus Pragensis damnati atque exusti sunt, vere sancti, filii et martyres Dei. Contra vero Thomas Aquinas fons et sentina omnis haereseos, errorisque, et extinctionis Evangelii, sicut indicant Libri ejus, exaltatus fuit. Ita virulentus ille homo effutiebat, ferre non valens quod doctrina D. Thomae, tanquam acutissimo gladio, duo illa haeretica pravitatis capita confossa fuerint.*

V. Ex actis etiam Florentini (anno 1439) satis constat, doctrinam D. Thomae veluti consecratam ab ipso fuisse, et ipsa ejus verba adhibita, maxime in Sess. 7 et in Sess. 25 in Decreto Unionis: adeo ut Graeci convicti rationibus a Fr. Joanne de Montenegro in Concilio allatis ad ipsorum Schisma retundendum, et admoniti eas ex D. Thoma esse depromptas, ejusdem Summam in Graecum idioma transferre curarunt.

VI. In Lateranensi V sub Julio II (an. 1512) nihil in definitionibus fidei actum est, quod ex D. Thoma depromptum non fuerit, id maxime agente Thoma de Vio Cardinali Cajetano.

VII. *De Tridentino* (coept. an. 1545, et absolut. an. 1563) autem quis enarrare sufficiat, ait Baronius in Martyrol. Rom. annot. ad diem 7 Martii, *quot vir sanctissimus atque eruditissimus Thomas Aquinas Theologorum praeconis celebratur, quantumque illius illibatae doctrinae a SS. Patribus fuerit acclamatum?*

VIII. « Scripturam Sacram super altari ex una parte,
 » subdit Nat. Alexander supra citatus, Summam Theolo-
 » gicam S. Thomae ex altera, media Servatoris in cruce
 » suffixi imagine, collocatam historiae produnt; ut sacrum
 » esset armamentarium, ex quo arma adversus Haereticos
 » sumerentur, ut velut lydius lapis esset, ad quem omnes
 » expenderentur controversiae Quantum vero s. Tho-
 » mae auctoritati tribuerit in iis dirimendis sacra Synodus,
 » testatur quod Sessione XXI gestum, et ab uno Theo-
 » logorum (Didaco Payva Lusitano in Sermone de s.Thoma),
 » qui Concilio interfuere, memoriae proditum est. De Com-
 » munionem sub utraque specie et parvulorum, jam condi-
 » tum Decretum solemniter mox ritu promulgandum expen-
 » debatur. Sedis Apostolicae delegatis visum erat, decreto
 » inserendum, velut rem certissimam, Christum in su-
 » prema Coena Apostolos his verbis consecrasse: *Hoc fa-*
 » *cite in meam commemorationem.* Prope erat, ut id
 » frequentibus Patrum suffragiis in rem judicatam tran-
 » siret, cum Praesulum aliquis (D. D. Petrus Guerrero
 » Archiepiscopus Granatensis) suggessit, s. Thomam huic
 » videri sententiae repugnantem. Protinus, jussu Patrum,
 » prolata Doctoris Angelici Summa, discussus locus (3.
 » P. q. 73, a. 5, ad 3), quem cum non uno sensu Theo-
 » logi intelligerent ac exponerent, tantum ponderis in
 » Concilii lancem injecit sola s. Thomae auctoritas, vel
 » etiam dubitata, ut placuerit Concilio Decretum differre,
 » donec ejus sententia explorata esset. Contulere hac de
 » re, Patribus coram, peritiores Theologi, et in s. Tho-
 » mae doctrina magis versati: cumque palam factum esset,
 » hanc de Apostolorum inauguratione sententiam ipsi
 » haud esse dissentaneam, sequenti Sessione communibus
 » suffragiis sancita est. Dicere igitur possit de coelesti do-
 » ctrina sua D. Thomas: *Sap. 8, 12. Habebo propter hanc*

» *claritatem ad turbas, et acutus inveniar in judicio, et*
» *in conspectu potentium admirabilis ero, et facies Prin-*
» *cipum mirabuntur me, tacentem me sustinebunt, et*
» *loquentem me respicient, et sermocinante me plura,*
» *manus ori suo imponent.* » Haec ille.

IX. « Quid ad haec dicent, ait Joannes a s. Thoma in 1.
» P. Disp. 1. a. 2, qui tam libero animo D. Thomae
» sensum non dubitatum, sed certum et constantem, nullo
» scrupulo rejiciunt? Haeret Ecclesia, anxietur, suspen-

» ditur, definitio jam in procinctu detinetur, ne etiam
» sub dubio sensus D. Thomae praetermittatur: procul-

» dubio, quia mens Concilii Thomas erat. »

X. Et Gravina (Cherubim Paradisi lib. 2, c. 5, n. 3,) stupens subjungit: « Si Concilium adeo veneratum est
» doctrinam S. Thomae, ut in re tam gravi manum su-

» spenderit a subscriptione, et Decreti assignatione; ecquis
» erit adeo praeceps, ut in eum Doctorem irruat temere,

» quem tanti fecit Ecclesia? »

XI. Hinc facile quisque intelliget, quare, imminente Vaticano Œcumenico Concilio, ipsoque jam in Spiritu S. congregato, impugnatores Pontificiae auctoritatis, ac infallibilitatis, nullum non moverint lapidem, ut D. Thomam vel in suam sententiam traducerent, vel saltem ostenderent a falsario quodam deceptum in re tanti momenti in errorem, licet inculpate, inductum esse, ut inde infirmata tanti Doctoris auctoritate, facilius vel propriam opinionem evulgarent, vel saltem hujus veritatis definitionem impedirent, vel retardarent.

His quidem retundendis calumniis sufficere videbatur, quae paucis abhinc hebdomadibus in lucem prodiit, brevis responsio a P. Reali data, velut solemnitas totius Ordinis nostri protestatio: verum cum ultimis hisce diebus adhuc alii surrexerint, qui pertinaciter eundem sermo-

nem recinere non verentur, ad ipsorum ora obstruenda, et simul vindicandum Angelicum Praeceptorem, necessarium omnino mihi visum fuit, discussione paulo ampliori instituta, ejusdem ANGELICI DOCTORIS, EJUSQUE SCHOLAE in nostro Praedicatorum Ordine, quae etiam impugnata fuit, veram mentem ac sententiam exponere in praesenti qualicumque Opusculo. In quo quidem quaestioni de infallibilitate Rom. Pontificis aliam praeire faciam de Constitutione Monarchica Ecclesiae, quae juxta eundem D. Thomam velut basis est ac fundamentum.

Exposita Magistri vera doctrina, expositio amplior subsequetur doctrinae nostrae Scholae, quae a primo suo saeculo, solemne et sacrum habuit, ejusdem D. Thomae genuinum sensum veramque in omnibus et per omnia mentem retinere, et inviolatam illibatamque docere ac tradere.

Nullam citationem afferam, quae non sit Doctorum, qui sub habitu S. P. Dominici floruerunt, adeoque semel pro semper monitum volo, post nomen uniuscujusque subintelligenda esse verba: *Ordinis Praedicatorum*.

Si non omnia, quae desiderari possent, in hoc Opusculo reperiet benignus Lector, veniam det, quaeso, tum temporis angustiae, tum aliis pluribus mei officii curis, quibus distractus elucubrationem istam brevius angustiusque concludere debui.

Datum Romae in Conv. S. Mariae supra Minervam die XXX mensis Aprilis Sanctae Catharinae Senensi sacra Anno MDCCCLXX.

QUAESTIO. I.

DE CONSTITUTIONE ECCLESIAE
SEU DE FORMA ECCLESIASTICAE MONARCHIAE.

CAPUT UNICUM

1. Quaestio de Ecclesiae constitutione adeo connexa est cum quaestione de infallibilitate Romani Pontificis, ut, si illa recte stabiliatur, ista quasi consectorium ab eadem legitime profluat; secus vero ista corruat, si non recte illa intelligatur. Quod advertentes tum veteres, tum recentiores infallibilitatis Romani Pontificis osores, veram constitutionem seu regiminis formam in Ecclesia pervertere conati sunt, contententes ejus regimen non esse monarchicum absolutum, sed monarchicum temperatum, seu aliis verbis, Romano Pontifici in persona Petri concessam non fuisse totam omnino plenitudinem potestatis, sed potissimam partem tantum, ita ut tota plenitudo ecclesiasticae potestatis constet tum ex potestate Romani Pontificis, tanquam elemento potissimo, tum ex potestate Episcoporum, tanquam elemento longe inferiore, et priori

subordinato. Quo semel ab illis constituto, facile gradiuntur ad denegandam personalem infallibilitatem Romani Pontificis. Et ego igitur exponere volens doctrinam D. Thomae ejusque scholae circa infallibilitatem Romani Pontificis, praemittendam duxi quaestionem de Ecclesiae constitutione, ideoque statuo sequentem conclusionem.

2. Regimen Ecclesiae ex Christi institutione est monarchicum absolutum, seu aliis verbis, tota omnino plenitudo potestatis residet in Rom. Pontifice.

Quae conclusio, ut catholica veritas, a D. THOMA ejusque schola (de solo Praedicatorum ordine loquor) semper propugnata fuit. Quod e vestigio aggredior ostendere, et primo ex D. THOMA, qui hoc expresse tradit et invicte probat pluribus in locis suorum operum ¹.

3. Imprimis ex ejus summa contra Gentiles in Libro IV. ad rem nostram optime facit Caput 76, cui titulus: « De Episcopali dignitate, et quod in ea UNUS sit SUMMUS » En ejus verba:

» Quia omnium horum Ordinum collatio cum quodam sacramento perficitur, ut dictum est (cap. 74); sacramenta vero Ecclesiae sunt per aliquos ministros Ecclesiae dispensanda, ideo necesse est aliquam superio-

¹. Neque pro quaestione ista, neque pro alia de infallibilitate ullum afferam testimonium ex iis quae habentur in opusculo contra errores Graecorum, quia ibi, ut ajunt, S. Doctor deceptus fuit falsis testimoniis PP. Graecorum. Invicta tamen argumenta inde etiam eruere possem, quia, ut cuilibet absque passione legenti dictum Opusculum patet, S. Thomas ad veritatem fidei asserendam innititur auctoritati S. Scripturae, et non testimoniis illis, quae solummodo in confirmationem adducit contra ipsos Graecos. Addo insuper non deesse ut legitur in ephemeride « *la Civiltà Cattolica serie VII, vol. X, fasc. 481, pag. 49.* » qui asserit, et fortasse quanto citius scripto typis edito ostendet, in locis a D. Thoma ex *Thesaur*o adductis nil aliud falsi inveniri, quam citationes unius Patris alteri Patri attributas.

» rem potestatem esse in Ecclesia alicujus altioris mini-
» sterii, quae ordinis sacramentum dispenset; et haec est
» Episcopalis potestas, quae, etsi quantum quidem ad con-
» secrationem corporis Christi non excedat sacerdotis po-
» testatem, excedit tamen eam in his quae pertinent ad
» fideles: nam et ipsa sacerdotalis potestas ex Episcopali
» derivatur, et quidquid arduum circa populum fidelem
» est agendum, Episcopis reservatur, quorum auctori-
» tate etiam sacerdotes possunt hoc, quod eis agendum
» committitur; unde et in his quae Sacerdotes agunt,
» utuntur rebus per Episcopum consecratis, ut in Eucha-
» ristiae consecratione utuntur consecratis per Episcopum
» calice, altari, et pallis. Sic igitur manifestum est, quod
» summa potestas regiminis fidelis populi ad Episcopalem
» pertinet dignitatem. Manifestum est autem quod, quam-
» vis populi distinguantur per diversas dioeceses et civi-
» tates, tamen sicut est una Ecclesia, ita oportet esse unum
» populum Christianum. Sicut igitur in uno speciali po-
» pulo unius Ecclesiae requiritur unus Episcopus, qui sit
» totius populi caput, ita in toto populo Christiano requi-
» ritur, quod UNUS SIT TOTIUS ECCLESIAE CAPUT.

» Item. Ad unitatem Ecclesiae requiritur quod omnes
» fideles in fide conveniant. Circa vero ea, quae fidei sunt,
» contingit quaestiones moveri; per diversitatem autem
» sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per
» unius sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad uni-
» tatem Ecclesiae conservandam, quod sit UNUS qui toti
» Ecclesiae praesit. Manifestum est autem, quod Christus
» Ecclesiae in necessariis non deficit, quam dilexit, et pro
» ea sanguinem suum fudit, cum et de synagoga dica-
» tur per Dominum: *Quid est quod debui ultra facere*
» *vineae meae et non feci ei?* Jsai. 5, 4. Non est igitur

» dubitandum, quin EX ORDINATIONE CHRISTI UNUS toti Ecclesiae praesit.

» Adhuc. Nulli dubium esse debet, quin Ecclesiae regimen sit optime ordinatum, utpote per eum dispositum, per quem *Reges regnant, et legum conditores justa decernunt*. Proverb. 8, 15. Optimum autem regimen multitudinis est, ut regatur per unum; quod patet ex fine regiminis, qui est pax: pax enim et unitas subditorum est finis regentis; unitatis autem congruentior causa est unus, quam multi. Manifestum est igitur regimen Ecclesiae sic esse dispositum, ut UNUS toti Ecclesiae praesit.

» Amplius. Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur: unde et Joannes in Apocalypsi vidit Hierusalem descendentem de coelo, et Moysi dictum est, quod faceret omnia secundum exemplar ei in monte monstratum. In triumphanti autem Ecclesia unus praesidet, qui etiam praesidet in toto universo, scilicet Deus; dicitur enim: *Ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus*. Apoc. 21, 3. Ergo et in Ecclesia militante UNUS est qui praesidet universis. Hinc est quod dicitur: *Congregabuntur filii Juda et filii Israel pariter, et ponent sibimet caput unum*: Ose. 1, 11, et Dominus dicit: *Fiet unum ovile, et unus pastor*. Joan. 10, 16.

» Si quis autem dicat quod unum caput, et unus pastor est Christus, qui est unus unius Ecclesiae sponsus, non sufficienter respondet. Manifestum est enim quod omnia Ecclesiastica Sacramenta ipse Christus perficit; ipse enim est, qui baptizat, ipse est qui peccata remittit, ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara crucis, et cujus virtute corpus ejus in altari quotidie consecratur: et tamen, quia corporaliter non cum omnibus fidelibus

» praesentialiter erat futurus, elegit ministros, per quos
» praedicta fidelibus dispensaret, ut supra (c. 74) dictum
» est. Eadem igitur ratione, quia praesentiam corporalem
» erat Ecclesiae subtracturus, oportuit ut alicui commit-
» teret, qui loco sui universalis Ecclesiae gereret curam.
» Hinc est quod Petro dixit ante ascensionem: *Pasce oves*
» *meas* Joan. 21, 17; et ante passionem: *Tu aliquando*
» *conversus confirma fratres tuos* Luc. 22, 32; et ei SOLI
» promisit: *Tibi dabo claves regni coelorum* Math. 16, 19:
» UT OSTENDERETUR POTESTAS CLAVIUM PER EUM AD ALIOS
» DERIVANDA, AD CONSERVANDAM ECCLESIAE UNITATEM.

» Non potest autem dici quod, etsi Petro hanc di-
» gnitatem dederit, per eum tamen ad alios non deriva-
» tur. Manifestum est enim quod Christus Ecclesiam sic
» instituit, ut esset usque ad finem saeculi duratura,
» secundum illud: *super solium David, et super regnum*
» *ejus sedebit, ut confirmet illud, et corroboret in judi-*
» *cio et justitia, amodo et usque in sempiternum* Isai. 9, 7.
» Manifestum est igitur quod ita illos, qui tunc erant, in
» ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad
» posteros, pro utilitate Ecclesiae, usque ad finem sae-
» culi; praesertim cum ipse dicat: *Ecce ego vobiscum sum*
» *omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*
» Math. 28, 20.

» Per hoc autem excluditur quorundam praesumptuo-
» sus error, qui se subducere nituntur ab obedientia, et
» subjectione Petri, successorem ejus Romanum Pontifi-
» cem universalis Ecclesiae pastorem non recognoscentes.

4. Idem s. Doctor lib. 2 sentent. Dist. 44, q. 2, art. 3,
Exposit. textus sequentem theoriam tradit circa habitu-
dinem potestatis superioris et inferioris « Potestas supe-
» rior et inferior dupliciter possunt se habere: aut ita,
» quod inferior potestas EX TOTO oriatur a superiori: et

» tunc TOTA virtus inferioris fundatur supra virtutem su-
» perioris: et tunc simpliciter, et in omnibus est magis
» obediendum potestati superiori, quam inferiori
» sicut se habet potestas Dei ad omnem potestatem crea-
» tam sic etiam se habet potestas Papae ad omnem
» spiritualem potestatem in Ecclesia, quia ab ipso Papa
» gradus dignitatum diversi in Ecclesia et disponuntur et
» ordinantur.

5. Item in 4 Sentent. dist. 24, quaest. 3, art. 2, ad
tertiam quaestiunculam ex unitate corporis Ecclesiae ita
arguit: « Ubicumque sunt multa regimina ordinata in
» unum, oportet esse aliquod universale regimen supra
» particularia regimina alias non posset esse colligatio
» ad unum: et ideo cum tota Ecclesia sit unum corpus,
» oportet, si unitas debet conservari, quod sit aliqua po-
» testas regitiva respectu totius Ecclesiae supra potesta-
» tem episcopalem, qua unaquaeque specialis Ecclesia re-
» gitur; et haec est potestas Papae: et ideo qui hanc pote-
» statem negant, schismatici dicuntur, quasi divisores ec-
» clesiasticae unitatis.

6. Eadem fere habet in 2 2 P. quaest. 39, art. 1,
ubi ait: « Ecclesiae unitas in duobus attenditur, scilicet
» in connexione membrorum Ecclesiae ad invicem seu
» communicatione: et iterum in ordine omnium membro-
» rum Ecclesiae ad unum caput Hoc autem caput
» est ipse Christus, CUJUS VICEM IN ECCLESIA GERIT SUM-
» MUS PONTIFEX.

7. Idem D. Thom. 3 P. q. 8, a. 6 ait: « Christus est
» caput omnium eorum, qui ad ecclesiam pertinent, secun-
» dum omnem locum, et tempus et statum; alii autem ho-
» mines dicuntur capita, secundum quaedam specialia loca,
» sicut Episcopi suarum Ecclesiarum; vel etiam secundum
» determinatum tempus, sicut Papa est CAPUT TOTIUS EC-

» CLESIAE scilicet tempore sui Pontificatus; et secundum de-
» terminatum statum, prout scilicet sunt in statu viatoris.»

8. Aperte etiam conclusionem nostram asserit in 4
Sent. Dist. 20, quaest. 1, art. 4, Solut. 3, ubi ait. «Dicen-
» dum quod Papa habet PLENITUDINEM PONTIFICALIS POTE-
» STATIS, quasi Rex in Regno; sed Episcopi assumuntur
» in partem solitudinis, quasi iudices singulis civita-
» tibus praepositi.

9. Alibi autem S. Doctor in eod. lib. 4. Dist. 7. q. 3,
a. 1, q. 3, explicat, quomodo accipienda sit haec ple-
nitude potestatis, dicens: « Papa per hoc quod est Epi-
» scoporum summus, non dicitur habere plenitudinem po-
» testatis per relationem ad corpus Domini verum (supra
» quod consecrandum Papa, ut dist. 8. ait idem S. Thomas,
» non habet maiorem potestatem, quam simplex Sacerdos)
» sed per relationem ad corpus mysticum ».

Hanc autem plenitudinem potestatis habet Papa tam-
quam Rex in Regno, in quo, ut rursus exponit Dist. 24,
q. 2, a. 1, q. 1, ad 3 « quamvis TOTA POTESTATIS PLENITUDO
» resideat penes regem, non tamen excluduntur ministro-
» rum potestates, quae sunt participationes quaedam re-
» giae potestatis ».

Quae dicta sint ad tollendos scrupulos eorum, qui
verentur, ne si tota plenitudo potestatis admittatur in
Rom. Pontifice, actum sit de Episcoporum potestate: haec
enim non excluditur, cum sit participatio quaedam Ponti-
ficalis potestatis in ipsos ab illo derivata.

10. Et cum sibi objecisset, sicuti omni semper aevo
fecerunt adversarii, Dist. 24, q. 3, a. 2 supra Episcopos non
posse esse aliquem superiorem in Ecclesia, quia potestas,
quae data est Petro Matt. 16, est etiam data omnibus
Apostolis Joan. 20, respondet: » Dicendum quod quamvis
» omnibus Apostolis data sit communiter potestas ligandi

» et solvendi; tamen ut in hac potestate ordo aliquis significaretur, primo SOLI PETRO data est; ut ostendatur quod AB EO IN ALIOS DEBEbat ISTA POTESTAS DESCENDERE; propter quod etiam ei dixit singulariter: *confirma fratres tuos*; et *pasce oves meas*, idest LOCO MEI: ubi Chrysostomus dicit: *Praepositus, et Caput esto fratrum, ut ipsi te in loco meo assumentes, ubique terrarum te in throno tuo sedentem praedicent, et confirment.*¹

Eadem fere respondet iu Comm. Matth. cap. 16, ubi concludit: « Et hac ratione Papa, qui est loco S. Petri, » habet **PLENARIAM POTESTATEM**, ALII VERO AB IPso ».

11. Idem D. Thomas in 4 Dist. 17, q. 3, a. 3, q. 5 ad 3 jam praevidens futuras obiectiones, iisque respondens docet, Papam ex hac plenitudine potestatis, quae in ipso est, habere jurisdictionem IMMEDIATAM, tam in omnes simul, quam in singulas seorsum particularium pastorum ecclesias. Ait enim: « Inconveniens esset, quod duo aequaliter super eandem plebem constituerentur: sed quod

¹ Me non latet juxta R. Gratry (Troisieme lettre etc. pag. 35) hic etiam D. Thomam deceptum fuisse a falso testimonio, quod juxta editionem P. Nicolai in Chrysostomo non occurrit. At pace ipsius, quaero, si superis placet, an solutio D. Thomae fundata sit in auctoritate Chrysostomi, an non potius in ipsa Sacra Scriptura, quam adducit Angelicus? Judicium sit lectoribus. Insuper, velut si horrenda blasphemia essent verba tributa Chrysostomo, phantastice sibi imaginatur *la formidable indignation* quam manifestasset sanctus Vir, si quis Gentilis male conversus ausus fuisset coram ipso talia verba proferre. Verum nec etiam talia protulisset verba auctor Epistolae, si legisset quae statim P. Nicolai subdit in sua Editione; facile siquidem novisset, dummodo caecus non sit, si non quoad verba, quoad sensum tamen in Chrysostomo occurrere: ait enim P. Nicolai » In Chrysostomo non occurrit, nisi quod hom. 3 in acta apost. dicit: *Merito Petrus auctoritatem primus usurpat; ut qui omnes habeat in manu: ad hoc enim dicitur: Confirma fratres tuos.* Et hom. 87 in Joan. *Princeps apostolorum erat Petrus et coetus vertex. Hinc fratrum curam ei committit etc.*

» duo, quorum unus est alio principalior, super eandem
» plebem constituentur, non est inconveniens; et secun-
» dum hoc super eandem plebem IMMEDIATE sunt et sa-
» cerdos parochialis, et Episcopus, et Papa: et quilibet
» eorum potest ea, quae sunt jurisdictionis ad ipsum per-
» tinentia, alteri committere ». Eadem fere habet hac de
re S. Doctor in *Tractatu contra impugnantes Religionem*,
et alibi etiam, quae brevitatis gratia omitto.

Alia plura praetereo, quae ex eodem s. Doctore adduci
possent; adeo enim clara sunt, et, mea quidem opinione,
invicta quae hucusque attuli, ut alia addere idem esset,
ac faces in lucem meridianam inferre.

Concludam igitur ex S. Thoma, Ecclesiae regimen
esse *monarchicum absolutum*, seu aliis verbis, *totam*
omnino plenitudinem potestatis residere in Rom. Pon-
tifice. Veniam mihi dent studiosi lectores, si longior fui
in referendis testimoniis Angelici magistri; necesse enim
hoc esse duxi, ut tanti Ecclesiae Doctoris mens et doctrina
hac de re fundamentali cunctis patererent. Brevior ero in
nostrae scholae sententia exponenda.

12. D. Thomas non primus fuit, qui hanc veritatem,
sicut aliam de infallibilitate, de qua inferius loco suo,
traderet, nec ex adulteratis textibus didicit; jam enim eam
antea docuerat ejus Magister ALBERTUS MAGNUS, qui in libro
de Missa ca p. 6 ait: « Haec adunatio (scilicet multorum
» per omnem ordinem graduum ecclesiae ad unum caput) in
» coelo refulget, in naturis ostenditur, in operibus exem-
» plificatur, in divinis legibus praecipitur, et in toto corpore
» mystico observatur. . . . Hoc enim in toto corpore mystico,
» quod est ecclesia, observatur, in quo omnia ad unum di-
» riguntur, quae Petri clavibus committuntur. Math. 16.
» Tibi dabo claves regni coelorum etc. Haec clavis UNI com-
» mittitur, ut PLENITUDO POTESTATIS IN UNO OSTENDATUR, ET

» IN ALIOS AB ILLO secundum partem sollicitudinis, ad quam
« vocantur, committatur. » Haec Albertus Magnus. « Ex
» quibus manifeste convincitur, concludit Turrecremata
» in *Summa de Ecclesia lib. 2 cap. 2* error dicentium,
» principatum ecclesiae non esse monarchicum ». Et nos ad-
dimus: juxta ejusmodi doctrinam, et nostram scholam, con-
vincitur error etiam eorum, qui contendunt totam ple-
nitudinem Ecclesiasticae potestatis non residere in uno et
solo Petro, sed in Petro una cum Apostolis: residere in
collegio Apostolico, cujus Petrus est caput, adeoque to-
tam plenitudinem ecclesiasticae potestatis constare tum
ex potestate Rom. Pontificis tanquam elemento potissimo,
tum ex potestate Episcoporum, tanquam elemento inferiore
et priori subordinato.

13. Idem Albertus Magnus in verba Matth. c. 16. ait:
» Dabo autem tibi etc. Singulariter, non quod singulariter
» acceperit claves Petrus, sed quia in unitate ordinis Ecce-
» siae UNUS est qui accipit PLENITUDINEM POTESTATIS, qui
» est successor Petri, et Petrus in potestate.

14. Item 2. P. *Summae Theolog. Tract. 24, q. 141, Membro 3, in fine* asserit idem Albertus, Papam, quia
habet plenitudinem potestatis, esse ORDINARIUM omnium
hominum, « Superior, inquit, aut habet potestatem limita-
» tam, aut POTESTATIS PLENITUDINEM, SICUT PAPA, QUI EST
» ORDINARIUS CUJUSLIBET. Si primo modo: tunc non habet
» potestatem in subditos sine inferioris voluntate. Si se-
» cundo modo: tunc habet: quia Papa est ORDINARIUS
» OMNIUM HOMINUM, QUIA VICE DEI EST IN TERRIS. »

Ex quo etiam patet, ut jam supra dictum est ex D.
Thoma n.º 11, Summum Pontificem habere ORDINARIAM et
IMMEDIATAM jurisdictionem non solum in omnes simul,
sed etiam in singulas seorsum particularium pastorum
ecclesias.

15. DURANDUS de S. Portiano, Gallus, Meldensis Episcopus, qui floruit saeculo 14, et singulari doctrina specialem in celebrioribus universitatibus Cathedram promeruit, in Commentario super librum 4 sententiarum, dist. 24, quaest. 5, praemissa distinctione de potestate jurisdictionis et consecrationis, ad rem nostram ait: « Potestas, » quae TOTA DATA EST UNI IN SUO FONTE, non est in aliis, » nisi derivata et limitata pro illius voluntate. Sed potestas » jurisdictionis, quae est ad regendum populum, TOTA et » in suo fonte data fuit SOLI PETRO, ET SUCCESSORIBUS EJUS, » quando cura Ecclesiae ipsi fuit commissa, dicente Domi- » no, Joan. ult. *Pasce oves meas*: hoc enim nulli aliorum » dictum est Apostolorum, nec tunc, nec ante, nec post. » Ergo talem POTESTATEM PLENAM ET PERFECTAM HABET SO- » LUS SUCCESSOR PETRI, qui ob hoc Papa dicitur, quasi Pa- » ter patrum. In aliis autem non est, nisi DERIVATA ET LI- » MITATA, PROUT PAPAE PLACET.

16. PALUDANUS PETRUS Gallus, Hierosolymitanus Patriarcha, qui floruit eodem saeculo 14, in 4 sententiarum libro, dist. 24, quaest. 6, eadem scribit, ac Durandus, adeoque ab iis referendis abstineo.

17. Card. TURRECREMATA in *summa de Ecclesia* lib. 2, cap. 53 ad ostendendum quod « Romanus Pontifex in Ecclesia » Dei SOLUS habeat plenitudinem potestatis»: inter multa alia argumenta, sequentia profert: 1.^m « Si alii utpote apo- » stoli recepissent a Christo, sicut Petrus plenitudinem » potestatis, jam Petrus neque major, neque superior, neque » caput, neque princeps fuisset Apostolorum; sed omnes » fuissent in potestate pares, quod est haereticum, et saepe » penumero ab Ecclesia condemnatum, ut supra inductum » est. 2.^m Dicit Apostolus ad Rom. 13. *Omnis anima potest- » tatibus sublimioribus subdita sit*: et subjungit: *Quae a » Deo sunt, ordinata sunt*. Ergo oportet quod praelatio at-

» tendatur secundum ascensum et descensum, non secundum
 » aequalitatem. Quare necesse erit secundum ordinem re-
 » ctum Ecclesiae, quod suprema potestas regiminis et ju-
 » risdictionis stet in uno primo et supremo, in quo SOLO
 » sicut in primo et in simplicissimo in illo genere, est
 » status omnis praelationis Ecclesiasticae. 3.^m Principatus
 » est quoddam totum potestativum, cujus haec est natura,
 » quod secundum completam rationem perfectionis sit in
 » UNO SOLO, scilicet in Principe: in aliis vero, in quos di-
 » stributus est per gradus diversarum dignitatum, ac offi-
 » ciorum, est aliqua participatio ipsius, sicut principatus
 » regni est in uno, videlicet in rege, in aliis vero secundum
 » participationem quamdam.

18. VICTORIA FRANCISCUS, Salmaticensis Doctor et in
 Primaria cathedra Professor, in opere cui titulus: *Relectiones Theologicae in fine Relectionis 2 de potestate Ecclesiae*
 ait: « Tota potestas Ecclesiastica sive ordinis sive jurisdi-
 » ctionis mediate, vel immediate pendet a Sede Petri.

19. GOTTI S. Theolog. Magister, Doctor Collegiatus,
 et in Patria Bononiensi Universitate Controversiarum fi-
 dei publicus Professor, in *Theologia scholastico-Dogmatica Tom. 1, in 1 P. de Locis Theolog.* (quod opus exa-
 ravit anteaquam esset S. R. E. Cardinalis) *Quaest. 3, §. 2*
 haec habet: « Christus Ecclesiam voluit MONARCHICE REGI.
 » Eam UNUS ipse fundavit, super UNUM idest supra Pe-
 » trum aedificavit, UNI idest Petro dixit, ut confirmaret
 » fratres suos, UNI ut pasceret oves suas, et agnos. Cur
 » ergo eam ad Aristocratiam trahere conantur? »

20. CERBONI, Sacrae Theologiae Magister et jam Pro-
 fessor in Urbano Collegio de Propaganda Fide, in opere
 cui titulus: *De Jure et legum disciplina*, Tom. 2. in toto
 lib. 20. agit de Ecclesiae regimine, et invictissime pro-
 bat esse Monarchicum absolutum. Non inutile erit ali-

quas hic enuntiare conclusiones , quas ipse in Cap. IV statuit.

« V. Ipsa perfectio supremi Ecclesiastici regiminis »
» exigebat, ut illud vere Monarchicum esset, in quo nulla »
» admixtio, seu contemperatio alterius regiminis haberetur.

» VI. Repugnat, Christum suam Ecclesiam regendam »
» constituisse Monarchico regimine Aristocratia temperato.

» X. Nullo modo dici potest, Monarchicum Ecclesiae »
» regimen ita Aristocratia temperatum esse, quemadmo- »
» dum potestas Romanorum Imperatorum erat contempe- »
» rata potestate conscriptorum Patrum.

» XI. Quae est in Summo Pontifice super universam »
» Ecclesiam suprema legislativa potestas ex Divina insti- »
» tutione, nullam in ejus Monarchico regimine contempe- »
» rationem admittit, quae ab Aristocratia habeatur.

» XII. Cum eo Primatu, quem omnes Catholici in Ro- »
» mano Pontifice agnoscunt, atque profitentur, simplex, et »
» absolutum Monarchicum regimen necessario conjun- »
» gitur.

» XIII. Auctoritate Divini verbi tum scripti tum tra- »
» diti, qua apud omnes Catholicos certissime constat de »
» Primatu auctoritatis et jurisdictionis Romani Pontificis, »
» constare etiam unicuique debet de illius omnino sim- »
» plici, absoluto et cujusvis Aristocraticae contemperatio- »
» nis experti Monarchico regimine.

» XIV. Theologicis illis rationibus, quibus de Pri- »
» matu potestatis, et jurisdictionis ipsius Romani Pontifi- »
» cis omnibus Catholicis perspectum est, etiam de Eccle- »
» siae Monarchico regimine simplici, et absoluto, atque »
» cujusvis Aristocraticae contemperationis experti apud »
» omnes certum esse debet.

» XV. Ipsa ratio supremi Capitis, quale in Ecclesia »
» omnes Catholici agnoscunt, evidenter ostendit, Ecclesiae

» regimen absolute Monarchicum esse, et cujusvis Aristocraticae contemperationis experts.

» XVI. Simplici, atque absoluto Monarchico regimini » supremi universae Ecclesiae Praesulis non adversatur, » quod Patres in Concilio (Ecumenico simul uniti sustineant personam Judicis.

» XVII. Regimini Monarchico, et ei quidem absoluto, » et cujusvis Aristocraticae contemperationis experti, non » opponitur illa auctoritas, quam ordo Hierarchicus ex Divina institutione habet.

» XVIII. Simplici et absoluto Monarchico Ecclesiae » regimini non opponitur, quod Pontifices se canonum custodes profiteantur.

21. At dies me deficeret, si omnes nostrae scholae Theologos, qui idem semper docuerunt, ut D. Thomae fideles discipuli, commemorare solummodo vellem. Consulantur prae caeteris, Card. CAJETANUS in *Opusc. de Auctoritate Papae et Concilii*; clariss. Card. ORSI, qui in lib. 7 *de Auctoritate Rom. Pontificis* quaestionem omni ex parte pertractat, et probat Ecclesiae regimen esse Monarchicum absolutum, simulque rejicit ac excludit adversam sententiam Episcopi Meldensis; sicut etiam SALZANO Episcopus Tanensis, jam Professor Theologiae, Juris Canonici et Historiae Ecclesiasticae in Regia Neapolitana Universitate, et Pater praesens Concilio Vaticano, in suo Opere, cui titulus: *Lezioni di Diritto Canonico* Lez. 5, et 6.

22. Silentio tamen praeterire nolo, quae habet VINCENTIUS GATTI, jam Casanatensis Bibliothecae Praefectus, et nunc meritissimus Secretarius Congr. Indicis, in Opere, cui titulus: *Institutiones Apologetico-Polemicae de veritate ac divinitate Religionis et Ecclesiae Catholicae*, Lib. 3, Dissert. 2, Cap. 3, art. 3, §. 1, Concl. 4, n. 3 « DE FIDE est Ecclesiae Regimen non esse democraticum: nam id a Con-

» cilio Florentino definitum est, ac deinde etiam a Con-
» cilio Tridentino contra Protestantes, qui Ecclesiasti-
» cam hierarchiam divina ordinatione constitutam nega-
» bant, et a Summis Pontificibus contra Richerium. Ne-
» que est aristocraticum; ut ex laudato Concilio Floren-
» tino eruitur, cujus verba sic se habent: *Definimus,*
» *Sanctam Apostolicam Sedem et Romanum Pontificem*
» *in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pon-*
» *tificem successorem esse beati Petri principis Apostolo-*
» *rum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae*
» *Caput et omnium Christianorum Patrem ac doctorem*
» *existere; et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac*
» *gubernandi universalem Ecclesiam a Domino Nostro*
» *Jesu Christo PLENAM potestatem traditam esse. Neque*
» *est Monarchicum cum vinculo, quod leges nequeat ex*
» *se solo condere Pontifex, aut quod ipsae non obli-*
» *gent, nisi consensus fidelium accedat: quippe, ut ex*
» *modo allatis verbis liquet, ab eodem Concilio Floren-*
» *tino definitum est, Eum a Jesu Christo supremam re-*
» *gendi et gubernandi potestatem accepisse ».*

Ex omnibus hucusque allatis apertissime patet sententia D. Thomae et nostrae Scholae circa propositam Conclusionem: regimen nempe Ecclesiae ex Christi institutione esse Monarchicum absolutum, seu aliis verbis, totam omnino plenitudinem potestatis residere in Romano Pontifice.

23. OBJECTION. « Si ita est (ORSI loco supra citato n.º 21. » cap. 7. in fine) inquis, explodenda deinceps erit eorum » opinio, qui Ecclesiasticam Monarchiam haud puram, et » simplicem, sed Aristocratia temperatam esse decernunt. » Quae tamen sententia nostrorum quoque Theologorum » calculo commendatur.

Resp. » In promptu obvia responsio est, dum Reipubli- » cae statum ab imperandi ratione distare plurimum ob-

» servamus. Nam Reipublicae status regalis esse potest,
» gubernatio tamen popularis futura est, si Rex omnia im-
» peria, curationes, poenas item ac praemia omnibus ex
» aequo distribuat: si vero Princeps imperia, honores, Ma-
» gistratus Patritiis, vel divitibus, vel fortibus, vel stu-
» diosis tantum impertiat, regia potestas erit, et quidem
» simplex et pura, sed Aristocratica ratione temperata. Ita
» quoque Optimates pauci Rempublicam populari modo
» regere possunt, si cives omnes omnium Magistratuum
» participes fecerint; aut Aristocratice, si paucis quibusdam,
» qui aut virtute, aut censu, aut nobilitate caeteris prae-
» stent. Quae diversitas eos in errorem impulit, qui Respu-
» blicas plures tribus, erroris opinione, sibi finxerunt. Atque
» hoc sensu Bellarminus aliique ex nostris admittunt, esse
» in Ecclesia regimen temperatum ex omnibus tribus for-
» mis; videlicet Summi Pontificis Monarchiam, atque Episco-
» porum (qui veri Principes et Pastores, non Vicarii Pon-
» tificis maximi sunt) Aristocratiam; ac demum suum
» quemdam in ea locum habere Democratiam, quum nemo
» sit ex omni Christiana multitudine, qui ad Episcopa-
» tum vocari non possit, si tamen dignus eo munere
» judicetur. Quo etiam referri potest quod alii docent,
» distinguendam esse Reipublicae formam a modo guber-
» nationis, qui si diligenter spectetur, ut quidam ait, com-
» periemus nullum esse imperium tam Monarchicum, et
» absolutum, quod non quamdam speciem Aristocratiae re-
» ferat. Quoniam et Reges, qui libero et absoluto imperio
» fruuntur, Consiliarios habent, cum quibus graviora ne-
» gotia communicant, et a quibus sua decreta probari
» et firmari volunt. Quod ergo Monarchicum Ecclesiae
» regimen Aristocratico temperatum esse dicatur, non
» inde profecto sequitur, liberum illud et *absolutum* non
» esse. Verum Adversarii, uti capite secundo demonstra-

» tum est, non temperationem reapse cogitant, sed mi-
» xturam, unde forma Reipublicae existat plane irregu-
» laris, quam plurima consequi incommoda necesse sit,
» quaeque ad procurandam et fovendam Ecclesiae pacem,
» quam Christus maxime cordi habuit, ac vehementissime
» commendavit, qualibet simplici forma minus apta et
» idonea videatur; ut inter simplices formas Monarchia
» simplex ac pura, omnium iudicio, accomodatissima est:
» quam proinde in Ecclesia Christum instituisse existi-
» mare debemus, quo invicta Romani Pontificis auctoritate
» omnia Ecclesiae membra, tamquam firmissimo vinculo,
» contineret; utque illius iudicio universum hoc Christia-
» nae Reipublicae corpus velut una mente ac spiritu re-
» geretur. *Unum est enim, multo magis quam olim Ro-*
» *manae, Christianae Reipublicae corpus, atque adeo*
» *unius animo regendum.*»

24. Ex praedicta responsione patet, juxta nostram
scholam, Monarchiam Ecclesiae, licet absolutam, non re-
spuere tamen elementum Aristocraticum, et Democrati-
cum, si hoc recte explicetur, sicuti clarissime explicat
GONZALEZ ZEPHIRINUS Hispanus, variis Operibus typis edi-
tis clarissimus, et nunc Rector Collegii nostrarum Mis-
sionum Ocaniensis, in suo postremo opere recenter im-
presso, cui titulus: *Philosophia elementaria vol. 3, sect. 2,*
cap. 1, a. 3, §. 1, ubi ad rem nostram ait: « *Forma*
» *Ecclesiae est Theocratia monarchica, simul cum ari-*
» *stocratica, et democratica. Theocratia, quia ejus su-*
» *premiū caput ac Princeps monarcha est ipsemet Chri-*
» *stus, verus Deus et homo, a quo praecipua et absoluta*
» *auctoritate Ecclesia regitur et gubernatur. Monarchica,*
» *non modo quia Christus, ut nunc diximus, est supre-*
» *mus et absolutus ejus monarcha et Princeps absoluta*
» *auctoritate praeditus, sed etiam quatenus supremam,*

» ac INDEPENDENTEM auctoritatem regendi et gubernandi
» Ecclesiam in terris commisit et tradidit Petro, ejusque
» successoribus Romanis Pontificibus. *Aristocratica*, qua-
» tenus Christi Vicarius in partem sollicitudinis et mi-
» nisterii gubernationis adsciscere tenetur Episcopos, quos
» *Spiritus Sanctus* posuit regere *Ecclesiam Dei*. *Demo-*
» *cratica* demum, tum quatenus summus Pontifex ele-
» ctione, non jure haereditario, creatur, tum etiam quia et
» ipse, et Episcopi, et Sacerdotes cum aliis ministris,
» ex omni populo, tribu, lingua, ac ex quavis conditione
» assumuntur. Caeterum, in electione Romani Pontificis,
» sola designatio personae ad homines eligentes spectat;
» ast potestas ipsa gubernandi et regendi Ecclesiam, eidem
» a Christo ipso immediate confertur. »

QUAESTIO II.

DE INFALLIBILITATE ROMANI PONTIFICIS.

25. Si, ut in praecedenti quaestione probatum est ex D. Thoma et nostra schola, tota omnino plenitudo Ecclesiasticae potestatis ex Christi institutione residet in SOLO Romano Pontifice, et ab ipso in alios derivatur « facile est intelligere, ait TURRECREMATA *in summa de Ecclesia lib. 2, c. 107*, ad Romani Pontificis auctoritatem spectare, tanquam ad generalem totius orbis principalem Magistrum et Doctorem, determinare ea, quae fidei sunt, et per consequens edere Symbolum fidei, sacrae scripturae interpretari sensus, et doctorum singulorum dicta ad fidem spectantia approbare vel reprobare... Quemadmodum enim, in omni republica bene ordinata dandus erat unus Praesidens in ea, qui totam rempublicam posset auctoritate sua movere ad omnia, maxime sine quibus salus reipublicae stare non posset: ita etiam in communitate Ecclesiae necessario erat dandus unus Princeps, qui ad ea, quae maxime conferunt ad salutem fidelium et consecutionem ultimi finis, cujusmodi est notitia credendorum et agendorum, sua auctoritate et Magisterio totam ipsam Christianam rempublicam moveret et dirigeret. Cum ROMANUS PONTIFEX ¹ sit hujus-

¹ Bene notanda sunt hujusmodi verba ab iis, qui volunt, Turrecremata distinxisse inter apostolicam Sedem, et Romanum Pontificem, et infallibilitatem Sedi tribuisse, et non Pontifici. Apertissima haec sunt: quare si alibi Apostolicam Sedem dicit infallibilem, pro Apostolica Sede non aliud intelligit, nisi ipsum Romanum Pontificem, *cujus est ea quae fidei sunt determinare*, ut hic expresse asserit.

» modi praesidens super totam rempublicam Christianam,
» IPSIUS ERIT EA QVAE FIDEI SUNT, sine qua impossibile
» est placere Deo, Haebr. 11, Christiano populo insinuare,
» et DETERMINARE. » Haec ille. Determinare autem ea,
quae fidei sunt, nullo modo posset Romanus Pontifex,
nisi gauderet infallibilitatis privilegio, de quo modo acturus,
ad aequivocationes quaslibet tollendas, a statu quaestionis explicando initium duco. Sit igitur

CAP. I.

STATUS QVAESTIONIS

§. I.

*Determinatur, quaenam judicia Summi Pontificis sint
verae et proprie dictae definitiones fidei.*

26. Romanus Pontifex potest considerari tripliciter:
1.º ut homo est privatus: 2.º ut Pontifex est, sed non
tota sua suprema potestate utens: 3.º ut est Pontifex utens
tota sua suprema potestate in universam Ecclesiam. Juxta
triplicem hunc respectum triplicis generis judicia in
ipso distinguuntur, et sub 1.º respectu, in suis judiciis
fallibilis est, ut alius quilibet homo: sub 2.º magna quidem
auctoritate ejus judicia pollent, non tanta tamen ut in
iis sit infallibilis: sub 3.º vero, dicitur et est infallibilis:
quod uberius explicatur ex Cerboni loco supra n. 20
citato Cap. 1.

27. « Sicuti Imperatorum, Regum, et quorumvis ho-
» minum, qui aliqua potestate praediti sunt super alios,
» non omnia dicta, aut facta referri possunt, aut de-
» bent, ad eam Praefecturam quam habent; ita etiam

» in Rom. Pontifice id attendatur, oportet. Quae ipse dixerit, vel egerit, non usus sua suprema potestate, ad ipsum referri debent, quatenus est homo privatus: quae autem judicia protulerit, quatenus est Pontifex, referenda sunt ad eam auctoritatem, qua praeditus est.

» Haec tamen judicia (ab ipso prolata, quatenus est Pontifex) non sunt omnia unius ejusdemque generis: quaedam enim illorum juxta regulam 45 juris in 6 Decretalium: *inspicimus in obscuris, quod est verosimilius, vel quod plerumque fieri consuevit*, ab iisdem feruntur ductis opinione quam probabiliorem certiorumque esse arbitrantur, magisque etiam tam locis et temporibus quam personis accommodatam. In censum autem hujusmodi judiciorum plura sane Summorum Pontificum decreta veniunt, quae rem aut personam singularem respiciunt, vel etiam circa quaedam dubia de re universali illis proposita versantur; nullum tamen dogmaticae definitionis, quae fidem universorum attingat, argumentum praeseferunt. - Respondent enim saepe Pontifices (inquit Melchior Canus *De Loc. Theol.* lib. 6, c. 8 ad 7) ad privatas hujus aut illius Episcopi quaestiones, suam opinionem de rebus propositis explicando, non sententiam ferendo, qua Fideles obligatos esse velint ad credendum. - Ita, sicuti Petrus Ballerinius advertit *De Polit. Ecclesiast. Sum. Pont. et Concil. Gen. c. 8*, n. 3 - multae sunt apud Catholicos quaestiones, quae ad Fidem referuntur, ut sunt ex. gr. illae, quae ad sacramentorum formam, materiam, aut ministerium pertinent..... In his, quoad inter Catholicos controvertuntur, et Concilia, et Pontifices non facile dogmaticum judicium proferunt, et quousque res plane eliquata non sit, si statuunt aliquid, quod ex circumstantiis expedire videatur in bonum Ecclesiae, id non statim, nec semper, dog-

» mati ac definitioni est accensendum. - Quamvis enim
» Summi Pontifices hujusmodi judiciis aliquid statuerint,
» nihil tamen secundum Catholicam fidem credendum de-
» creverunt, nihilque etiam uti ab ea alienum damnarunt.
» Quum enim vidissent, ad fidei unitatem non referre, ut
» fidei dogma pronunciarent de hac vel illa re, de qua
» ab ipsis quaerebatur, interrogati responderunt, quod sibi
» moraliter certum videbatur.

28. » Tamen haec quoque omnia recensita judicia Ro-
» manorum Pontificum magni fieri debent, uti profecta ab
» eo, qui maxima auctoritate atque potestate in Ecclesia
» supra omnes praecellit. Si quid igitur difficultatis in eis
» occurrat, explicari debet et omnem suspicionem erroris
» ab illis amoveri, si quam praeseferant. Ea tamen quum
» Summi Pontifices ediderint, suam opinionem, uti diceba-
» mus, sequuti, et quod sibi probabilius atque certius vi-
» debatur, non vero Ecclesiae doctrinam se proponere in
» eis arbitrati fuerint, mirandum non est, si quandoque,
» quae a prioribus Pontificibus hac ratione decreta fuerunt,
» a posterioribus, novis supervenientibus rationibus, mu-
» tata novimus.

29. » Alia vero sunt judicia Rom. Pontificum, quae
» respiciunt credenda atque agenda, iisque Pontifices, uti
» suprema Ecclesiae capita quibus divinitus datum est
» pascere totum ovile Christianum, et fidei doctrinam
» credendam decernunt, et contrarium errorem ita quidem
» proscribunt, ut a Catholica fide et communione sejun-
» ctum declarent, anathemate percellant, atque uti haere-
» ticum illum habeant, qui suis definitionibus assentiri
» renuerit. Haec profecto JUDICIA SUNT VRAE, ET PROPRIE
» DICTAE FIDEI DEFINITIONES. Tales sane fuerunt antiquis
» temporibus definitiones Innocentii I contra Pelagianos,
» Caelestini I contra Nestorium, Leonis I contra Euty-

» chetem, Agathonis I contra Monothelitas, aliaeque omnes
» subsequentibus temporibus, quibus variae haereses a Ro-
» manis Pontificibus proscriptae fuerunt. Quapropter, qua-
» tuor notae constituendae videntur, quibus de Fidei de-
» finitionibus editis a Summis Pontificibus omnino con-
» stet: 1. Si quidpiam expresse et proprie a Fidelibus
» firmiter credendum, aut tanquam dogma Catholicae
» Fidei accipiendum dicatur, et contrarium ejus Evange-
» lio aut doctrinae Apostolorum opponi affirmetur, non
» quidem ex opinione, sed certo firmoque iudicio. 2. Si
» contrarium asserentes pro haereticis habeantur. 3. Si
» sententia excommunicationis feratur in illos. 4. Si a Ca-
» tholica Comunione eos excidisse pronuntietur. Haec si
» in summorum Pontificum definitionibus occurrant, du-
» bitari non potest, quin illae ad Fidem pertineant.

§. II.

*Explicatur, quare Summus Pontifex definiens aliquid
de fide, dicatur loqui ex Cathedra.*

30. » Ex illis verbis *Matt. cap. 23, v. 2. Super Cathe-*
» *dram Moysi sederunt Scribae et Pharisei* (prosequitur
» Cerboni loc. supra citato) acceptum fuisse videtur, ut
» Summus Pontifex tunc *ex Cathedra* loqui diceretur,
» quando agens ipsam personam Summi Pontificis, fi-
» dei definitiones ederet. Moyses enim fuit unicus atque
» Supremus Judaici populi legislator, et e Cathedra Moy-
» sis idem populus accepit ea omnia, quae in se lex ve-
» tus complectebatur. - Cathedra (inquit s. Thom. in
» *Matt. 23*) proprie est Magistrorum, et ideo illi su-
» per Cathedram dicuntur sedere, qui sunt successores
» Moysis: *Ecclesiast. 24, 23 Legem mandavit Moyses in*

» *praeceptis justitiarum*. Unde illi, qui Moysis legem
 » docebant, sedebant super Cathedram Moysis. Et in lege
 » quaedam continebantur ad fidem pertinentia, et quae-
 » dam ad bonos mores. Ad fidem pertinentia erant ea
 » in quibus praefigurabatur Christus: unde ipse dicit *Joan-*
 » *nis* 5, 46: *Si crederetis Moysi, crederetis forsitan et*
 » *mihi*: item continebantur praecepta moralia, *Eccle-*
 » *siast.* 24, 33: *Legem mandavit Moyses in praeceptis*
 » *justitiarum*. - Quum ergo Summus Pontifex, dum edit
 » fidei definitiones, quae sane ad totam, qua late patet,
 » Ecclesiam extenduntur et obligant omnes Fideles in fi-
 » dei unitate simul conjunctos, eo potissimum munere,
 » quod sibi proprium est, in fide confirmandi omnes fun-
 » gatur; ideo, accepta similitudine a Cathedra Moysis, cui
 » datum erat ut judaicum populum informaret in iis
 » omnibus quae ad veterem legem spectabant, *ex Ca-*
 » *thedra* eum loqui merito dici consuevit. - Quid enim in
 » Cathedra (inquit s. Gregorius Magnus lib. 19 *Moralium*
 » n. 16) nisi magisterii auctoritas designatur? -

§. III.

*Quaenam judicia sint, in quibus infallibilitas
 Summo Pontifici tribui debet.*

31. « In Judiciis, quae sunt definitiones Fidei, (Cer-
 » boni ibid.) infallibilitas Summo Pontifici tribui debet,
 » non item in aliis. Christus promisit, nunquam futurum,
 » ut portae inferi adversus Ecclesiam praevalerent. Id au-
 » tem fecit, dum de confessione fidei ageretur. Quaesivit
 » enim antea ab Apostolis, quem se hominem esse di-
 » cerent, et auditis variis opinionibus quae circumfere-
 » bantur, ab iisdem rursus petiit, quemnam vero ipsi

» eum esse crederent? aliis autem tacentibus, quum re-
» spondisset Petrus: *Tu es Christus Filius Dei vivi*: tunc
» sane Christus supra Petrum, veluti supra suum fun-
» damentum Ecclesiam aedificandam dixit, futurumque
» praevenit, ut portae inferi adversus eam non prae-
» valerent. Quibus verbis Christus non minus in Eccle-
» sia, et in Petro, quam in ejus successoribus, fidem nun-
» quam defecturam promisit. Christus Patrem etiam roga-
» vit, ne fides Petri deficeret, et hujus rei, quam petendo
» procul dubio consequutus fuit, habita ratione, Petro deinde
» praecepit, ut fratres in fide confirmaret. Ex quo sane
» consequitur, ut tum a Petro, tum ab ejus successoribus,
» fratres in fide confirmandi fuerint, quemadmodum ut
» in fide Petrus non deficeret, Christus Patrem rogaverat.
» Si ergo tum ad eam promissionem attendamus, qua Chri-
» stus futurum praedixit, ut portae inferi adversus Eccle-
» siam non praevalerent, postquam ipsius Ecclesiae funda-
» mentum supra Petrum posuit; tum ad alteram, qua Petri
» fidem nunquam defecturam spocondit, id sua prece a
» Patre assequutus, indeque Petro praecepit, ut fratres in
» fide confirmaret; infallibilitatem iis tantum judiciis Ro-
» manorum Pontificum adjudicandam esse consequitur,
» quae sunt definitiones fidei. Et re quidem vera, Christus
» primum in Ecclesia instituit ad unitatem fidei sartam
» tectamque servandam: haec autem fidei unitas in dissidiis
» atque contentionibus, quae exoriuntur, sarta tecta serva-
» tur, dum Summus Pontifex publico judicio edit definitio-
» nem fidei, qua quid ab omnibus credendum sit, edicit,
» et errores Fidei contrarios condemnat. Ipsa ergo uni-
» tas fidei, ad quam servandam Primatus institutus fuit,
» necessario exigit, ut, si de fidei definitionibus agatur,
» Summi Pontifices sint infallibiles; alioquin unitati fidei
» per primum recte consultum non foret.

32. « Unde vero constat, iis judiciis Romanorum Pontificum, quae sunt definitiones fidei, infallibilitatem tribui oportere, est etiam perspectum, aliis judiciis, quae inter definitiones fidei recenseri non debent, hoc privilegium tribuendum non esse. Nam ad fidem, ac propterea ad ea omnia, quae cum ipsa necessario conjunguntur, non vero ad alia, quae cum ipsa fide tam stare quam non stare possint, Christus respexit, dum, Ecclesiae fundamento supra Petrum semel posito, Ecclesiam nunquam defecturam praedixit; dum pro fide Petri rogavit, illique praecepit, ut fratres confirmaret; dum primatum ad fidei unitatem tuendam in Ecclesia instituit. Hinc vero est, ut judicia illa Summorum Pontificum, quae sunt definitiones Fidei, semel edita, nunquam mutata fuerint, quamvis si ad tempora, loca, et personas attendamus, plurimum mutationis accesserit: contra vero ob hujusmodi mutationes, aliud genus judiciorum, quod inter definitiones fidei referri non potest, non solum diversa ratione dispositum, sed etiam aliquando omnino sublatum fuerit. »

33. » Ad fidei definitiones (pergit *ibid.*) referri debent, non solum quae summi Pontifices omnibus credenda, sed etiam quae servanda (vel omittenda) definiunt, et praecipiunt, sive quae spectant ad mores. Iis de moribus nunc loquimur, qui ad salutem necessarii sunt. Istorum enim praecipue habita ratione, Summus Pontifex, et suo supremo magisterio utitur, et ea potestate quam habet super omnes Fideles. Definitiones ergo circa hoc genus morum ad fidei definitiones referendas esse dicimus. Fidei enim assensum nostrum non minus iis praeceptis praebere, illaque uti revelata recipere debemus, quibus juxta divinum verbum scriptum aut traditum aliquod nobis credendum mandatur, quam aliis, quibus ex eodem princi-

» pio quidpiam faciendum vel omittendum constituitur ;
» atque ita, non minus haereticus est ille, qui priori generi
» praeceptorum assentiri obstinate repugnat, quam qui alteri
» pervicaciter obsistit..... utroque (enim) genere definitio-
» num, vel id praecipitur, quod sub ipsa fide Evangelicae
» veritatis continetur, vel condemnatur, aut prohibetur,
» quod eidem fidei opponitur. »

34. » Item, ad fidei definitiones ea quoque Summorum
» Pontificum judicia spectant, quae facta dogmatica respi-
» ciunt. Non de illis definitionibus nunc agimus, quae
» aliquod fidei caput in se spectatum respiciunt: istae enim
» ad jus referri debent; sed de aliis, quae doctrinam alicujus
» hominis, sive sententiam expressam scriptis aut verbis,
» pro suo objecto habent, ac propterea circa factum dog-
» maticum versantur: circa factum quidem, quatenus facti
» rationem in se continet, quod quispiam doctrinam aliquam
» vel voce vel scripto defenderit: dogmatis vero, quia cum
» hujusmodi facto etiam dogma conjungitur. Hinc, Janse-
» nianae causae habita ratione, si illud tantum quaeratur:
» utrum quinque propositiones jure merito proscriptae
» fuerint, controversia circa jus tantum versabitur: si
» autem ulterius inquiratur, utrum illae propositiones jure
» merito in eo sensu proscriptae sint, quem in ipso libro
» Jansenii praeseferunt; erit quidem quaestio facti, sed
» tamen dogmatici, quia in hoc facto de dogmate inqui-
» ritur: demum, si disquisitio fiat; utrum liber inscriptus
» *Augustinus Jansenii* sit revera Jansenii opus; factum
» quidem, non tamen dogmaticum, sed personale, erit ob-
» jectum hujus quaestionis..... Ecclesiae judicium, seu de-
» finitio supremi Ecclesiae capitis factum non personale,
» sed dogmaticum respicit. »

§. IV.

*Exponitur duplex sententia circa infallibilitatem
Summi Pontificis.*

35. Circa praesentem quaestionem de infallibilitate Summi Pontificis loquentis *ex Cathedra*, duplex est sententia. « Prima, ait Billuart in sua *Summa Tract. de Reg. » fidei Diss. 4, a. 5, §. 1, not. 4* est Gallorum, qui ut plurimum tenent summum Pontificem non esse infallibilem » in rebus fidei et morum, nisi accedente consensu Ecclesiae, sive in Concilio generali congregatae, sive saltem » per orbem diffusae, ex declaratione Cleri Gallicani 1682..... » Altera sententia est omnium aliarum Nationum, quae constanter tenent summum Pontificem loquentem *ex Cathedra*..... independentem a consensu Ecclesiae, sive congregatae, sive diffusae, esse infallibilem in quaestionibus fidei » et morum dirimendis. Quamvis enim post Concilium Constantiense, quidam extra Galliam Theologi, pauci tamen, » contrarium senserint, nunc sententia de infallibilitate Papae ad sensum nostrum, est, excepta Gallia, *ubique recepta*: sic saltem loquitur Benedictus XIV, qui hodie tam » digne clavum Ecclesiae regit, in litteris datis ad Inquisitorem generalem Hispaniarum die 13 Julii 1748. ».

§. 36. Primam sententiam esse in Ecclesia novam, ex eo apparet, quod ipse Gerson, quem adversarii ut ducem sequuntur, coactus est ingenue fateri, ut ait clariss. Gotti *de Rom. Pontificis auctoritate, Colloquio 6, 2.^{ae} Classis, n. 6*, « sententiam (nostram) de infallibilitate Romani » Pontificis ante tempora Concilii Constantiensis fuisse » sententiam omnium, ut qui contrarium asseruisset, haeresi notaretur, et solum post Concilii Constantiensis

» tempora, coepisse Theologos aliter opinari, ac sen-
» tire. Ita loquitur Gerson *de potestat. Eccles. consider.*
» 12.: *Fallor, si non ante celebrationem Sacrosanctae*
» *hujus Constantiensis Synodi, sic occupaverat mentes*
» *PLURIMORUM, litteralium magis quam litteratorum,*
» *ista traditio, ut oppositorum dogmatizator fuisset de*
» *haeretica pravitate, vel notatus, vel damnatus. Hujus*
» *rei signum accipe: quia, post declarationem ex Theolo-*
» *giae principiis luce clariorem, et quod urgentius est,*
» *post determinationem et practicacionem ejusdem San-*
» *ctae Synodi, inveniuntur qui talia palam asserere*
» *non paveant.* Ita Gerson: an vero omnes, qui ante sy-
» nodum Constantiensem, non Romani solum, sed Galli,
» ac caeterarum nationum Theologi, qui Romani Pontificis
» infallibilitatem ceu dogma Fidei tenuerunt, *litterales ma-*
» *gis quam litterati,* ut eos suggillat Gerson, credendi
» sint, judicet prudens Lector. »

S. V.

*Explicatur distinctio magni momenti facienda
in ipsis definitionibus fidei.*

37. Ad tollendos eorum nimios scrupulos qui ti-
mentes ubi non est timor, verentur, ne nos infallibilem
velimus Romanum Pontificem in omnibus suis dictis, ver-
bis, et vel ipsis verborum apicibus, notamus cum Billuart
(loco n. 35 citato, nota 5) « in ipsis definitionibus duo
» distinguenda esse, intentam definitionem seu conclu-
» sionem, et rationes conclusionis, aliave, quae obiter et
» occasione data dicunt Pontifices: de definitione seu
» conclusione intenta intelligenda est sententia commu-
» nis, non de rationibus definitionis, sive de iis, quae

» obiter et ex occasione dicuntur. - In decretis Pontificiis
» inquit celebris noster Cano lib. 6 *de locis Theol.* c. 8
» duo cum primis distinguenda sunt: unum est tanquam
» intentio conclusioque decreti: alterum quasi ratio et
» causa a Pontifice reddita ejus rei, quam constituerit.
» Atque in conclusione Pontifices Summi errare nequeunt,
» si fidei quaestionem ex Apostolico tribunali decernant.
» Sin vero Pontificum rationes necessariae non sunt, ne
» dicam aptae, probabiles, idoneae, in his nihil est vide-
» licet immorandum. Non enim pro causis a Pontificibus
» redditis, tanquam pro aris et focus, depugnamus. » -

38. COROLLARIUM I. Ex hucusque dictis facile colligitur, quid intelligendum sit, cum dicimus Summum Pontificem PERSONALI INFALLIBILITATE gaudere in definiendis rebus fidei et morum. Non aliud enim significatur, nisi hoc, quod scilicet ad ejus infallibilitatem constituendam, et ad hoc ut ejus judicia et decreta sint irreformabilia, nullo modo requiritur, ut consensus accedat Ecclesiae, sive in Concilio generali congregatae, sive saltem per orbem diffusae; sed sufficit ut SOLA PERSONA PONTIFICIS, ut Pontificis ea proponat et definiat modo supra explicato *ex Cathedra* loquens. Unde, ut recte ait Billuart loc. n. praec. cit. § 2. « Judicium Romani Pontificis loquentis *ex Cathedra* » in rebus fidei et morum est infallibile independentem a » consensu Ecclesiae. »

39. COROLLARIUM II. Ex supra exposito quaestionis statu corruunt et evanescunt obiectiones omnes, quas Adversarii urgent ad infirmandam Romani Pontificis infallibilitatem ex illis multis erratis, in quae nonnullos ex iis impegnisse contendunt. « Quamvis enim, ut sapienter ait » Cerboni, loc. sup. pluries cit. nonnulli Pontifices etiam » in illos incidissent errores, qui ab Adversariis nostris » commemorantur, et ea etiam ratione incidissent, qua

» ipsi volunt; tamen ex iis nullum argumentum aequo
» jure duci posse contendimus ad evincendum Summum
» Pontificem infallibilem non esse. Rem istam haud mul-
» tis nos ita conficimus. Illa judicia Romanorum Pon-
» tificum sunt verae, et proprie dictae definitiones fi-
» dei, in quibus dogma fidei credendum ab omnibus
» proponitur atque decernitur, et contrarium ejus Evan-
» gelio et doctrinae Apostolorum opponi, certo judicio
» affirmatur; ac propterea qui hujusmodi definitionibus
» assentiri repugnant, habentur pro haereticis, et sen-
» tentia excommunicationis fertur in illos. Etiam ipse Maim-
» burgus, qui Pontificiam infallibilitatem acrius impu-
» gnavit, hac in re non dissentit a nobis in suo illo
» Tractatu historico; *De statu et praerogativis Ecclesiae*
» *Rom. illiusque Episcoporum*. Si enim verba ejus la-
» tine reddamus, ita habet: - Quaestio in hoc sita est,
» num quando Papa in Cathedra Romana loquitur, ut fi-
» delium omnium Magister, et doctor . . . Christianos
» docet universos, definit, proponitque toti Ecclesiae per
» Bullam, seu Constitutionem, quid credendum sit; num,
» inquam, ita pronuncians Romae Pontifex sit infal-
» libilis nec ne? - In hoc etiam Bossuetius nobiscum
» consentit. Nam *Defensionis etc. lib. 3, alias 7, c. 1.*,
» postquam haec Odorici Raynaldi probavit: *Neque enim*
» *decreta fidei condunt Pontifices, nisi expresserint, et de*
» *necessitate credenda proposuerint*; ita ipse colligit; - Ex
» quibus id habemus: Pontificum Romanorum decretis
» propositis, duo adhuc quaeri oportere: alterum, an sit
» res ad fidei et morum essentialia pertinens, idque per se,
» et proxime, non accidentario et remote: alterum, an ex-
» pressum sit, id de fide credendum. - Iis autem judiciis
» Romanorum Pontificum est attribuenda infallibilitas,
» quae sunt fidei definitiones, non vero aliis, quae inter

» definitiones Fidei nullo modo recenseri possunt (ut
» patet ex hucusque dictis). Igitur in quoscumque tandem
» errores personales Romani Pontifices prolapsi fuerint, se-
» mel ac non constat, dum in illos impegerunt, *definiisse et*
» *proposuisse toti Ecclesiae per Bullam, seu Constitutio-*
» *nem, quid credendum sit, et expressisse, quid de fide te-*
» *nendum,* ex hujusmodi erroribus Summum Pontificem
» fallibilem esse, praeter omnem rationem colligitur. Id ta-
» men colligit Bossuetius, colligunt alii omnes, qui hac in
» re cum ipso sentiunt. Bossuetius enim, ut in ipso tantum
» nunc sistamus, *Defensionis etc.* lib. 9 alias 14, a cap. 33,
» usq. ad 45 in eo maxime laborat, ut ostendat, plures
» Pontifices in varios errores incidisse. Hac in re ultra
» sane, quam par est progreditur, et quandoque, etiam
» quae revera non sunt, uti errata Summor. Pontificum
» traducit, quemadmodum cl. Orsius *de Romani Pontifi-*
» *cis auctoritate* lib. 3, c. 33, et seq. ostendit.

« Verum de hoc nobis modo quaestio cum illo non
» est: illud solummodo miramur, qua ratione ex hujus-
» modi erratis colligere se posse putaverit, Summum Pon-
» tificem infallibilem non esse, quando ipse quoque, dum
» ea recenset, numquam tradit, quemadmodum revera
» nullo modo poterat, Summos Pontifices in suo errore
» quidpiam definiisse, atque constituisse credendum, et
» tenendum ab omnibus fidelibus: quando de Pontificum
» Romanorum, non dicam, lapsibus, sed etiam decretis
» propositis, id quaerendum superesse ipse quoque affir-
» mat: *an expressum sit, id de fide credendum?* Est er-
» go omnino compertum, quemadmodum nos volumus, ad
» praesentem disputationem nostram nihil facere ea e-
» xempla Romanorum Pontificum, qui jure vel injuria
» in aliqua re errasse, aut suo muneri defuisse culpan-
» tur, quorum lapsus et errata, dum Adversarii nostri

» ultra modum extollunt ad ostendendum, Summum Ponti-
» ficem infallibilem non esse, ipsi sibi contradicunt, atque
» ad fidem referunt, quod ipsi quoque referendum non
» esse constituunt. Hinc merito Serryus in priori Dissertatione *De Rom. Pont.* c. 1 n. 3 - Quid enim (inquit)
» si Petrus Romanorum Pontificum primus Christum (quod
» obijcere illi solent) in passione se nosse negavit? Quid
» si Marcellinus Pontificum alter, in publica persecutione
» suppliciis victus, thus idolis adoleverit? Quid si Libe-
» rius exilii taedio superatus Arianæ tandem perfidiae,
» et S. Athanasii damnationi subscripsit? Quid si Vigi-
» lius trium capitulorum damnationi diu obstitit? Quid
» si Honorius, datis ad Sergium Epistolis, Monothelitarum errori favere visus est, aut etiam favit? Quid si
» Joannes XXII in errorem de visionis beatae dilatione
» propendere visus est, propendissetque re ipsa? Ita ne
» iis in casibus, aliisque jactari solitis, judicium solemne
» aliquod, quale ipsimet late describunt, tulere laudati
» Pontifices, ut ad quaestionem, quæ nobis in manibus
» est, exempla hujusmodi trahi possint?.... A praesenti igitur
» instituto longe abeunt tot illa errantium, ut ajunt,
» in fide Pontificum exempla, si quo sensu debet, ipsique
» volunt, de Pontificum infallibilitate quaestio ventiletur. » -

40. « Scito ergo (caput hoc concludam verbis clariss.
» Gotti loco n. 36 citato, n. 8) nos non velle Papam esse
» infallibilem in omni suo judicio privato, aut puri facti
» particularis, sed distinguere inter Personam et Cathedram;
» inter Papam, ut particularem Doctorem, et Papam, ut Doctorem et Magistrum universalem, qui loquitur
» toti Ecclesiae, eamque fidem docet ac mores;
» inter factum purum, particulare, et nullo modo cum
» jure, aut dogmate connexum, et jus, sive factum cum

» jure connexum, et dogmaticum. Dicimus ergo (quidquid
» dici possit de Papa, ut Persona, et privato Doctore, et
» de re puri facti): hoc certum est, Papam, cum voce
» suae Cathedrae loquitur, ut Doctor, et Magister univer-
» salis, totique Ecclesiae aliquam veritatem credendam,
» tenendamque proponit, verumque a falso dogmate se-
» parat; in his casibus, ejus judicium ac discretionem in-
» fallibilitatis privilegio gaudere, neque ullius erroris ob-
» noxium esse posse. Etenim tunc ore Beati Petri, ejusque
» nomine, cujus est Successor in Ministerio, ac praeroga-
» tiva, sententiam profert, cujusque est (secundum Christi
» promissum, *Lucae 22, v. 32*) confirmare in fide fratres
» suos; et pro quo rogaverat, ut in eam docendo indefe-
» ctibilis permaneret: *Ego autem rogavi pro te, ut non*
» *deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma*
» *fratres tuos.* Ex quibus verbis (ut alios multos praete-
» ream) Agatho Papa *epist. ad Constantinum Imperato-*
» *rem lecta in sexta Synodo act. 4* fidelitatem in custo-
» diendo, et infallibilitatem in docendo omnes dogmatum
» ac fidei veritatem, Romanae, et Apostolicae Cathedrae
» numquam defuisse demonstrat his verbis: - Haec est enim
» verae fidei regula, quam et in prosperis, et in adver-
» sis vivaciter tenuit, ac defendit haec spiritualis Mater
» vestri tranquillissimi Imperii, Apostolica Christi Ec-
» clesia, quae per Dei omnipotentis gratiam a tramite
» Apostolicae traditionis numquam errasse probabitur, nec
» haereticis novitatibus depravata succubuit, sed ut ab
» exordio fidei Christianae ab auctoribus suis Apostolo-
» rum Christi Principibus illibata fine tenus permanet,
» secundum ipsius Domini Salvatoris pollicitationem, quam
» suorum Apostolorum Principi in Sacris Evangeliiis fa-
» tus est: Petre, Petre, inquires, ecce Satan.... Conside-
» ret itaque vestra tranquilla clementia, quoniam Domi-

» nus et Salvator omnium, cujus fides est, qui fidem
 » Petri non defuturam promisit, confirmare eum fratres
 » suos admonuit: quod Apostolicos Pontifices meae exi-
 » guitatis Praedecessores confidenter fecisse semper cun-
 » ctis est agnitum. - Haec Agatho *tom. 3, Concil. Harduin.*
 » *column. 1082 litt. C*, ubi vides, Agathonem affigere
 » infallibilitatem sedi, non personae privatae, et in re
 » dogmatica fidei, non in quacumque causa et facto. Ex
 » his discas, facta, et exempla, quae Dupin, alique adeo
 » magnificent; quod nimirum multi Pontificum de facto
 » erraverint, neque ad rem, neque contra nos esse, quia
 » aut fuerunt errores conversationis, non credulitatis; Per-
 » sonae, non Sedis; aut Pontificis, ut Hominis, non ut
 » Magistri universalis Ecclesiae; aut in causa facti pure
 » particularis, non dogmatici, aut cum jure connexi, non
 » Divini Juris. »

CAP. II.

SENTENTIA D. THOMAE PRO INFALLIBILITATE ROMANI PONTIFICIS.

41. Mirum sane cuilibet in D. Thomae studio vel
 mediocriter exercitato esse debet, aliquos extitisse et exi-
 stere, qui in dubium vertere contenderint, ipsum non do-
 cuisse infallibilitatem personalem Romani Pontificis in de-
 terminandis iis, quae fidei sunt. Adeo enim clare et aperte
 hac de re, non in uno tantummodo, sed in pluribus locis suo-
 rum operum loquutus est, ut nisi mentis oculi claudantur,
 ne lumen videant, impossibile videatur contrarium asserere.
 Et sane hoc ingenue nobiscum agnoverunt et professi
 sunt aliqui ex ipsis nostris Adversariis. Ita Tournelius,
 ut ait Orsi Lib. 4, de *Auctoritate Rom. Pontificis cap. 16,*
a. un. « cum sibi S. Doctoris objecisset auctoritatem,

» resp. quod ea quemquam movere non debet. *Salva enim,*
 » inquit Tom. 2, de Eccl. pag. 260, *quae ipsi debetur re-*
 » *verentia, ab ipsius in re praesenti sententia licet disce-*
 » *dere.* Quod ne temere respondere ac dicere videatur,
 » profert ex Tom. IV Hist. Universit. Parisiensis verba
 » Petri de Alliaco in Oratione, quam habuit in Consisto-
 » rio coram Clemente VII adversus Joannem de Monte-
 » sono n. 2. » Brevitati consulens haec verba omitto. «Ter-
 » tium his addam (prosequitur Orsi) Abbatem Fleurium
 » serm. IX, qui inscribitur *de libertatibus Ecclesiae Gal-*
 » *licanae*, ubi observat, quod ii, *qui ont poussé le plus*
 » *loin les opinions modernes (!!!) du pouvoir absolu du Pape*
 » *sur toute l'Eglise, ont été la plus part Réguliers: Saint*
 » *Thomas a incliné vers ces opinions, et il est bien dif-*
 » *ficile de l'en justifier.* » Ad eorum tamen qui adhuc
 caeci sunt, oculos aperiendos, si fieri possit, et nisi sit
 ipsis pro ratione voluntas, efficaciter valitura confido se-
 quentia testimonia ex ejusdem operibus deprompta. Et
 I.^{um} sit illud quod legitur in ejus *Summa contra Gent.*
 l. 4, c. 76.

42. » Ad unitatem Ecclesiae, inquit, requiritur quod
 » omnes fideles in fide convenient. Circa vero ea, quae fidei
 » sunt, contingit quaestiones moveri; per diversitatem autem
 » sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per
 » UNIUS SENTENTIAM conservaretur. Exigitur ergo ad uni-
 » tatem Ecclesiae conservandam, quod sit unus qui toti
 » Ecclesiae praesit. Manifestum est autem quod Christus
 » Ecclesiae in necessariis non deficit, quam dilexit, et pro
 » ea sanguinem suum fudit, cum et de synagoga dicatur
 » per Dominum: *Quid est quod debui ultra facere vineae*
 » *meae, et non feci ei?* Isai. 5, 4. Non est igitur dubi-
 » tandum, quin ex ordinatione Christi unus toti Eccle-
 » siae praesit. »

43. Ex quo testimonio patet 1.º quomodo Angelicus simul conjungat quaestionem de Uno supremo principe in Ecclesia cum quaestione de Uno supremo iudice infallibili: 2.º quomodo juxta D. Thomam haec infallibilitas necessaria omnino sit ad unitatem fidei conservandam, quia cum contingat CIRCA EA, QUAE FIDEI SUNT, quaestiones moveri, per diversitatem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate PER UNIUS SENTENTIAM conservaretur: 3.º Quomodo ille idem, qui UNUS ex Christi ordinatione toti Ecclesiae praeest, et qui est Romanus Pontifex, ex eodem D. Thoma, ut probavimus quaest. 1 cap. un.^o, sit, per cujus UNIUS SENTENTIAM definiendae sunt quaestiones, quas circa ea, quae fidei sunt, contingit moveri.

Neque quis dicat, D. Thomam intelligendum esse de Papa cum Synodo, nam, praeterquamquod neque in relato testimonio, neque in toto Capite ne verbum quidem de Synodo reperitur, apparet esse omnino falsum ex eo quod, sicuti absolute ait: *Exigitur ergo ad unitatem Ecclesiae conservandam, quod sit UNUS, qui toti Ecclesiae praesit;* ita absolute ait: *requiritur quod omnes fideles in fide convenient.* Circa vero ea, quae fidei sunt, contingit quaestiones moveri, per diversitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate PER UNIUS SENTENTIAM conservaretur. Sicut igitur PAPA UNUS ex D. Thoma et non cum Synodo, neque cum quolibet alio, toti Ecclesiae praeest; ita PAPA UNUS, non cum Synodo, neque cum quovis alio, quaestiones circa fidem exortas definit.

44. Secundum testimonium ad rem nostram desumitur ex 2° 2, q. 1, a. 10 in quo inquit: « Utrum ad Summum Pontificem pertineat fidei Symbolum ordinare? » Et respondet: « Dicendum quod nova editio Symboli necessaria est ad vitandum insurgentes errores. Ad illius » ergo auctoritatem pertinet editio Symboli, ad cujus au-

» auctoritatem pertinet FINALITER DETERMINARE EA, QVAE SUNT
 » FIDEI, UT AB OMNIBUS INCONCUSSA FIDE TENEANTUR: HOC
 » AUTEM PERTINET AD AUCTORITATEM SUMMI PONTIFICIS,
 » ad quem majores et difficiliiores Ecclesiae quaestiones
 » referuntur, ut dicitur in decret. extra de Bapt. c. *Ma-*
 » *jores*: Unde et Dominus Luc. 22 Petro dixit, quem
 » summum Pontificem constituit: *Ego rogavi pro te Petre,*
 » *ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus*
 » *confirma fratres tuos.* Et hujus ratio est; quia una fides
 » debet esse totius Ecclesiae, secundum illud 1 Cor. 2 *Id-*
 » *ipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata,*
 » quod servari non posset, nisi quaestio fidei de fide exorta
 » determinetur per eum, qui toti Ecclesiae praeest, ut sic
 » EJUS SENTENTIA A TOTA ECCLESIA FIRMITER TENEATUR. Et
 » ideo AD SOLAM AUCTORITATEM SUMMI PONTIFICIS pertinet
 » nova editio Symboli, sicut et omnia alia, quae pertinent
 » ad totam Ecclesiam, ut congregare Synodum generalem
 » et alia hujusmodi ».

45. Notandum breviter in primis, omnes, nemine excepto, qui ex nostra schola vel commentaria in Summam D. Thomae, vel tractatus de infallibilitate Romani Pontificis ediderunt, semper dicto articulo innixos, infallibilem asseruisse eundem Romanum Pontificem. Quod innuisse sufficiat pro iis, qui nostris etiam hisce diebus contra communem et constantem interpretationem omnium Discipulorum D. Thomae, novos sensus, novasque doctrinas eidem S. Doctori in dicto articulo affigere praesumunt.

46. Ceterum, sat erit breviter articulum ipsum D. Thomae perpendere, ut cuique pateat ejusdem verus sensus. Si enim conferatur articulus iste cum 1.º testimonio *ex Summa contra Gentiles* supra relato, facile quisque videt, S. Doctorem in utroque loco ex necessitate unitatis Ec-

clesiae conservandae arguere, et inde inferre, ad Summum Pontificem, qui toti Ecclesiae praeest, pertinere *finaliter*, idest *finali et supremo iudicio*, ut ait Orsi, loco sup. cit. n.41, vel *sententialiter*, ut cum pluribus legit Turrecremata, Opusc. de Summi Pontificis auctoritate etc. quaest. 48 (*Edit. Veneta 1562*) determinare ea, quae fidei sunt; et sibi ipsi semper cohaerens, sicut in Summa contra Gentiles asserit quaestiones circa fidem exortas, definiendas esse per UNIUS, nempe Summi Pontificis, SENTENTIAM; ita hic concludit, AD SOLAM AUCTORITATEM SUMMI PONTIFICIS pertinere novam editionem Symboli.

Insuper ad maiorem rei evidentiam non inutile erit, brevem analysim instituere circa modum, quo procedit Angelicus in dicto Articulo. Statuit istam conclusionem. *Ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinet nova editio Symboli*: quam invicte probat sequenti syllogismo. Cum nova editio Symboli sit necessaria ad vitandum insurgentes errores, ad illius auctoritatem ipsa pertinet, ad quem pertinet finaliter determinare ea, quae fidei sunt, ut ab omnibus inconcussa fide teneantur. Atqui ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinet finaliter determinare ea, quae fidei sunt, ut ab omnibus inconcussa fide teneantur. Ergo. Minorem hujus syllogismi, in qua tota vis argumenti consistit, probat auctoritate et ratione. 1.º in genere, auctoritate Decretal. de Bapt. c. *Majores*, juxta quam majores omnes et difficiliores Ecclesiae quaestiones ad auctoritatem Summi Pontificis referuntur: 2.º in specie, infallibilitatem adstruens quoad ea quae sunt fidei, ex testimonio Lucae 22; ubi Dominus Petro, quem Summum Pontificem constituit, dixit: *Ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*. Deinde ratione, quae est ista. Una debet esse fides totius Ecclesiae, juxta illud Apost. I Cor. 1: *Idipsum*

dicatis omnes, et non sint in vobis schismata. Quae fidei unitas inter fideles conservari non posset, nec schismata evitari, nisi quaestio de fide exorta determinaretur per eum, qui toti Ecclesiae praeest, ut sic ejus sententia a tota Ecclesia firmiter teneatur.

Ergo, concludit, ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinet editio Symboli, sicut omnia alia, quae pertinent ad totam Ecclesiam, ut congregare Synodum generalem, et alia hujusmodi.

47. Haec omnia per se clara sunt: unum tantummodo adnotabo circa verba illa D. Thomae, *ut sic ejus sententia a tota Ecclesia firmiter teneatur*. Non ait, ut ad examen revocetur, ut retractetur, vel ut in eam inquiratur, sed ut *firmiter*, hoc est *inconcussa fide*, teneatur ab omnibus, a tota Ecclesia. Et recte quidem: nam si post decretum Pontificis solemniter editum, potestas et libertas permittitur examinandi, retractandi, et inquirendi, nec illud decretum supremum erit, et ultimum, seu finale; nec illi debitum erit *inconcussae fidei* obsequium; nec demum in eo satis erit auctoritatis ac virium ad universam Ecclesiam in fidei unitate figendam. Quae omnia manifeste ostendunt, D. Thomam hic loqui de solo Summo Pontifice, de quo inquit, utrum ad ipsum pertineat fidei Symbolum ordinare, et respondet: ad solam auctoritatem ejus spectare novam editionem Symboli, eo modo quo ad eum solum pertinent omnia alia, quae pertinent ad totam Ecclesiam.

48. Eamdem fere conclusionem habet ibid. Angelicus in responsione ad 2.um. Cum enim 2.º loco sibi objecisset, quod Ecclesia universa in Concilio Ephesino et Chalced. prohibuerit, ne nova editio Symboli fieret: respondet. « Ad 2. » dicendum, quod prohibitio et sententia Synodi se extendit » ad privatas personas, quarum non est determinare de fide; » non enim per hujusmodi sententiam Synodi generalis ab-

» lata est potestas sequenti Synodo novam editionem Symboli facere, non quidem aliam fidem continentem, sed eandem magis expositam. Sic enim quaelibet Synodus observavit, ut sequens Synodus aliquid exponeret supra id, quod praecedens Synodus exposuerat, propter necessitatem alicujus haeresis insurgentis: unde PERTINET AD SUMMUM PONTIFICEM ORDINARE NOVUM SYMBOLUM FIDEI, cujus auctoritate Synodus congregatur et ejus sententia confirmatur. »

Ex qua responsione eadem conclusio habetur, quae in articulo; et insuper colligitur, Angelicum Praeceptorem in novo fidei Symbolo ordinando, adeoque in determinandis iis, quae fidei sunt, attribuere Synodo generali a Summo Pontifice congregatae et confirmatae eandem auctoritatem, quam Summo Pontifici SOLI, sicut eruitur etiam ex ipso articulo et ex argumento *sed contra*. Sicut enim in articulo inviete probat, ad solam auctoritatem Summi Pontificis pertinere editionem Symboli, *sicut*, idest eodem modo, quo omnia alia, quae pertinent ad totam Ecclesiam, ut congregare Synodum generalem et alia hujusmodi, quae certe spectant ad *solam* auctoritatem Summi Pontificis; ita in argumento *sed contra* dicit editionem Symboli factam esse in Synodo generali, unde et Synodo generali hanc auctoritatem tribuit: licet etiam in hoc casu dici possit, a Papa ipso fieri editionem Symboli; quia sola auctoritate ipsius congregatur Synodus et confirmatur. Quod ulterius patebit ex inferius dicendis.

49. In responsione autem ad 3.um quasi argumento facti suam thesim confirmat Angelicus: ita enim obiicit tertio loco: « Athanasius non fuit summus Pontifex, sed Alexandrinus Patriarcha: et tamen symbolum constituit, quod in Ecclesia cantatur: ergo non magis videtur pertinere editio Symboli ad summum Pontificem, quam ad alios. »

Respondet: « Ad tertium dicendum quod Athanasius » non composuit manifestationem fidei per modum Symboli, sed magis per modum cujusdam doctrinae, ut ex ipso modo loquendi apparet: sed quia integram fidei veritatem ejus doctrina breviter continebat, AUCTORITATE SUMMI PONTIFICIS est recepta, ut quasi regula fidei habeatur. »

Ex quo patet, juxta Angelicum, sola auctoritate Summi Pontificis receptam fuisse in Ecclesia manifestationem illam fidei, ita ut quasi regula fidei (vere enim non est Symbolum) haberetur: et ita semper clarius apparet vera mens et doctrina ipsius s. Doctoris.

50. Quod si alicui durioris ingenii viro scrupulus adhuc remaneret circa mentem et doctrinam Angelici, et obstinate contenderet ipsum loqui de Papa cum Synodo, et inventum meum esse, quod n.º 48 asserui, D. Thomam nempe eandem omnino attribuere auctoritatem, circa ea quae fidei sunt determinanda, Synodo Generali a Summo Pontifice congregatae et confirmatae, quam soli Summo Pontifici; ad scrupulum quemlibet tollendum legat, quaeso, quae habet idem Angelicus *q. 10 de potentia a. 4, ad 13.* ubi eandem propositionem meam enunciat his verbis; « Sicut posterior Synodus potestatem habet interpretandi » Symbolum a priori Synodo conditum, ac ponendi aliqua » ad ejus explicationem; ita etiam ROMANUS PONTIFEX HOC » SUA AUCTORITATE POTEST, cujus auctoritate SOLA Synodus congregari potest, et a quo sententia Synodi confirmatur, et AD IPSUM A SYNODO APPELLATUR; quae omnia » patent ex gestis Synodi Chalcedonensis. ¹ NEC EST NE-

¹ Si difficultatem facerent verba ista D. Thomae quae omnia patent ex gestis Synodi Chalcedonensis, consulat claris. Orsi Lib. 4 de Auctorit. Rom. Pont. c. 16, a. un., ubi ait: « Illustrissimus Adversarius

» CESSARIUM , QUOD AD EJUS EXPOSITIONEM FACIENDAM
» UNIVERSALE CONCILIUM CONGREGETUR, cum quandoque id
» fieri prohibeant bellorum dissidia.» Verba ista adeo clara
sunt et efficacia ad rem nostram, ut, si bonae fidei esse

(Bossuetius) suum illud ac Gersonis de Angelico Praeceptore ejusque sententia judicium (dare scilicet D. Thomam quidem supremam et plenam summo Pontifici potestatem Ecclesiasticam, sed hoc facere in comparatione ad fideles singulos et particulares Ecclesias) ex eo primum confirmat, quod S. Doctor alicubi docet: *Ad Romanum Pontificem a Synodo appellari, quæ omnia patent ex gestis Chalcedonensis Synodi.* « Quo uno, inquit Bossuetius, satis constat, S. Doctorem locutum generatim de Synodis, abstrahendo ab universali, vel particulari Synodo. » In Actis enim Chalcedonensibus videmus appellatum a particulari » Flaviani Constantinopolitana Synodo ad S. Leonem; a Synodo universali appellatum fuisse non videmus. »

At si integrum S. Doctoris locum nobis ob oculos constituemus, clare et perspicue constabit, loqui Angelicum Praeceptorem de Synodo generali. Extat Bossuetio laudatus locus q. 10, de Potent. a. 4. ad 13, ubi respondet Graecis objicientibus adversus Latinos, ob particulam *Filioque* Symbolo additam, Synodi generalis auctoritatem, qua cautum erat, ne aliqua Symbolo additio fieret. Respondet autem, quod *sicut, posterior Synodus potestatem habet interpretandi Symbolum a priore Synodo conditum, ac ponendi aliqua ad ejus explicationem; ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest; cujus auctoritate sola Synodus congregari potest, et a quo sententia Synodi confirmatur, et ad ipsum a Synodo appellatur.* Hic loqui S. Doctorem de Synodo generali, adeo clarum atque perspicuum est, ut veritas in omnium oculos sponte irruens, ullo artificio declinari nequeat. Objicientibus enim Graecis Synodi generalis auctoritatem, prohibentis ullam Symbolo additionem fieri; respondet, quod quemadmodum praecedens Synodus nec ademit, nec adimere potuit sequenti Synodo (generali utique) auctoritatem adjiciendi aliquid Symbolo ad ejus majorem explanationem; ita neque hanc potestatem adimere potuit Romano Pontifici, quoniam ejus auctoritate sola et Synodus congregatur, et sententia Synodi confirmatur, et ad ipsum a Synodo appellatur. Quae ratio prorsus inepta est, nisi de Synodo generali loquatur. Vis enim responsionis S. Doctoris id prorsus exigit, ut quemadmodum

velimus, ingenue debeamus fateri, vere D. Thomam in rebus fidei determinandis attribuere Synodo generali per Summum Pontificem congregatae, et confirmatae eandem auctoritatem, quam Pontifici soli; et insuper apertissime

Synodi praecedentis lex aut prohibitio quidquam derogare non potuit futurae Synodi generalis auctoritati, ita nec Romani Pontificis potestati: ac proinde ut non minor sit, aut Synodi generalis auctoritati magis obnoxia Romani Pontificis, quam futurae Synodi generalis auctoritas. Ad id vero probandum inepta prorsus, et absona ratio illa esset, quod particularis Synodus auctoritate Pontificis congregatur et confirmatur, et ad ipsum ab ea Synodo appellatur. Praeterquam enim quod Gallus Theologus nunquam dabit, particularem Synodum sola Romani Pontificis auctoritate posse congregari; quaecumque Romani Pontificis in Synodum particularem auctoritas argumento esse non potest, quod in ejus potestate positum sit quidquam, praeter generalis Synodi canonem, Symbolo addere, quod per universam celebretur Ecclesiam. Iis porro consona et adfinia sunt, quae idem S. Praeceptor docet 2 2, q. 1, a. 10, ad 2 eandem versans difficultatem, nimirum Synodi Ephesinae decreto vetitum esse, ne aliam fidem praeter Nicaenam ulli proferre liceat: ait enim, *quod prohibitio et sententia Synodi se extendit ad privatas personas, quarum non est determinare de fide. Non enim per ejusmodi sententiam Synodi generalis ablata est potestas sequenti Synodo novam editionem Symboli facere; non quidem aliam fidem continentem, sed eandem magis expositam. Sic enim quaelibet Synodus observavit, ut sequens Synodus aliquid exponeret supra id, quod praecedens Synodus exposuerat, propter necessitatem alicujus haeresis insurgentis. Unde pertinet ad Summum Pontificem, cujus auctoritate Synodus congregatur, et cujus sententia confirmatur. Eadem omnino est horumce ac superiorum verborum sententia; eadem difficultas solvitur; eodemque argumento probatur, quod si praecedens Synodus Oecumenica non ademit futurae Synodo Oecumenicae potestatem quidquam adjiciendi Symbolo fidei ad majorem ejus explanationem; nec ejusmodi potestatem ademit Romano Pontifici, cujus auctoritate Synodus Oecumenica congregatur, et confirmatur. Oecumenica inquam, quod nec ipse Meldensis Episcopus inficiatur: quare et quod superioribus verbis Angelicus Praeceptor addidit: Et ad ipsum a Synodo appellatur: de eadem Oecumenica Synodo*

asserere, necesse non esse quod ad hoc faciendum universale Concilium ab ipso congregetur, cum quandoque id fieri prohibeant bellorum dissidia.

51. Si quis vero adhuc pertinaciter contra obvium sensum verborum D. Thomae contendere vellet, ipsum loqui de Papa cum Synodo, et non de Papa solo, quia scilicet

intelligendum esse, ejusdem vis argumenti suadet. Subjungit S. Thomas loco superius laudato: *quae omnia patent ex gestis Synodi Chalcedonensis*. Unde, ut jam vidimus, colligit Bossuetius, neutiquam hic loqui S. Doctorem de Synodo Oecumenica, quoniam in actis Chalcedonensibus videmus appellatum a particulari Flaviani Constantinopolitana Synodo ad S. Leonem; a Synodo universali appellatum fuisse non videmus. At nos in Actis Chalcedonensibus praeter appellationem Eutychis a particulari S. Flaviani Synodo ad S. Leonem, videmus quoque cum Cl. Thomassino, ac vidit absdubie etiam Angelicus Doctor, appellationem ipsius S. Flaviani ad eundem S. Leonem a praedictoria Synodo Ephesina, quae utique particularis non erat, sed tum convocatione generalis, tum etiam pro sui amplitudine vim Oecumenicae auctoritatis habere potuisset, nisi in tyrannidem, et latrocinium desiisset, ac si talia fuissent ipsius acta, ut eis Pontifex robur Apostolicae confirmationis adjiceret. Videmus, inquam, cum Thomassino in Actis Chalcedonensibus hanc S. Flaviani a latrociniali Synodo ad Romanum Pontificem appellationem: cujus in litteris ipsius S. Leonis, et Valentiniani Imperatoris, et Reginarum, quae I P. Concilii Chalcedonensis habentur, tam clara extant indicia, ut laudatus Auctor postquam ea retulit ac diligenter expendit, in haec eruperit verba: *nae, pudorem omnem decoxerint necesse est, qui appellatum a Flaviano esse ad Leonem, ambigere se fingunt*. Quare de Synodo particulari loqui Angelicum Praeceptorem, quum ait, a Synodo ad Romanum Pontificem appellari, id argumento esse non potest, quod in hujusce rei confirmationem laudet Acta Concilii Chalcedonensis: sed potius quum clarum ac perspicuum sit, loqui in eo textu S. Doctorem de Synodo generali, inde colligi debet, probari ex Actis Concilii Chalcedonensis, tum Synodum generalem a Romano Pontifice congregari et confirmari, tum etiam ab ea ad Romanum Pontificem provocari.

ait: *ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest, cujus auctoritate sola Synodus congregari potest etc.*, respondeo hoc falsum omnino esse, ut patet ex ipso contextu. Nam D. Thomas ibi comparat auctoritatem Synodi, quae nempe sit congregata et confirmata a Papa, cum auctoritate solius Papae, ut liquet ex ipsis verbis: *Sicut posterior Synodus potestatem habet interpretandi etc.*, *ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest*: in verbis autem quae subduntur: *cujus auctoritate sola Synodus congregari potest, et a quo sententia Synodi confirmatur, et ad ipsum a Synodo appellatur*, assignatur a D. Thoma ratio, quare sicut posterior Synodus, dummodo sit congregata et confirmata a Papa, potestatem habet etc., *ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest SOLUS*. Hunc autem esse verum sensum D. Thomae apparet praecipue ex postremis verbis, *et ad ipsum a Synodo appellatur*: idest, a Synodi Decretis nondum a Papa confirmatis, ad Papam appellari potest. Cum enim appellatio non fiat nisi a Tribunali inferiori ad Tribunal superius, et omnino independens ab inferiori in suo judicio; si juxta D. Thomam a Concilio quis appellare potest ad Papam, D. Thomas recognoscit in Papa SOLO potestatem omnino supremam, et independentem ab ipso Concilio in definiendo, eo modo, quo eam recognoscit in Synodo cum Papa. Ergo loquitur D. Thomas de Papa solo, et non de Papa cum Synodo.

52. Insuper supponamus paulisper cum adversariis, hic s. Doctorem loqui de Papa cum Synodo, cum ait: *ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest*, et verba sequentia, *cujus auctoritate sola etc.* non habere rationem causalis, sed solummodo determinare, Papam hoc posse cum Synodo, at non *solum*. In hac hypothesis sensus verborum D. Thomae in citato testimonio hic esset: *sicut*

posterior Synodus, cum Papa congregante et confirmante (secus non est vera Synodus) *potestatem habet interpretandi etc.*, ita etiam *Romanus Pontifex*, cum Synodo ab ipso congregata et confirmata, *hoc sua auctoritate potest*. Haec sane comparatio, et talis loquendi modus ridiculus per se omnibus apparet. Quis autem dicet, D. Thomam ita fuisse loquutum, ut Adversarii contendunt? Ast expresse excluditur sensus iste Adversariorum ab ipso s. Doctore ex verbis, quae postea subdit: *nec est necessarium, quod ad ejus expositionem faciendam universale Concilium congregetur*. Ergo Papa absque Synodo, adeoque solus, potest sua auctoritate expositionem Symboli facere.

53. Urgent adhuc aliqui. Et nos quoque dicimus non esse necesse, ut universale Concilium congregetur, at non ideo excluditur consultatio et consensus Episcoporum, seu Ecclesiae, qui semper requiri debet, ut Papa sit infallibilis.

Resp. 1.º D. Thomas ne verbum quidem hic habet de hac consultatione et consensu, quod tamen innuere saltem aliquo modo potuisset, et debuisset, ut suam hac de re sententiam dignosceremus.

2.º Insuper bellorum dissidia, quae quandoque, ut ait D. Thomas, prohibent congregari Concilium, possent etiam prohibere consultationem et consensum Episcoporum, seu Ecclesiae. Et in hoc casu Angelicus, si ejus sensus esset, quem volunt Adversarii, debuisset addere, suspendendum esse quodcumque iudicium. At vestigium nullum de hoc habetur in eodem D. Thoma; ex quo concluditur, intelligendum esse de *Papa solo*, cum ait: *ita etiam Romanus Pontifex hoc sua auctoritate potest*.

Nimis fuse haec aliquis fortasse dicta putabit, vel etiam inutiliter, quia nimis aperte D. Thomas suam sententiam aperuerat in citato testimonio, tribuens eamdem

omnino auctoritatem Synodo cum Papa, et Papae soli. At omnibus debitor sum, etiam cavillatoribus, ideoque fusius haec mihi explicanda erant.

54. Quae omnia hucusque dicta optime cohaerent, et velut consecutaria derivantur ex doctrina ejusdem D. Thomae relata in praecedenti quaestione. Semel enim admissio, totam omnino plenitudinem potestatis ex institutione Christi, ut docet Angelicus, residere in solo Romano Pontifice, necessaria illatione consequitur, quidquid auctoritatis in Synodo et in Ecclesia est, a Papa derivari; adeoque non majorem auctoritatem, intensive loquendo, esse in Synodo generali congregata a Summo Pontifice, et ab ipso confirmata, vel in Ecclesia universali simul cum Papa, quam in Papa solo, sed eandem omnino: hoc solo discrimine facto, quod ex Christi institutione, in Papa est per se et principaliter, tamquam in fonte et in capite; in Synodo vero, et in Ecclesia derivatur ab ipso. Quod confirmatur auctoritate Cajetani, qui in commentariolo super articulum 9, et 10, 2 2, P. D. Thom. q. 1. haec habet « In art. 9, et 10 simul adverte diligenter quod Auctor » pro eodem computat auctoritatem universalis Ecclesiae, » generalis Synodi et Papae, ut patet in utroque argumento ad oppositum. Et ratio est, quia Papa est pastor » et Episcopus universalis Ecclesiae cum plenissima potestate. » Bannes etiam in dicto artic. 9, et 10 ait « Apud » D. Thomam pro eodem omnino reputatur auctoritas Ecclesiae universalis, et auctoritas Concilii, et auctoritas » Summi Pontificis. Hoc patet. Quoniam in art. 9 in argumentum *sed contra* probat D. Thomas, articulos fidei » convenienter poni in Symbolo, eo quod Ecclesia universalis errare non potest. Haec ille. Constat autem, quod » Symbolum, de quo ibi loquitur, editum est in Nicaena » Synodo, et auctum in Constantinopolitana, et Ephesina.

» Ergo D. Thomas pro eodem reputat auctoritatem Ec-
» clesiae universalis, et auctoritatem Concilii generalis.
» Deinde in art. 10 in argum. *sed contra* ait, quod edi-
» tio Symboli facta est in Synodo generali: et inde colli-
» git, quod editio Symboli ad auctoritatem Summi Pon-
» tificis pertinet, quia ad ipsum spectat congregare Con-
» cilium, et confirmare. Ergo juxta mentem D. Thomae
» eadem est auctoritas Summi Pontificis, et Concilii ge-
» neralis ». Ratio est supra allata a Cajetano; « quia sci-
» licet Papa est Pastor et Episcopus universalis Ecclesiae
» cum plenissima potestate ».

55. At in rei confirmationem lubet alia adhuc afferre
testimonia ipsius s. Doctoris, qui in 2 2 P. q. 2, a, 6,
ad 3 sibi objicit quod non sufficit minoribus habere fi-
dem implicitam, nempe credere in fide majorum, quia
isti possent errare; consequenter etiam minores teneri ad
habendam fidem explicitam.

Respondet: « Ad tertium dicendum quod minores non
» habent fidem implicitam in fide majorum, nisi quate-
» nus majores adhaerent doctrinae divinae. Unde Apo-
» stolus dicit I ad Corint. 4: *Imitatores mei estote si-*
» *cut et ego Christi*. Unde humana cognitio non fit re-
» gula fidei, sed veritas divina, a qua si aliqui majorum
» deficiant, non praejudicat fidei simplicium, qui eos rectam
» fidem habere credunt; nisi pertinaciter eorum errori-
» bus in particulari adhaereant contra universalis Ecce-
» siae fidem, quae non potest deficere, Domino dicente
» Lucæ 22: *Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fi-*
» *des tua.* »

56. In qua responsione, ait Cajetanus in hunc arti-
culum, nota duo: « Primo, quod humana cognitio non est
» regula fidei, sed divina doctrina: ac per hoc, quamvis
» universalis Ecclesiae cognitio fidei non possit errare,

» non tamen ipsa est fidei regula, sed doctrina divina
» cui innitur: et quilibet fidei sive majorum, sive Ec-
» clesiae innitens, nihil aliud facit, quam quod doctrinae
» divinae innitur, cum hac tamen differentia, ut auctor di-
» cit, quia fidei majorum, puta, Episcoporum, vel Doctorum
» Ecclesiae, homo inniti potest bene, et male. Bene quidem,
» absolute eis innitendo. Male autem, innitendo eis, etiamsi
» contra Ecclesiam tenerent. Ipsi autem universali Eccle-
» siae, non potest homo male inniti: quia promissum est
» illi indefectibilis veritas doctrinae divinae in his, quae
» sunt fidei.

» Nota secundo, quod auctor, quasi synonyme utitur
» universalis Ecclesiae, et Petri nominibus. Quia Petri in se
» et successoribus suis fides, est fides, quam tenetur Eccle-
» sia tota suscipere. Et est sermo non de fide illius homi-
» nis, qui succedit Petro, sed de fide successoris, ut dif-
» finitive docet quid in Ecclesia tenendum de fide. Chri-
» stus enim nunquam permisit, aut permittit eum sic
» errare, non propter se, sed propter Ecclesiam universa-
» lem, quae tenetur sententiam illius sequi. »

57. « Itaque, ait Orsi Lib. 4 de Rom. Pont. aucto-
» ritate cap. 16 a. un. nec Romani Pontificis fides, nec
» fides universalis Ecclesiae deficere potest: sed ideo de-
» ficere non potest fides universalis Ecclesiae, quia defi-
» cere non potest Romani Pontificis fides. Nam ideo pro
» Petro Christus oravit, ut non deficeret fides ejus, ut ipse
» caeteros fratres, universalem repraesentantes Ecclesiam
» super ipsum velut immobilem petram et fundamentum
» aedificatam, in fide contineret et confirmaret. »

58. Et vere Ecclesiae universalis fidem deficere non
posse, quia deficere non potest fides, non *obiectiva* tan-
tum, sed et *subiectiva* Petri, adeoque Romani Pontificis,
aperte asserit idem D. Thomas 4 Dist. 20, q. 1, a. 3 ubi

sic argumentatur: « Ecclesia generalis non potest errare: » quia ille qui in omnibus exauditus est pro sua reverentia, » dicit Petro, SUPER CUJUS (idest Petri) CONFESSIOE Eccle- » sia fundata est: *Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat* » « *fides tua.* Luc. 22, 32. »

Clara et aperta haec per se sunt, nec ulla explica-
tione indigent.

59. Ad rem nostram etiam faciunt, quae habet in 2, 2. P. Q. 11, art. 2, ubi inquit: « Utrum haeresis sit » proprie circa ea quae sunt fidei » et 3.º loco sibi obii-
cit: quod « circa ea, quae ad fidem pertinent, inveniuntur » quandoque Sacri Doctores dissentire, sicut Hieronymus, » et Augustinus circa cessationem legalium: et tamen hoc » est absque vitio haeresis; ergo haeresis non est proprie » circa materiam fidei. »

Respondet: « Ad tertium, dicendum quod sicut Aug. » dicit, et habetur in Decret. 24, Q. 3, cap. *Dixit Apost.* » Si qui sententiam suam quamvis falsam atque perver- » sam nulla pertinaci animositate defendunt, quaerunt » autem tota sollicitudine veritatem, corrigi parati cum » invenerint, nequaquam sunt inter haereticos deputandi, » quia scilicet non habent electionem contradicentem Ec- » clesiae doctrinae. Sic ergo aliqui doctores videntur dis- » sensisse, vel circa ea, quorum nihil interest ad fidem, » utrum sic vel aliter teneantur, vel etiam in quibusdam » ad fidem pertinentibus, quae nondum erant per Eccle- » siam determinata. Postquam autem essent auctoritate » universalis Ecclesiae determinata, si quis tali ordina- » tioni pertinaciter repugnaret, haereticus censeretur. Quae » quidem auctoritas PRINCIPALITER (idest per se, et tam-
quam in capite, in quo tota auctoritatis plenitudo est, a quo derivatur in Ecclesiam ut supra explicatum est n.º 54 ex principiis ipsius D. Thomae) residet in Summo

» Pontifice. Dicitur enim 24, q. 1. c. *Quotiescumque*. Quo-
» ties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres nostros
» et coepiscopos non nisi ad Petrum, id est ad sui nominis
» auctoritatem referri debere. Contra cujus auctoritatem
» nec Hierony. nec Aug. nec aliquis sacrorum Doctorum
» suam sententiam defendit. Unde dicit Hieron. ad Dama-
» sum Papam: - Haec est fides, Papa Beatissime, quam in Ca-
» tholica didicimus Ecclesia: in qua si minus perite aut pa-
» rum caute forte aliquid positum est, emendari cupimus
» a te, qui Petri fidem et Sedem tenes. Si autem haec
» nostra confessio Apostolatus tui iudicio comprobatur,
» quicumque me culpare voluerit, se imperitum vel ma-
» levolum, vel etiam non catholicum, non me haereticum
» comprobabit. - »

Ex quibus semper magis ac magis confirmantur et explicantur, quae hucusque attulimus ex eodem s. Doctore, ad ejus mentem et sententiam adstruendam pro infallibilitate Romani Pontificis, in quo hic aperte asserit residere PRINCIPALITER sensu supra explicato, auctoritatem determinandi ea quae fidei sunt: qui sensus etiam manifeste eruitur ex probationibus, quas hic adducit ex *cap. Quotiescumque*, et ex s. Hieronymo ad Damasum Papam, in quibus sermo est de solo Papa, tamquam iudice infallibili in rebus fidei.

60. Ulterius idem probat Angelicus argumento ex facto desumpto, quia nempe *Petri domus*, seu Ecclesia Romana, vel Petri, semper inviolata in fide permansit: ex quo colligitur, D. Thomam admisisse infallibilitatis privilegium non in solo Petro, sed et in ejus successoribus Rom. Pontificibus. In commentario enim super illa verba Matt. 16: *Super hanc petram aedificabo* etc. haec habet: « Specialiter » Petri domus, quae est fundata super petram, non dirue-

» tur impugnari potest, expugnari non potest. *Et portae*
 » *inferi non praevallebunt adversus eam.* - Ier. 1, 19
 » Bellabunt adversum te, et non praevallebunt - Et qui
 » sunt portae inferi? Haeretici, quia sicut per portam in-
 » tratur in domum, sic per istos intratur in infernum.
 » Item tyranni, daemones, peccata. Et quamvis aliae Ec-
 » clesiae vituperari possint per haereticos, Ecclesia tamen
 » Romana non fuit ab haereticis depravata, quia supra
 » petram erat fundata. Unde in Constantinopoli fuerunt
 » haeretici, et labor Apostolorum amissus erat: sola Pe-
 » tri Ecclesia inviolata permansit. Unde Luc. 22, 32
 » *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Et hoc non
 » solum refertur ad Ecclesiam Petri, sed ad FIDEM PETRI
 » et ad totam occidentalem Ecclesiam. Unde credo, quod
 » occidentales majorem reverentiam debent Petro, quam
 » aliis Apostolis. »

61. Eadem fere leguntur in ejusdem D. Th. Opusculo sexto, *De Symbolo Apostolorum, in expositione articuli:* SANCTAM ECCLESIAM CATHOLICAM - « Sola Ecclesia Petri,
 » in cujus partem venit tota Italia, dum discipuli mitteren-
 » tur ad praedicandum, semper fuit firma in fide. Et cum
 » in aliis partibus vel nulla fides sit, vel sit commixta
 » multis erroribus, Ecclesia tamen Petri et fide viget,
 » et ab erroribus munda est. Nec mirum, quia Dominus
 » dixit Petro, Luc. 22 *Ego rogavi pro te Petre, ut non*
 » *deficiat fides tua.*

62. Satis superque esse puto allata D. Thomae te-
 stimonia (omissis aliis, quae ad rem nostram ex ejus ope-
 ribus erui possent) ut ex iis colligatur:

1.º Angelicum aperte docuisse infallibilitatem Ro-
 mani Pontificis, independentem a consensu Ecclesiae, sive
 congregatae, sive per orbem dispersae.

2.º In ea asserenda non fuisse in errorem inductum.

ut ad nauseam usque repetunt Adversarii, a spuriiis testimoniis in Opusc. contra errores Graecorum (ex quo nullum, ut ab initio protestatus sum, argumentum desumere volui ad quaestiones vitandas; sicut eadem de causa nec ullum desumpsi ex illis operibus, quae dubia sunt) sed innixum praecipue Verbo Dei scripto, Patribus, et rationibus Theologicis ex constitutione divina Ecclesiae desumptis, necnon solemni et constanti facto de Petri Ecclesia, quae ratione sui capitis, in fide semper inviolata permansit, veritatem hanc in pluribus locis suorum operum semper docuisse, et. meo saltem iudicio, invicte demonstrasse.

3.º Infallibilitatis privilegium non tribuisse soli Petro, sed et omnibus ejus successoribus Romanis Pontificibus.

63. In confirmationem tamen addam argumentum desumptum ex unanimi interpretatione Doctorum Thomisticae scholae (quam adversarii ipsi admittunt vid. num. 65. 1.º) in nostro Ordine, in quo traditio verae mentis et doctrinae Angelici praeceptoris, per sex circiter saecula ab ipso ad nos usque servata fideliter fuit; et juxta ipsam semper, tanquam doctrina ejusdem genuina, admissa et propugnata fuit sententia de infallibilitate Romani Pontificis. Quod argumentum maximi sane roboris est pro ejus vera mente assequenda, et valde praefendum auctoritati cuiuslibet, licet doctissimi viri, cui subsidium desit dictae constantis traditionis, quae velut clavis est, verum sensum aperiens Angelici Praeceptoris.

64. Respondendum modo mihi esset iis, qui dicere audent, brevem Divi Thomae vitam ei non suffecisse ad profundiora SS. Patrum studia: ast pro me respondent ejus Opera omnia, praecipue Catena Aurea, Commentaria in Sacrae Scripturae libros, et Summa Theologica, de qua ait Petrus Labbeus in *Elogiis*, citatus a Natali Alexandro in

Panegirico S. Thomae; *Mysteriorum compendium est Summa Thomae. Collegit in ea quidquid doceri potest aut sciri. Inclusit Ambrosios, Hieronymos, Augustinos, Gregorios. Inclusit seipsum major seipso, et minor. Epitomen fecit alienae sapientiae, et Summam suae. Didicit omnes, qui Thomam intelligit: nec totum Thomam intelligit, qui omnes didicit.*

65. Finem huic capiti facere nequeo, quin pauca dicam de Opusculo, quod postremis hisce diebus, dum jam haec typis ederentur, ad meas manus pervenit, et cui titulus: *L'infallibilità del Papa secondo S. Tommaso d'Aquino per V. P. Napoli fratelli De Angelis Vico Pellegrini* 4. Auctor V. P. demonstrare conatur, D. Thomam nunquam docuisse Romanum Pontificem esse infallibilem, si solus sumatur, sed hoc tantummodo asseruisse de Papa cum Episcopis vel in Synodo congregatis, vel alio modo ipsi consentientibus (pag. 34). Suppono Anonymum V. P. veritatis tantummodo amore ductum suum scriptum exarasse; at fidenter assero, D. Thomae mentem nullimode esse assecutum: ad quod ostendendum, sequentia breviter adnotabo.

1.º Ingenue fatetur pag. 11 omnes Summae Commentatores, sicut et Defensores infallibilitatis Rom. Pontificis usos fuisse D. Thoma, praecipue in 2 2, P. q. 1, a. 10, ad illam adstruendam. At ista ejus confessio non multum certe illi prodesse potest: numquid enim ipse solus videns, et sapiens, omnes vero alii caeci, et ignari? Prudens lector judicet.

2.º Addit, ut excuset eorum ignorantiam, *neminem* ex ipsis, scil. Commentatoribus vel Defensoribus, quod ipse sciat, (pag. 11) retulisse integrum textum D. Thomae, nec ipsum contulisse cum aliis testimoniis analogis ejusdem S. Doctoris. At in hoc etiam maximopere fallitur, saltem

quoad Commentatores nostrae scholae, qui fortasse ad ejus manus non devenerunt.

3.º Asserit pag. 7, et 8 se nulla alia testimonia in Operibus D. Thomae cognoscere quae sint vel videantur pro infallibilitate Rom. Pontificis, praeter ea quae ibidem ipse adducit, et ex ista ignorantia plura omittit ex iis, quae a me in praesenti capite superius allata sunt, praecipue, quae habentur n.^{is} 42, 49 et 50.

4.º Ut D. Thomam ad suam sententiam trahat, vim infert ipsi contextui, ut quisque videre potest patienter perlegens Opusculum, et expositionem quam in praesenti capite ego feci doctrinae ejusdem s. Doctoris, conferendo ipsam cum alia, de tota omnino plenitudine potestatis, quam in Romano Pontifice statuit.

5.º Nimia festinatione videtur conscripsisse V. P. suum opusculum: secus enim explicari nullimode possent, quae habet pag. 30 in not. 1, ubi ait: « Per Lui (s. Tom- » maso) v'è gran distinzione tra la potestà del s. Padre, » e quella dei Vescovi, non però tanta, quanta s'immagina » da taluni; e per quanto io conosca non arrivò mai a » dire del S. P., che - VICES GERIT IN TERRIS DEI ET » D. N. J. C. - ». Paulo ante in eadem pag. 30, in testimonio D. Thomae ab ipso relato haec verba leguntur: « *Hoc autem Caput est ipse Christus, CUJUS VICEM IN EC-* » *CLESIA GERIT S. PONTIFEX.* » Quodnam discrimen intercedit inter verba ista D. Thomae ab ipso Anonymo relata, et alia quae fidenter asserit in nota, D. Thomam, quod ipse sciat, nunquam protulisse?

6.º Argumenta omnia, saltem praecipua, quae pro sua causa ex D. Thoma depromit, solvi facile possunt ex superius in hoc cap. dictis; ita ex. gr. pro iis, quae infert pag. 14, et seq. ex art. 10, q. 1, 2 2 P. ut ostendat, juxta Anglicum Summum Pontificem esse infallibilem

cum Synodo, at non *solum*: vide a n.º 42, ad 54: pro iis, quae pag. 28 deducit ex verbis D. Th. 2 2 q. 11, a. 2: *quae quidem auctoritas* (determinandi ea quae sunt fidei), *PRINCIPALITER residet in summo Pontifice*; vide n.º 54 et 59: pro iis quae deducit pag. 14, 19, et 46, ex 2 2 P. q. 2, a. 2 ad 3 ex illis verbis *contra universalis Ecclesiae fidem, quae non potest deficere, Domino dicente Luc. 22: Ego rogavi pro te* etc. quibus contendit, infallibilitatem a D. Thoma tribui Ecclesiae, et non soli Pontifici, vide n. 55, 56, 57, et 58, ex quibus etiam ruunt, quae habet anonymus in 2.^a appendice contra P. Reali, qui ut D. Thomae studiosus et fidelis discipulus optime argumentatus est pro infallibilitate Rom. Pontificis ex dicto testimonio in suo opusculo, et juxta mentem et doctrinam D. Thomae.

Alia minoris momenti praetereo, non est enim, cur longius in iis immorer: puto enim, satis clare exposuisse veram doctrinam et mentem s. Thomae, quae certe nunquam fuit eadem, ac sententia Rmi D. D. Maret, ut concludere vult Auctor Anonymus pag. 34.

CAPUT III.

NOTAE THEOLOGICAE INUSTAE OPINIONI DE FALLIBILITATE ROM. PONT. A DOCTORIBUS SCHOLAE THOMISTICAE.

Non inutile fore arbitror, breviter hic referre notas Theologicas, quas scholae nostrae Doctores plures, inusserunt opinioni de fallibilitate Romani Pontificis, dum e contra tanquam catholicam et de fide tenendam, sententiam de infallibilitate, omni semper saeculo tradiderunt, ut facilius quisque judicet de vera sententia discipulorum S. Thomae.

SAECULO XIV.

66. JOANNES DE NEAPOLI Italus, *Quodlibeto* 2, haec habet: « Dicere quod in hujusmodi (idest pertinentibus ad » fidem et mores) Papa erraret, esset HAERETICUM .».

SAECULO XV.

67. SANCTUS ANTONINUS Archiepiscopus Florentinus, loquens de Pontificiis decretis circa fidem aut mores, *Summa*, p. 3, tit. 12, c. 8, §. 2, tom. 3, pag. 175 Edit. Venet. 1582 referens verba Joannis de Neapoli, quae sua facit, haec habet: » In talibus dicendum est, quod licet absolute, pensatis solis personis Papae et Cardinalium , » Papa cum ipsis possit errare , supposita tamen divina » providentia, et Spiritum Sanctum loqui per Ecclesiam , » credendum est Papam non posse errare, quia Christus » oravit pro Ecclesia: Luc. 22 *Ego pro te oravi, ut non » deficiat fides tua:* et dicere, quod in hujusmodi Papa » erraret, ESSET HAERETICUM. »

Non me latet, quosdam alios ejusdem S. Antonini textus proferri, ex quibus nonnulli volunt, ipsum denegasse infallibilitatem Summi Pontificis eo sensu, quo a nostra schola defenditur: at his jam abunde ab aliis responsum fuit, praecipue ab eximio viro Francisco Palermo, adeoque ne actum agere videar, in iis non immorabor; cum certum aliunde remaneat, in supra allato testimonio *haereticam* fuisse dictam opinionem de fallibilitate Romani Pontificis.

68. Ad eundem certitudinis gradum sententiam istam evehit et extollit clarissimus Cardinalis DE TURRECREMATA JOANNES Hispanus, dum *in Summa lib. 2. cap. 110*

in fine sic in oppositam insurgit: « Ex quibus patet, »quam TEMERARIA, quamque a Christi et Sanctorum Patrum doctrina aliena, assertio adversariorum sit assertentium Apostolicae Sedis iudicium in his, quae Fidei dei sunt, non esse certum, non esse firmum, sed defectibile et deviabile: et de facto quandoque deficere et errare. Qui error perniciosissimus, utpote qui Sedis Apostolicae definitiones, fidei declarationes, haereticorum damnationes, Canonum confirmationes dubias et ambigvas, et per consequens suspectas de falsitate reddens, fidem enervat, et Christianam religionem maculat. HIC ERROR FUIT COMMUNIS OMNIBUS HAERETICIS, ut depressa Apostolicae Sedis auctoritate, licentiori praesumptione et audacia, in suis grassarentur erroribus. » Haec ille. Pro eodem autem accipi Apostolicam Sedem, et Romanum Pontificem in iudicandis rebus fidei, patet ex eo, quod idem Turrecremata habet in eodem Lib. c. 112, ubi haec leguntur. « Assistentia Spiritus Sancti promissa a Christo non respicit personam Papae, sed officium, sive Sedem; et ideo cum opinari sit personae, iudicare vero sit officii; licet esset possibile Papam male opinari; errare tamen sententiando in his, quae sunt fidei, non est possibile, stante divina promissione. »

SAECULO XVI.

69. Doctissimus MELCHIOR CANUS, praeclarus Theologiae Professor, primariae cathedrae in florentissima Salamanticensi Academia Praefectus, ac meritissimus Canariensis Episcopus, in celebri suo Opere *de Locis Theolog.* lib. 6, cap. 7 inquit: « Erit ne haereticum asserere Romanam Ecclesiam degenerare quoque ut caeteras posse, et Apostolicam etiam Sedem a Fide Christi posse deficere? »

Et esto, Ecclesiae iudicium hac in re antevertere non audeat, nec praesumat, affirmat tamen minime dubitandum, quin si haec quaestio ad Generale Concilium referretur, opposita opinio (si opinio dicenda est, quae contra unanimum Conciliorum, et Sanctorum Patrum consensum Pontificis infallibilitatem negat) ceu haeretica ab omni Concilio damnaretur. « Si ad generale, inquit, Concilium referatur, haereseos nota errori illi inureretur. » Et infra, postquam nostram conclusionem Apostolicam traditionem esse probavit, sic de opposita loquitur. « Cur non audebimus assertionem adversam tamquam haeticam condemnare? Sed ut dixi, nolo ego Ecclesiae iudicium antevertere, quamquam non videor antevertere, cum jam ipsius Ecclesiae sermo nostram omnem comprobarit de Romanae Sedis auctoritate sententiam; sed hoc vix aegre dico propter viros quosdam, et Doctos, et Pios, qui nos contradixerunt. Illud assero ac fidenter quidem assero, pestem eos Ecclesiae, ac perniciem afferre; qui aut negant Romanum Pontificem Petro in fidei, doctrinaeque auctoritate succedere, aut certe adstruunt, summum Ecclesiae Pastorem, quicumque tandem ille sit, errare in Fidei iudicio posse; utrumque, scilicet, Haeretici faciunt: qui vero illis in utroque repugnant, hi in Ecclesia, Catholici habentur. » Et postquam probavit, sententiam, quae infallibilitatem Pontificis in Decretis Fidei tuetur, communem inter Catholicos esse, concludit: « Nos autem CATHOLICORUM SENTENTIAM sequamur, quoniam COMMUNIS CATHOLICORUM est. »

70. Magister DOMINICUS BANNES Melchioris Cano discipulus, Hispanus, Primarius Salmanticensis Professor, adeo certum reputabat Romanum Pontificem extra Concilium infallibilem esse, ut in 2 2, quaest. 4, art. 10, dub. 2 hanc conclusionem statuatur. « In publico fidei iudicio non

» potest summus Pontifex errare. » Et infra: « Quocirca
» arbitror, hanc conclusionem, tamquam APOSTOLICAM
» TRADITIONEM esse tenendam. Et quidem ut talis habe-
» retur ab omnibus fidelibus, nisi a tempore Concilii Con-
» stantien. in agro Domini inimicus homo, idest diabolus
» zizaniam superseminasset. Etenim usque ad illa tempora
» soli Graeci errabant in hac parte. Atque ita D. Thom.
» in Opuscolo citato, hunc errorem tamquam Graecorum
» singularem narrat. Et procul dubio, SI QUAESTIO HAEC AD
» CONCILIUM LEGITIMUM DEFERRETUR, non dubito, quin
» praedicta conclusio DEFINIRETUR TAMQUAM VERA FIDES, et
» CONTRARIA ANATHEMATIZARETUR. Quin potius existimave-
» rim, quod JAM EST DEFINITA a Leone X in Bulla contra
» Lutherum artic. 28. »

SAECULO XVII.

71. NUGNO CABAZUDO DIDACUS Hispanus, in Collegio Val-
lisoletano Divi Gregorii Regens Primarius, in Opere cui ti-
tulus *Commentar. etc. in 3.^{am} Partem Summae Theologi-
cae D. Thomae Quaest. 20, Difficultate 2* haec habet,
circa doctrinam de infallibilitate - « Existimò esse tra-
» ditionem Apostolicam » et concludit: « FIDES EST quod
» Summus Pontifex non potest errare ».

72. BZOWIUS ABRAHAM Nazione Polonus, Continuator
Annalium Card. Baronii, in opere cui titulus *Pontifex Ro-
manus; seu de praestantia, officio etc. Romanorum Pon-
tificum Commentarius* cap. 15 fidenter asserit: « Soli
» Petro, et post eum omnibus Romanis Pontificibus le-
» gitime sedentibus, INFALLIBILITATIS, quod vocant, PRI-
» VILEGIUM A PRINCIPE PASTORUM CHRISTO DEO CONCES-
» SUM, ut in rebus Fidei, morum doctrina, et universalis
» Ecclesiae administratione, certissima, verissima nul-

» laque fallaciae nota inumbrata decreta, veritatis ipsius
» radii scribant, edicant et sanciant. »

73. Doctissimus Magister DOMINICUS GRAVINA Italus, in Neapolitana Universitate primarius Theologiae Professor, in continuatione ad 2, part. tom. 4 *Praescription. Cathol. adversus haereses*, agens de Pontificis infallibilitate in Decretis fidei, art. 1 praedictam infallibilitatem ceu catholicum dogma amplectendum, et propugnandum esse tuetur: ait enim: « CONCLUSIO CATHOLICA: » Summus Hierarcha in decidendis Fidei quaestionibus » indubiam, et irrefragabilem et omnino infallibilem con- » tinet auctoritatem ». Quam conclusionem late probat, ac erudite confirmat.

74. LABAT PETRUS Gallus, in Tolosana et in Burdigalensi Universitate Sacrae Theologiae Professor, in opere, cui titulus: *Theologia Scholastica, secundum illibatam Divi Thomae doctrinam* Tom. 4 in tractatu de fide - Dubio 2, §. 6 sic loquitur « Statuo 2.º Christum Dominum, » contulisse Divo Petro Ecclesiae Primatum; atque adeo » ipsi soli inter Apostolos, concessisse potestatem summam » Pontificiam, decisivam in rebus Fidei. EST DE FIDE. »

Et dubio 3, §. 2 sequens deducit corollarium « Col- » liges primo, Summum Pontificem esse infallibilem fi- » dei regulam; et legitimum iudicem controversiarum, » quae in fide, aut moribus suboriuntur, atque adeo » aliquid definientem ex Cathedra tamquam certum fide » credendum, non posse errare. Constat ex dictis: quia » in Summo Pontifice residet auctoritas, et INFALLIBILITAS » DIVI PETRI, cujus est successor. »

75. ARAHUJO (DE) FRANCISCUS Hispanus, in Salmanticensi Academia Theologiae Professor Primarius, in *Commentario* super 2° 2° *Divi Thomae, quaest. 1, art. 10, dubio 3* sequentem statuit conclusionem: « Summus Pontifex,

» quando utitur auctoritate universalis Capitis Ecclesiae, non potest errare in definiendis rebus ad Fidem, Religionem, aut mores pertinentibus. » Postea subjungit: « haec assertio statuitur tamquam certa SECUNDUM » FIDEM. »

76. DOMINICUS DE SANCTO THOMA Lusitanus, in Opere cui titulus: *Manualis Thomisticus totius Theologiae* Tom. IV *Controversia* 237, *Sessione* 16 ad rem nostram loquens, haec habet super verba *Confirma fratres tuos*: « Non posset autem confirmare in fide, qui circa fidem erraret. Quae resolutio est DE FIDE ».

77. MARCHESE DOMINICUS M.ª Italus, olim in Neapolitano Collegio Divi Thomae studiorum Regens, ac postea Puteolorum Episcopus, in opere cui titulus: *Theologia bipartita in dogmaticam et moralem*, Tomo 1.º Disp. 3. Dubio 2.º §. 1 haec habet. « HAERETICUM EST asserere, Romanam Ecclesiam posse ut caeteras degenerare, et Apostolicam Sedem a Fide Christi deficere. »

78. FIUME (DE) IGNATIUS Italus Polinianensis Episcopus, in suis Voluminibus, quorum titulus: *Schola veritatis Orthodoxae, contra mendacia Lutheri, Calvini, caeterorumque Protestantium* de Rom. Pontifice lib. 1, lect. 2 sequentem statuit conclusionem. « VERITAS CATHOLICA: Judicium Romani Pontificis ex Cathedra definientis controversias Fidei, est prorsus inerrabile ».

79. DE ROCABERTI JOANNES THOMAS Archiepiscopus Valentinus, olim in illius Urbis universitate Sacrae Theologiae primarius Professor, et postmodum totius Ordinis Magister Generalis, semel iterumque Valentini Regni Pro-Rex, in suo celeberrimo Opere *De Romani Pontificis auctoritate* Tom. 1, lib. 1. cap. 1, n. 31 sequentem statuit conclusionem. « Adeo certum est privilegium non errandi Romano Pontifici esse concessum, ut non modo

» CATHOLICA VERITATE tenendum sit, ipsum in rebus Fidei
» errare non posse, verum etiam oppositum, ut HAERETI-
» CUM ab Ecclesia damnari valeat. » Quam conclusionem
fusissime ac disertissime omni argumentorum genere de-
monstrat.

SAECULO XVIII.

80. Clarissimus BILLUART CAROLUS RENATUS Revinien-
sis Belga, in Opere, cui titulus: *Summa S. Thomae etc.* 2 2.
in Tractatu de Regulis fidei: Dissertat. IV. art. 5, §. 9
in fine, hoc sibi quaesitum proponit: « Petes; utrum qui
» propositionem a Summo Pontifice damnatam defende-
» ret, esset haereticus? Respondeo juxta id quod dixi-
» mus initio, infallibilitatem Summi Pontificis non esse
» de fide obligante, quod non esset haereticus, sed TE-
» MERARIUS. »

CAP. IV.

FUNDAMENTA, QUIBUS INNIXI SUNT DOCTORES SCHOLAE THO-
MISTICAE AD ASSERTENDAM INFALLIBILITATEM ROM. PON-
TIFICIS.

81. Ducis Angelici Praeceptoris, qui infallibilitatis
Rom. Pontificis, ut vidimus, strenuissimus fuit vindex, vesti-
gia sequuti Discipuli, eandem totis viribus propugnarunt
contra adversarios quoscumque, innixi praecipue Sacrae Scri-
pturae tum V. tum N. Testamenti et Traditionis aucto-
ritati, necnon Conciliorum Statutis, Pontificiisque Decretis,
ac demum rationi Theologicae. Ne nimis in longum mea
protrahatur tractatio, vel ut verius dicam, expositio, prae-
tereo argumenta, quae ipsi deprompserunt ex Vet. Testa-
menti testimoniis, ex traditione, ex statutis Conciliorum,
sicut etiam ex Pontificiis decretis, pro quibus studiosos

remitto ad auctores ipsos, quorum nomina ac testimonia iam retuli, et ad alios insuper, quos inferius adducam, praecipue ad sequentes: Turrecremata in *Summa de Ecclesia Lib. 2, a cap. 107, ad cap. 112*; Orsi in toto suo Opere *De Auctoritate Rom. Pontificis*; Cerboni *de Jure et legum disciplina lib. 21, 22, et 23*; Bzovium in Libro cui titulus: *Pontifex Romanus etc.* praecipue a cap. 9, ad 14, et cap. 22, et 23; Gravinam, in *continuatione 2 P. Tom. 4 Catholicarum praescriptionum*: Melchiorem Canum *lib. 6 de Locis Theologicis*, et Rocaberti *de Auctoritate Rom. Pontificis Tom. I.* His omnibus brevitatis gratia praetermissis, ostendam tantummodo, quomodo ex tribus Evangelii testimoniis, Matth. scil. 16, Luc. 22, et Joan. 21 omnes nostri semper intulerint infallibilitatem Romani Pontificis, et insuper quomodo Theologicis rationibus eandem confirmaverint. Sit igitur

§. 1.

Ex testimonio Matth. cap. XVI, v. 18, 19.

82. Pollicitatio a Christo D. Petro facta, dum eum Ecclesiae caput ac praesidem dedit, sic se habuit Matth. cap. 16, v. 18-19. Cum Christo discipulos interroganti, quem illi ipsum esse dicerent, Petrus respondisset, *Tu es Christus Filius Dei vivi*, vicem illi rependit Dominus; ET EGO DICO TIBI, QUIA TU ES PETRUS ET SUPER HANC PETRAM AEDIFICABO ECCLESIAM MEAM, ET PORTAE INFERI NON PRAEVALEBUNT ADVERSUS EAM: ET TIBI DABO CLAVES REGNI COELORUM, ET QUODCUMQUE LIGAVERIS SUPER TERRAM, ERIT LIGATUM ET IN COELIS etc. Ex quibus verbis a nostrae scholae Doctoribus quolibet saeculo deducta fuit infallibilitas Romani Pontificis, ut patebit ex sequentibus.

SAECULO XIII.

83. B. ALBERTUS MAGNUS, Angelici Doctoris Magister, insignis Parisiensis Doctor, et celebritate famae ac doctrinae omnibus notus et merito commendatus, explicans verba illa, ubi Christus Ecclesiae claves Petro concessit, censet in illius supremae potestatis plenitudine, quam Christus eidem communicavit, Summos Pontifices, Sancti Petri locum tenentes, succedere. En ejus verba: « *Dabo* » *autem tibi* etc. Singulariter, non quod Petrus singulariter acceperit claves, sed quia in veritate ordinis Ecclesiae UNUS EST, QUI ACCIPIT PLENITUDINEM POTESTATIS, » qui est Successor Petri, et PETRUS IN POTESTATE. » Cum igitur, ait Rocaberti, *De Rom. Pont. Auctorit. Tom. 1.º n. 332* Petrus indefectibilem potestatem et privilegium non errandi in fide habuerit, hanc eandem potestatem, ipsumque non errandi privilegium habere debent omnes Petri successores, cum pro suo munere sint in potestate Petrus.¹

SAECULO XIV.

84. Ne miretur benignus Lector, si tot inter illustres scholae nostrae Doctores recenseatur et humilis virgo, CATHARINA SENENSIS. Sancta enim isthaec, Tertii Ordinis nostri insigne decus, non ab homine sed a Deo ipso edocta, specialiter in mundum missa fuisse videtur, ut Petri Cathedram, et Christi Vicarios protegeret, tueretur; et licet

¹ Error typographicus in Editione Rocaberti n. citato, ubi, loco ponendi asteriscum ante initium periodi *Cum igitur*, positus fuit in fine, causa fuit ob quam sequentia verba, quae Rocaberti sunt, a P. Reali in Opusculo s. *Tommaso e l'Infallibilità* etc. pag. 15, inculpate attributa sunt B. Alberto.

a tot saeculis in coelum ad sui sponsi J. C. amplexus recepta, nunquam tamen a protegendo ac tuendo destitit, nec desistet: quare Summus Pontifex Pius PP. IX inter almae Urbis protectores secundarios, quatuor abhinc annis, eam solemniter adnumerare dignatus est. Adde etiam, istud quaecumque meum opusculum, quod ipsi ex intimo cordis dicatum volo, sub ejus tutela ac patrocinio a me fuisse exaratum; adeoque justum esse, ut, tanquam opus ad Eam jure pertinens, ex ejusdem testimonio aliquo robur et firmitatem desumeret. ¹ En igitur verba, quae habet in Tract. 3, cap. 115, ubi loquitur de Clavi a Christo Petro relicta deque ejus potestate.

» Clavem hujus pretiosi sanguinis Apostolo Petro reliquit, caeterisque successoribus ejus praeteritis, et qui » succedent in futurum usque in ultimum judicii diem » habent et habebunt eandem auctoritatem, quae Petro » data fuit. Nec ex aliquo defectu commisso per eos haec » auctoritas ullo modo diminuitur. » Cum ergo, subjungit Rocaberti in *Lib. pluries cit. n. 76*, juxta Sanctae Catharinae mentem, eadem sit Summorum Pontificum, ac Sancti Petri auctoritas; hinc, si infallibilitatis donum in rebus fidei ad bonum totius Ecclesiae in beato Petro illuxit, illuceat etiam in aliis Summis Pontificibus, necesse est.

SAECULO XV.

85. TURRECREMATA in *Summa de Ecclesia* lib. 2, cap. 109 cujus titulus: « Quod Sedis Apostolicae judicium

¹ Si verum est, quod publice dictum fuit, 1.um schema de Infallibilitate Rom. Pont. die D. Thomae sacra, alterum vero die sacra Catharinae Senensi fuisse distributum, hoc non sine speciali divinae providentiae dispositione factum fuisse puto, ut scilicet sub utriusque auspicio atque ductu quaestio tanti momenti feliciter absolveretur.

» in his, quae fidei sunt et ad humanam salutem necessaria,
 » errare non possit » ait in illa verba; *Tu es Petrus et super
 hanc petram aedificabo Ecclesiam meam*: « Quam Christi
 » promissionem de firmitate fidei apostolicae Sedis, Sancti
 » doctores in religione et sapientia clarissimi testan-
 » tur. » Et quod ita revera sit, confirmat auctoritate s. Cy-
 rilli Alexandrini, s. Joannis Chrysostomi et Origenis.

86. SAVONAROLA Hieronymus, cujus nomine tantope-
 re abutuntur hodierni Pontificiae auctoritatis et Eccle-
 siae Catholicae impugnatores, ad rem nostram de Rom. Pon-
 tifice praeclarissime loquitur in suis operibus et praecipue
 lib. 4, *de veritate fidei* ubi ait: « Singulariter Christus Pe-
 » tro injunxit: *pasce oves meas*: et iterum: *Rogavi pro
 » te, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus
 » confirma fratres tuos*. Quapropter Petrum Vicarium
 » suum ostendebat: quod etiam apertius expressit cum
 » dixit: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo
 » Ecclesiam meam*. » In cujus textus expositione haec
 habet: « Non autem dicendum est hanc dignitatem,
 » Petro et non ejus successoribus esse concessam, cum
 » Ecclesiam usque in finem saeculi duraturam Christus
 » instituerit sequitur ergo ut ministerium hoc per-
 » petua successione, usque ad consumationem saeculi,
 » tanquam ipsi ecclesiae perutile, omninoque necessarium
 » sit confirmatum. Cum itaque Petrus fuerit a Christo
 » Vicarius, totiusque Ecclesiae pastor subrogatus, conse-
 » quens est, ut omnes Petri successores eandem habeant
 » potestatem. Cumque Episcopi Romanae sedis locum
 » Petri teneant, manifestum est Romanam Ecclesiam esse
 » ducem atque MAGISTRAM, omniumque fidelium con-
 » gregationem Romano esse Pontifici uniendam. Qui ergo
 » ab unitate Romanae Ecclesiae IN DOCTRINA DISSENTIT
 » procul dubio per devia aberrans a Christo recedit. »

SAECULO XVI.

87. MELCHIOR CANUS *De locis Theologicis* lib. 6, cap. 3 pro secunda conclusione statuit.

» Petrum cum Ecclesiam docebat, aut oves in fide
» firmabat, errare non potuisse. Hanc conclusionem (po-
» stea subjungit) demonstrat illud Matthaei 16 *Super hanc*
» *petram aedificabo etc.* Quae verba explicans, homilia 1.
» in Mattheum, Origenes ait: *Manifestum est, etsi non*
» *exprimatur, quod nec adversus petram, nec adversus*
» *Ecclesiam, portae praevalere poterunt inferorum. Nam*
» *si praevalerent adversus petram, in qua Ecclesia fun-*
» *data est, contra Ecclesiam item praevalerent.* Petrus
» ergo firmus stabat in fide, ne fabrica super ipsum
» fundata rueret. Praeterea, si Petro, peculiari ratione
» et privilegio, claves non unius coeli, sed coelorum
» datae sunt, quemadmodum hom. 6 in Math. adnotavit
» Origenes, claves autem coelos aperiunt, consequens fit,
» ut omnia coelorum impèdimenta tollant. At a parte in-
» tellectus ingressum in coelos impedit ignorantia fidei,
» sicut ex parte voluntatis affectio prava: data est igitur
» Petro potestas non minus ad tollendam ignorantiam,
» quam ad tollenda peccata. Quaecumque itaque solvisset,
» et quaecumque ligasset, sive spectarent ad intellectum,
» sive ad affectum, ea ligata fuissent solutae in coelis.
» Quamobrem quaestiones in fide difficilesolvere jure
» suo Petrus poterat, ligareque proinde suo iudicio, ut
» id tenerent fideles, quod ipse decerneret. Atqui falso
» de fide iudicio fideles ligari non queunt. Quod si *di-*
» *vinatio in labiis Regis, et in iudicio non errabit os ejus,*
» Proverb. 16, dicitur, cur nos existimabimus, Petrum
» regni coelorum Principem a Deo constitutum in gra-

» vissimo de fide iudicio errare potuisse? Et si Caiphas,
 » vir in synagoga impius, cum esset Pontifex anni illius,
 » quia Pontifex tamen erat, prophetavit, nonne magis Pe-
 » trum, summum a Christo Pontificem Ecclesiae datum,
 » divino Spiritu ad veritatem finiendam agi credemus? Si
 » Pastor denique omnium fidelium Petrus est a Deo con-
 » stitutus, Doctor ergo et Magister Ecclesiae supremus
 » effectus est. Quod si pascua doctrinae salubris, ovibus
 » Christi non daret, sed posset eas erroribus falsis ac
 » perniciosis pascere, nimirum non esset a Christo Ec-
 » clesiae provisum. Provisum est autem sine dubio, nisi
 » Petrus ipse nos fefellerit inquit: *Viri fratres, vos*
 » *scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis ele-*
 » *git, per os meum audire gentes verbum Evangelii et*
 » *credere.* Petrum ergo peculiariter inter caeteros elegit
 » Christus, ut eum gentes in fidei controversia non au-
 » dirent solum loquentem, sed etiam crederent. Ita enim
 » cum Petrus sententiam edixisset, tacuit omnis multitudo,
 » Petro definienti consentiens, ut Act. 15 a Luca refer-
 » tur.» Conclusionem tertia dicti Capituli probat disertissi-
 » mus auctor, hoc privilegium non errandi, eodem modo,
 » quo conveniebat Petro, convenire successoribus ejus Ro-
 » manis Pontificibus.

88. PETRUS SOTO *in defensione Catholicae Confessio-*
nis apud Rocaberti *Bibliotheca Pontificia* tom. 18, cap. 80
 super illa verba: *Tu es Petrus*: inter multa alia haec ha-
 bet: « Illa igitur *petra*, quam constat fundamentum esse
 » Ecclesiae, quae sit, attente considerandum est: et qui-
 » dem fatemur ingenue, multos Patrum frequenter per
 » illam intellexisse, aut Christum, super hanc petram, in-
 » quiunt, quam tu confessus es; aut fidem ipsam, quam
 » Petrus confessus est, super hanc confessionis tuae pe-
 » tram: id tamen certissimum est, omnes fere Patres,

» aut certe quam plurimos, consone de Petro illud ac-
 » cepisse, ita ut nullus unquam negaverit hanc exposi-
 » tionem, nullus dixerit de Petro hoc non posse accipi:
 » *sed hic fuit constans et perpetuus Ecclesiae sensus*, Pe-
 » tro per haec verba promissum esse singulare aliquid
 » prae caeteris, et revera primatum in eos et in Eccle-
 » siam universalem: collegit Sanctus Martyr Roffensis Epi-
 » scopus, proprio loco in confutatione vigesimiquinti ar-
 » ticuli Lutheri, contra primatum Romani Pontificis, om-
 » nium fere Patrum Graecorum et latinorum manifestis-
 » sima hujus Primatus testimonia, et multa diligentia,
 » viginti locos Scripturae, decem ex Evangeliiis, decem
 » ex Actibus, et Epistolis Apostolicis, hujus Primatus Pe-
 » tri ostendens veritatem, post quem supervacaneum
 » certe videbitur, de hac re plura agere. »

SAECULO XVII.

89. NUGNO DIDACUS in opere cui titulus: *Commentarii et disputationes in 3^{am} P. Summae Theologicae D. Thomae, q. 20, Difficultate 2^a*. « Existimo, inquit, istam
 » veritatem (nempe, quod Summus Pontifex non potest
 » errare, quando ut Summus Pontifex proponit aliquid
 » credendum universali Ecclesiae) esse traditionem Apo-
 » stolicam, et colligitur ex illis verbis Matthaei 16: *Tu*
 » *es Petrus, et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam*
 » *meam*: quae verba secundum communem Sanctorum
 » expositionem intelliguntur de ipso Petro, maxime in
 » quantum erat Summus Pontifex: sed fundamentum Ec-
 » clesiae debet esse omnino firmum: ergo fides est, quod
 » non potest errare. »

90. COEFFETEAU NICOLAUS, Massiliensis Episcopus in
 opere, cui titulus: *Pro Sacra Monarchia Ecclesiae Catholi-*

cae Apostolicae et Romanae adversus Rempublicam Marci Antonii De-Dominis quondam Archiepiscopi Spalatensis, apud Rocaberti Bibliotheca Pontificia vol. 17.

In discussione sexti Capitis lib. 1. de sensu horum verborum *Tu es Petrus*, inter multa alia haec habet pag. 65, col. 2. « Assero igitur eam esse jam Catholicorum propriam (sententiam), quae per *Petram*, de qua sit locutus Christus, cum de aedificanda sua Ecclesia coram Apostolis dissereret, proprie, directe ac praecise intelligendum esse *Petrum* censet ».

Et ut appareat, quod non tantum asserit, sed probat luculentissimis documentis, hanc esse veram et genuinam illorum verborum interpretationem, praestat hic ob oculos ponere synopsim totius discussionis, quam ipsemet auctor exhibet. « - In verbis *Tu es Petrus* non immerito Catholicos suae causae praesidium ponere - Ea ad Petrum proxime pertinere - Hanc sententiam Orthodoxorum esse propriam: - Expenduntur aliae tres sententiae de sensu horum verborum, quas Erasmo, Calvino ac Luthero tribuit Illustrius Cardinalis Bellarminus - Conciliantur Patres, qui eas sententias primi innuerunt, ac longe abfuisse a Sectariorum errore ostenditur - Priorem quoque de Primatu Petri amplexatos fuisse ac propugnasse - Bellarminus et Baronius passim defensi. - Turrecremata quoque calumniis vindicatus. - »

91. LABAT PETRUS, in opere cui titulus: *Theologia scholastica secundum illibatam D. Th. doctrinam* tom. 4, dubio 2, et 3. Postquam ostendit §. 6, dubio 2, quod « illis verbis, soli Petro in consortio aliorum Apostolorum promisit Christus Ecclesiae primatum in praemium confessionis: » nec obstare subjunxit, cavillationem haereticorum dicentium, Christum Dominum per ista verba *super hanc Petram*, seipsum indicasse: et sic prosequitur §. 3, dub. 3.

» Colliges primo (ex dictis circa Primatum Petri)
» Summum Pontificem esse *infallibilem* fidei regulam et
» legitimum judicem controversiarum, quae in fide, aut
» moribus suboriuntur, atque adeo aliquid definientem ex
» Cathedra, tanquam certum fide tenendum, *non posse er-*
» *rare*. Constat ex dictis: quia in summo Pontifice residet
» auctoritas *et infallibilitas* Divi Petri, cujus est succes-
» sor; atqui Divus Petrus habuit *infallibilitatem*, utpote
» fundamentum Ecclesiae, juxta illud: *Tu es Petrus* etc. »

92. VINCENTIUS FERRE, qui per quindecim annos in Collegio D. Thomae de Urbe Regentis munere functus est, in tractatu de *Virtutibus Theologicis* tom. 1, quæst. 12, §. 1 sequentem statuit Conclusionem: « Summus Pontifex ut
» Caput Ecclesiae et ut Christi Vicarius nequit errare in
» definiendis veritatibus spectantibus ad fidem, Religionem
» et mores Populi Christiani. » Eamque probat 1.º ex verbis Christi: *Tu es Petrus* etc. « Quibus (ait) firmitudinem
» petrae Christus promisit Petro et Successoribus ejus in
» eo quo Petro succedunt. »

93. CHALVET HYACINTHUS, natione Gallus et in sacra facultate Academiae Cadomensis professor Regius, in Commentario super Summam D. Thomae, tomo 7, de *Fide* lib. 2, cap. 5 haec habet: « Petrus, primus Ecclesiae Romanae
» Judex et princeps, junctus Petrae, nempe Christo, totus in petram absorptus est: *Tu es Petrus, et super*
» *hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi* etc. Petra efficitur Petrus, sed sonora et firma, adversus quam portae inferi nunquam praevallebunt: sonora quia ex Cathedra loquens, oracula veritatis fundit:
» firmissima quia numquam a Fide erravit: utrumque
» autem habet ex Christi contactu. Non potuit in fide
» errare Petrus, quia primus sedit in Cathedra Christi,
» ejus vices gessit in terris. »

94. MARCHESI DOMINICUS MARIA, in opere cui titulus:
« *Theologia bipartita in dogmaticam et moralem* Tomo 1.º
Disputatione 3^a quam inscribit: *De infallibilitate judi-*
cii Summi Romani Pontificis Dubio 2, §. 1 haec habet.

» Matthaei 16, auditis a Christo sententiis variis,
» quas de ipso tenebant Judaei, subjunxit: *Vos autem,*
» *quem me esse dicitis?* Cui Petrus ante omnes Apostolos
» respondens, ait: *Tu es Christus Filius Dei vivi, etc.* ex
» qua confessione meruit privilegium illud, quod eum
» constituit Caput Ecclesiae, et REGULAM INERRABILIUM,
» dicens: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc*
» *petram aedificabo Ecclesiam meam.* Ubi specialiter di-
» cit Petro: *dico tibi;* ergo privilegium conceditur, se-
» clusis aliis Apostolis. Et hoc protulit ad probandum,
» quod privilegium concessum fuit SUCCESSORIBUS PETRI
» SOLIS, absque consortio Collegii Cardinalium. »

95. FIUME (DE) IGNATIUS exponens dicta verba Matthaei,
haec habet: « Quibus verbis et petrae soliditas declaratur,
» et portas inferi (scilicet hostes fidei) nunquam adver-
» sus eam praevalituras ostenditur: hinc Cyrillus apud
» Divum Thomam in Catena aurea ad hunc locum ait:
» *Secundum hanc promissionem, Ecclesia Apostolica Pe-*
» *tri ab omni seductione, et haeretica circumventionem*
» *manet immaculata.* Et Divus Augustinus in psalmo
» contra partem Donati ait: *Ipsa est petra, quam non*
» *vincunt inferorum portae.* »

SAECULO XVIII.

96. GOTTI VINCENTIUS LUDOVICUS Cardinalis, *Theologia*
Scholastico-Dogmatica Tomo I. in *Primam Partem De*
Locis Theologicis Quaest. III. Dubio VI. §. 2; infalli-

bilitatem in judicandis fidei quaestionibus, fuisse Petro et Successoribus ejus a Christo collatam, ostendit ex illo Matth. 16, v. 18, « ubi Petro, qui ipsum confessus fuerat » filium Dei vivi, Christus in praemium talis confessionis » dixit, se ipsum destinasse ut sit Petra, supra quam ipse » aedificaturus esset Ecclesiam suam, contra quam portae » inferi non forent praevaliturae: *Et ego dico tibi, quia tu es » Petrus, et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam; » et portae Inferi non praevallebunt adversus eam.*

» Neque hic in Petro alloquitur totam Ecclesiam; quod » indicant illa verba; *ego dico tibi*, nimirum qui me confessus es. Insuper statuit Christus, Petrum fore Petram, » super quam aedificaturus erat Ecclesiam; Petra autem » ista non est Ecclesia; nam si Petra esset Ecclesia, Christus aedificasset Ecclesiam super Ecclesiam.

» Petrus ergo fuit petra, et fundamentum Ecclesiae » perpetuo mansurae, atque ita firma, ut inferorum impetus non essent praevalituri contra eam. Ergo hoc modo loquendi, Petro promisit stabilitatem, firmitatem in doctrina » et judicio inconcussam, immobilem, quae ex ipso derivaret in Ecclesiam, cum firmitas fundamenti influat in » aedificium, non e contra. »

97. BILLUART *Tract. de Reg. Fidei* Dissert. IV art. 5. §. 2 ait: « Haec verba dirigi ad solum Petrum probavimus a. 1. ubi de primatu S. Petri: item pertinere ad » successores Petri in Romana Sede, ostendimus art. 3. ubi » de primatu Romani Pontificis.....Atqui his verbis continetur privilegium infallibilitatis promissum Petro et ejus » Successoribus. Ergo. Prob. subsumptum. Privilegium infallibilitatis promissum Petro, et Successoribus continetur » verbis allatis, si ista, *Et portae inferi non praevallebunt » adversus eam*, referantur non solum ad Ecclesiam, sed » ad Petrum, seu petram, supra quam fundata est Eccle-

» sia: atqui sic est. Ergo. Prob. Min. 1.º ex Patribus; Ori-
 » genes in c. 16 Matth.: - Neque adversus Petram, inquit,
 » super quam Christus aedificavit Ecclesiam, neque ad-
 » versus Ecclesiam portae inferi praevallebunt. - » Addit
 » testimonia S. August. in *Psal. contra partem Donati, Epi-*
phanii in Anchorato et S. Leonis Epist 75. ad Leonem Au-
 » gustum. Postea prosequitur. « Prob. 2.º eadem Minor ex
 » ratione: Certum est haec verba: *Et portae inferi* etc. re-
 » ferri ad Ecclesiam, et per haec illi promitti indefecti-
 » bilitatem. Atqui Ecclesia, seu aedificium non potest esse
 » indefectibile, si fundamentum cui innititur sit defecti-
 » bile. Ergo. » Quod confirmat auctoritate S. Thomae in
 Catena aurea super haec verba: *Et portae inferi* etc.

98. ORSI *De Rom. Pont. auctor. Lib.* 4, c. 34 super illa
 verba: *Tu es Petrus* ait: « Pontificum, Conciliorum, et Pa-
 » trum perspicuis testimoniis probavimus, Petrum his
 » verbis constitutum a Deo fuisse fidei columnam, et Ec-
 » clesiae immobile fundamentum; tum etiam eundem Pe-
 » trum, cum hac sibi concessa divinitus auctoritate, in
 » suis adhuc Successoribus vivere, et iudicium exercere;
 » denique propter hujus petrae sacratissimam et immo-
 » bilem firmitatem cujus adhuc in Sede ipsius et vivit
 » potestas, et excellit auctoritas; et factum esse, et fieri,
 » ut nunquam adversus Ecclesiam portae inferi praevale-
 » rent, et praevalere non possint: adeoque et ea Christi
 » verba; *Et portae inferi non praevallebunt adversus eam;*
 » non modo ad Ecclesiam, verum et ad Petrum, et ad
 » Petri Sedem, ex qua ipsius Ecclesiae fideique firmitas
 » pendet, esse referenda: quae proinde si totius Ecclesiae
 » inerrantiam, vel ipsis fatentibus Adversariis, demon-
 » strant, eandem Sedi Apostolicae inesse praerogativam
 » pariter demonstrabunt: ut etiam illa, quibus eadem
 » Apostolica Sedes, haud secus atque ipsa universalis Ec-

» clesia, dicta est *columna*, et *firmamentum veritatis*.
» Quibus si adjicias illud, quod omnes Orientales Epi-
» scopi ad Ecclesiae Catholicae communionem adspiran-
» tes, per plura saecula, et in ipsis etiam Œcumenicis Sy-
» nodis, palam, et solemniter profiteri coacti sunt; nem-
» pe quod in Sede Apostolica Christiana religio semper
» integra et immaculata permansit, et quod in ea existit
» Christianae religionis integra et perfecta soliditas; id-
» que non modo rerum praeteritarum experimentis et effe-
» ctibus comprobari, verum et Christi promissis niti:
» quia non potest Christi praetermitti sententia dicentis:
» *Tu es Petrus etc.*: si id, inquam, superioribus adjicias
» argumentum, quod pro nostra sententia ex laudatis Chri-
» sti verbis conficimus, ineluctabilem adipiscitur firmita-
» tem, omnesque hoc uno ictu Adversariorum machinae
» disjiciuntur. Si enim in Apostolica Sede Christiana re-
» ligio semper integra et immaculata permansit, idque
» Justiniani aeo et sequentibus saeculis rerum ipsarum
» effectibus et experimento compertum erat; ergo nulla
» unquam, vel ad modicum tempus, ad usque saeculum
» nonum, quo Synodo VIII celebrata est, nulla, inquam,
» erroris macula Sedes Apostolica foedata fuerat; si au-
» tem haec illi praerogativa vindicabatur, quia non pos-
» sunt Christi promissa deficere, ejusque praetermitti sen-
» tentia, plane sequitur, et quod ad haec usque tempora
» et integra, et immaculata, et ab omni erroris macula
» immunis et pura permansit, et usque ad consumatio-
» nem saeculi tam certo permanebit, quam certum est,
» Christi promissa non posse deficere, nec ejus unquam
» posse praetermitti sententiam.»

99. CERBONI Lib. 23, c. 2, *de jure et legum disciplina*,
super verba Matth. C. 16, v. 18 sequentes conclusiones
habet, quas disertissime probat.

« §. III. Illa promissio, qua Christus futurum affirmavit, ut portae inferi nunquam adversus Ecclesiam praevalerent, primo Romanum Pontificem, deinde Ecclesiam respiciunt. »

« §. IV. Est etiam ex ipsa traditione Patrum competentum, promissionem illam, qua Christus futurum praedixit, ut portae inferi adversus Ecclesiam non praevalerent, primo ad Petrum, deinde ad Ecclesiam spectare. »

« §. V. Illud ratiocinium, quod in hoc negotio ex ipsa fundamenti ratione petitur, Bossuetius eludere frustra conatur. »

« §. VI. In hoc quoque Bossuetius fallitur, dum ex eo quod Petrus ejusque successores sunt fundamentum Ecclesiae, consequi negat privilegium infallibilitatis eisdem adjunctum esse. »

« §. VII. Falso illud etiam Bossuetius contendit, non minus auctoritate Divinarum scripturarum, quam Sanctorum Patrum, promissionem infallibilitatis ad Ecclesiam tantum pertinere. » Vid. et GATTI L. 3, Dis. 3, C. 2, a. 1.

§. II.

Ex Testimonio S. Lucae XXII. v. 32.

100. Uberiorem argumentorum segetem, ait Rocaberti saepius laudatus, pro Romani Pontificis infallibilitate nobis offert praecipue locus ille apud S. Lucam 22, v. 32, ubi Christus de infallibilitate fidei, quae futura erat in D. Petro ejusque Successoribus litteraliter videtur loquutus, cum inquit: SIMON, SIMON, ECCE SATANAS EXPETIVIT VOS UT CRIBRARET SICUT TRITICUM: EGO AUTEM ROGAVI PRO TE UT NON DEFICIAT FIDES TUA, ET TU ALIQUANDO CONTRARIUS CONFIRMA FRATRES TUOS.

Quibus verbis non modo voluit Christus Dominus Petri primatum super omnes Apostolos demonstrare, sed insuper voluit ostendere, se D. Petrum, ut supremum Ecclesiae caput, ita in fide confirmare, ut legem illi indiceret confirmandi reliquos in fide, in qua ipse a Christo fuerat confirmatus. Et ita sane omnes scholae nostrae Doctores semper interpretati sunt, et ex dicto testimonio alterum probationis momentum deprompserunt pro infallibilitate Rom. Pontificis, ut facile videre est ex sequentibus.

SAECULO XIII.

101. B. ALBERTUS MAGNUS in Commentario super cap. 22. Lucae fundat infallibilitatem Petri et successorum in efficacia orationis Christi, dicens: » Hoc argumentum efficax est pro sede Petri et successore illius, quod » fides ejus non finaliter deficiet ».

SAECULO XIV.

102. JOANNES DE NEAPOLI *Quodlibeto* 2.º sic scribit » Quaedam alia sunt, quae facit Papa pertinentia ad statum totius Ecclesiae; vel quantum ad fidem, ut sunt » determinationes et declarationes quae spectant ad fidem, » et articulos, et Ecclesiae Sacramenta et omnia alia » contenta in Sacra Scriptura; sive quantum ad bonos, » mores, ut sunt, statuta, et Decreta, et Decretales; et » in talibus dicendum est, quod licet absolute pensatis » solis personis Papae et Cardinalium, Papa cum ipsis » possit errare, supposita tamen divina providentia, et » Spiritum Sanctum loqui per Ecclesiam, credendum est » Papam non posse errare, quia Christus oravit pro Ecclesia Lucae 22: *Ego pro te rogavi, ut non deficiat*

» *fides tua*, et dicere quod in hujusmodi Papa erraret,
» esset haereticum.»

103. CALECA EMMANUEL, Graecus, vir doctissimus, qui contra Graecorum errores tomum edidit, eruditione refertum, quem in quatuor digestum libros Ambrosius Camaldulensis latinitate donavit *lib. 4, cap. 26, de Romano Pontifice Romanaque Ecclesia* disserens inter multa alia haec habet: « Quocirca quisque mente et ratione praeditus..... quam in symbolo unam, sanctam et Apostolicam confitemur Ecclesiam, hanc esse (Romanam Ecclesiam), justissime asseveraverit: eumque, qui ita confitetur, catholicam fidem tenere, illa duce, non ambiget. Ad haec, et illud intuendum, quanta sit Ecclesiae magnitudo, quanta rerum moles, ut quae ab ea NULLA UNQUAM HAERETICA SENTENTIA MANAVIT, quam beatus fundavit Petrus, quae semper ad omnes fluctus immobilis perstitit; quia supra petram, idest super ipsum Dominum fundata erat, sive super beati Petri firmissimam fidem, quem illi Dominus, cum corporali praesentia mundum desereret, praefecit, beatum illum appellans, quia non illi caro et sanguis, sed caelestis Pater veram revelavit fidem. Inde jam principiis Ecclesiastici principatus jactis, cum interrogatis discipulis, quem esse homines putarent filium hominis? caeteros praeverniens, dixit: *Tu es Christus Filius Dei vivi*. Cui responsum protinus est: *Tu es Petrus et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevallebunt adversus eam*. Rursumque illi hanc commendans, dicebat; *si me amas, Petre, pasce agnos meos; pasce oves meas*. Et de quo ait: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos*. »

SAECULO XV.

104. TURRECREMATA in *Summa Lib. 2. c. 109* « Secun-
» do, Apostolicae sedis iudicium in his quae fidei sunt esse
» indefectibile, manifeste probatur ex promissione illa
» Christi, qua Petro pro sede sua loquens ait: *Ego pro te*
» *rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando*
» *conversus, confirma fratres tuos.* Quod autem de fide
» Petri indefectibiliter in apostolica sede semper man-
» sura, intelligendum sit, sancti testantur doctores. » Et
quod ita revera sit, probat testimoniis S. Leonis Magni,
Agathonis Papae, Lucii Papae, S. Bernardi, et Leonis
Papae IX, duo testimonia hujus pontificis afferendo. Pro-
bat insuper ex professione octavae Synodi, in qua lectus
est libellus Adriani Papae et acceptus cum omni laude.
In quo libello ista leguntur verba. « Haec quae dicta
» sunt, rerum probantur effectibus : quia in Apostolica
» Sede immaculata est semper Catholica servata religio,
» et sancta celebrata doctrina ». Hanc ipsam interpreta-
tionem confirmat auctoritate Alberti Magni et Hugonis
Cardinalis.

SAECULO XVI.

105. CAJETANUS THOMAS DE VIO Cardinalis *Tractatu*
de auctoritate Papae et Concilii Cap. 9 oppositae sententiae
argumenta diluens, illum Lucae textum allegat: *Ego ro-*
gavi etc. et ex illo privilegium non errandi in rebus fidei,
quo Summus Pontifex gaudet, sic erudite deducit: « Papa
» in hujusmodi iudicio est rectissimus, propter assisten-
» tiam Spiritus Sancti in iudicio fidei, propter universale
» bonum fidei, sicut promisit Joan. 14: *Spiritus San-*

» *ctus docebit vos omnem veritatem; et Petro dixit: Ego*
» *rogavi pro te ut non deficiat fides tua, etc.*»

Et in tractatu Apologetico de auctoritate comparata
Papae et Concilii Cap. 14 haec habet;

« Obiic. Ad verbum Domini: *Ego rogavi pro te etc.* Di-
» citur quod non pro sola persona Petri aut successoribus
» oravit Christus, ne deficeret fides ejus, sed pro universali
» Ecclesia per Petrum repraesentata. » Cui difficultati ita
respondet: « Quod autem de oratione Christi pro Petro
» dicitur, potest bene, et male intelligi. Male quidem si
» intelligatur, quod Christus pro Ecclesia, sive cum Papa
» sive sine Papa orasse se dixerit: quoniam expresse dixit
» Christus haec verba Petro, ut distincto ab aliis, ut patet
» ex contextu: *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos,*
» *ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogavi pro te, ut*
» *non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus confirma*
» *fratres tuos.* Ubi manifeste patet, quod distinguit tenta-
» tionis actum ab oratione quoad hoc, quod communiter
» expetiti erant, et tamen ipse singulariter pro Petro ro-
» gavit, dicens: *Expetivit vos: ego autem rogavi pro te.*
» Apparet quoque idem ex eo quod Petro commisit, ut
» confirmaret alios, tanquam diceret: *Ego tui, tu autem*
» *aliorum curam habeas.* Bene autem, si intelligatur Do-
» minum orasse pro Petro, et aliis, diversimode tamen.
» Pro Petro quidem immediate, pro aliis vero mediante
» Petro: pro Petro in seipso Petro: pro aliis autem in
» Petro ipsorum Capite. Et in hoc sensu, magis confir-
» matur intentum nostrum, ut patet. Et, ut unico verbo
» dicam, si haec auctoritas de Petro et Successoribus
» verificatur (ut dictum cap. *Majores* affert) satis habe-
» tur intentum, quod Petri Sedes non potest errare in
» fide propter Christi orationem, et cum hoc non sit ve-

» rum de errore personali, sequitur. quod verificatur de
» errore judiciali » .

106. MELCHIOR CANUS *De Locis Theologicis lib. 6, c. 8, prop. 2* statuit « Petrum, cum Ecclesiam docebat, aut oves in » fide confirmabat, errare non potuisse. Hoc primum osten- » ditur ex illo Lucae 22, *Simon, Simon* etc. En, cum di- » xisset Dominus: *Sathanas expetivit vos*, non ait, *ego* » *rogavi pro vobis*, sed, *pro te*: nec dixit, et vos aliquando » conversi, sed, *tu aliquando conversus confirma fratres* » *tuos*. Cum autem oratio Christi, ut auctor est Paulus. » semper fuerit exaudita; quod Christus oravit, id certe » consequutus est, ne Petri fides deficeret, ut fratres pos- » set in fide firmare. » - Et in fine 3.^{ae} propositionis con- » cludit: - « Illud *ego rogavi pro te, ut non deficiat fi-* » *des tua*, ad Summos Pontifices, qui Petro in Ecclesia » succedunt, est referendum. Privilegium quippe in fide » non errandi ob Ecclesiae utilitatem Petro concessum » est. Ideo enim cum dixisset Christus, *Ego rogavi pro* » *te, ut non deficiat fides tua*, subdidit protinus: *Et tu* » *confirma fratres tuos*. »

107. SOTO PETRUS *opere cit. cap. 83*. « *Ego pro te ro-* » *gavi, Petre, ut non deficiat fides tua*, manifeste, Petro spe- » cialiter dici, totus ostendit contextus. *Simon*, ait, *ecce Sa-* » *thanas, expetivit vos, ut cribraret sicut triticum*: primo » omnes dicit expetitos a Sathana, et statim: *Ego autem,* » *inquit, rogavi pro te, ut non deficiat fides tua*. Orat » certe etiam pro aliis: *Ego inquit, non pro mundo rogo,* » *sed pro his, quos dedisti mihi*. Orat pro omnibus, sed » quod specialiter pro Petro, et ad Petrum dicitur, *Rogavi* » *pro te*, speciale aliquid ostendit: et id praecipue quod » sequitur: *tu aliquando conversus, confirma fratres tuos*. » Cum enim proposita omnium tentatione, unus jubetur » confirmare omnes, aperte unitas fidei ostenditur, quae

» quod in omnibus eadem esse debeat, merito exigit, ut
» ad unum tandem pertineat ejus in omnibus confirma-
» tio: ut unus ultimus sit JUDEX et unitatis conservator.
» Si hoc non esset necessarium, nequaquam uni praecepe-
» retur: *Confirma fratres tuos.*»

SAECULO XVII.

108. COEFFETEAU NICOLAUS *Opere cit. in discussione 9. Capituli libri 1, pag. 128, col. 2.* - « Specialius pro Petro
» rogavit (Christus) ut ejus non deficeret fides, quod ei
» tanquam Capiti, a quo auctoritas regiminis in successo-
» res esset derivanda, cura incumberet omnes per orbem
» pastores confirmandi ». Quam interpretationem confirmat
plurimis testimoniis Auctoris QQ. in V. et N. Testa-
mentum, Augustini, Ambrosii, Theophilacti, Leonis Ma-
gni, Cypriani, Hieronymi et Rufini. Ac tandem con-
cludit: « Dico igitur non esse par lumen in reliquis cum
» Summo Pontifice; namque uni ei in persona Petri dictum
» est: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Quare
» ea luce collustratus, plus ejus oculus cernit, quam mul-
» torum oculi. »

109. LABAT PETRUS *Opere cit. Dubio 3, §. 3* ait: « Roga-
» vi pro te Petre, ut non deficiat fides tua: deficeret autem
» si Papa ut Papa posset errare, cum in illo inveniat
» auctoritas Divi Petri. Ergo Papa ut Papa INFALLIBILIS est.»

110. DE SANCTO THOMA DOMINICUS, in *Opere cui titulus: Manualis Thomisticus totius Theologiae, Vol. 4. Contro-
ver. 237, Sect. 16*, probat Rom. Pontif. infallibilitatem
ex Christi verbis. « Ubi manifeste, inquit, loquitur de
» Petro, tanquam de futuro Pontifice et Capite, qui fra-
» tres confirmaret, et consolidaret membra; ergo cum adhuc
» in Ecclesia sint fratres et sint membra, adhuc Petrus

» in suis successoribus, illos in fide confirmat, et illa
» consolidat; non posset autem confirmare in fide, qui
» circa fidem erraret. QUAE RESOLUTIO EST DE FIDE ».

111. FERRE VINCENTIUS loco jam supra citato. « In
» quibus verbis (idest: *ego rogavi pro te Petre etc.*) non solum
» promittitur Petro, fidem ejus personalem non defectu-
» ram, in qua non haereditant ipsum successores ejus,
» sed promisit in ejus successoribus, haereditantibus il-
» lum in primatu Ecclesiae, non defecturam fidem. »

» Nec valet, (subjungit) expositio aliquorum Parisien-
» sium affirmantium, hic Christum promisisse tantum fidem
» non defecturam Ecclesiae fundatae super Petrum, non
» vero promisisse non defecturam in successoribus Petri
» seorsim ab Ecclesia sumptis. Non inquam valet, nam
» cum Christus dixisset: *Sathanas expetivit, ut cribraret*
» *vos*, ibi locutus est de Ecclesia, quam repraesentabant
» Apostoli: at quando promittit non defecturam fidem,
» mutavit modum loquendi, dicens, *Ego autem rogavi pro*
» *te, Petre*, satis designans hanc infallibilitatem non pro-
» missam Ecclesiae, ut seorsim a capite, sed promissam
» Capiti, ut ex illo derivetur ad Ecclesiam. Deinde, pro
» illo rogavit, cui dixit: *Confirma fratres tuos*: haec sane
» non Ecclesiae, sed Summo Pontifici possunt adaptari: ergo
» inepta est horum auctorum explicatio ».

112. CHALVET HYACINTHUS, natione Gallus et in sacra
Facultate Academiae Cadomensis Professor Regius, Tomo 7.
Commentarii Divi Thomae in 2 2. lib. 2, de fide §. 5
Romanae Ecclesiae proprietates explicans, Romani Ponti-
ficis Infallibilitati in rebus fidei haud obscure suffragatur,
dum sic scribit: « Nusquam enim a fide Romana Ecclesia
» apostatavit, numquam adulteravit, ut falso illi Calvinus
» et Lutherus imponunt. Virgo fuit in partu, Virgo post
» partum, juxta illud Apostoli: *Despondi vos uni viro, vir-*

» *ginem castam exhibere Christo*. Virgo semper fuit, quia in-
» corrupta a fidei veritate numquam aberravit, ut ex ipsius
» Christi promissione efficacissime probant Sancti Patres:
» Expetivit Satan excibrare vos, *sed ego rogavi pro te,*
» *Petre, ut non deficiat fides tua* etc. Adeo autem fratres
» suos Petrus in fide confirmavit, ut ex Successoribus
» illius nullus unquam ab ea defecerit, quidquid in con-
» trarium garriant adversarii, ut fuse *cap. seq.* demon-
» strabo, quare jure optimo appellari debet columna et
» firmamentum veritatis. »

113. MARCHESI DOMINICUS MARIA, loco jam supra cita-
to Tomo 1.º *Disputatione* 3.^a quam inscribit « *De infalli-*
bilitate Judicii Summi Romani Pontificis, Dubio 2.º §. 1.º
haec habet: « Cum Christus dixisset: *Sathanas expeti-*
» *vit, ut cribraret vos*: locutus est de Ecclesia, quam re-
» praesentabant Apostoli: ergo, quando postea mutans mo-
» dum loquendi, Petrum tantum alloquitur dicens: *Ego ro-*
» *gavi pro te, Petre* etc. satis designat *Infallibilitatem* in
» fide, quam promisit, non Ecclesiae seorsim a Capite,
» sed Capiti, ut ex illo derivetur ad Ecclesiam: tum etiam,
» illi facta est repromissio cui dicitur: *Confirma fratres*
» *tuos*, scilicet fideles: sed hoc non potest adaptari Ecclesiae
» quae cum sit mater fidelium, non habet fratres, sed filios.
» Ergo (concludit) inepta est haec explicatio, *idest* glossa
» aliquorum Parisiensium, quos in hac parte sequitur Spa-
» latensis, Christum scilicet loquutum fuisse de fide non
» defectura Ecclesiae fundatae super Petrum, non vero
» promisisse non defecturam Petro, suisque successoribus
» in Ecclesia. ».

114. FIUME (DE) IGNATIUS, exponens praedicta verba
lib. 1.º de Rom. Pontif. lect. 2. « Ex hoc testimonio, inquit,
» duo colligimus. Primum, quod Petrus ut Pontifex uni-
» versalis Ecclesiae, ejusque successores, non possunt *ex*

» *Cathedra* aliquid docere contra fidem. Secundum, eum
 » nunquam posse amittere fidem, adhuc stante quacunque
 » gravissima tentatione. Quod quidem privilegium majus
 » est dono perseverantiae, cum is qui usque in finem per-
 » severare dicitur, interdum labitur et resurgit, finaliter
 » autem gratiam cum morte conjungit, et fidelis inveni-
 » tur: Christus autem rogavit pro Petro, ut non posset
 » a fide deficere, et exauditus est pro reverentia sua. Pri-
 » mum transit ad Petri successores. Secundum est du-
 » bium, quamvis ego pro certo habeam, quod, stante Di-
 » vina promissione, non potest Deus permittere, ut Ponti-
 » fex Petri successor possit a fide deficere.»

Nec obstat dicere cum Witakero, et quibusdam
 aliis Haereticis Christum Dominum non orasse pro solo
 Petro, sed pro omnibus Apostolis, ne a fide deficerent;
 et ideo non fuisse privilegium speciale Petri, et succes-
 sorum ejus. Non, inquam, hoc obstat. « Quandoquidem
 » (dicit ipse) Christus unam tantum Petri personam de-
 » signavit, dum dixit: *Simon, Simon*: et iterum, *Petre*,
 » adjecit secundam personam *pro te, fides tua, tu, tuos*;
 » ergo pro solo Petro oravit; alias dixisset: Ego rogavi pro
 » vobis: et tunc quorsum Petro diceret: *Confirma fratres*
 » *-tuos*, cum hi essent impetratione Christi confirmati?
 » Hinc Sanctus Leo ad hunc locum respiciens Sermone 2.
 » de sua ordinatione, ait: specialis cura a Domino Petri
 » suseipitur, et pro fide Petri proprie supplicatur, tam-
 » quam aliorum status certior sit futurus, si mens Prin-
 » cipis victa non fuerit.» Et *num.* 25, aperte sentit prae-
 dictam Spalatensis aliorumque Cathedrae Divi Petri
 hostium infensissimorum intelligentiam, videlicet ro-
 gasse Christum pro tota Ecclesia, et non pro solo Petro,
 ipso sacro Lucae textui adversari. « Quia pro illo tan-
 » tum rogavit Christus. cui dixit: *Et tu aliquando con-*

» *versus confirma fratres tuos.* Hoc autem non poterat
» dici Ecclesiae; quia cum Ecclesia sit Mater et omnes
» fideles sint filii, non possunt assignari, qui sint isti
» Fratres Ecclesiae. Assignavit fortasse Spalatensis hos
» fratres, quos finxit in concavo Lunae.

» Respondent alii, si ea, quae Petro sunt dicta, di-
» cuntur etiam Petri successoribus, sequitur, quod *ly*
» *aliquando conversus*, dictum sit etiam de successoribus.
» adeoque omnes Romani Pontifices Petri successores,
» prius debent ter Christum negare, et deinde converti,
» et fratres confirmare¹.

» Non obstat tamen haec cavillatio. Nam si dice-
» remus, quaecumque dicta sunt Petro, debere dici de suc-
» cessoribus Romanis Pontificibus, sequerentur multa ab-
» surditatis argumenta. De Petro etenim dictum fuit; Si-
» mon, filius Joannis; et, non potuisti una hora vigilare
» mecum, etc. Omnes ergo Petri successores, Romani Pon-
» tifices, sunt ne filii Joannis? Debent ne in monte Oli-
» varum vigilare cum Christo? Ridicula plane esset ista
» illatio.

» Duo namque sunt in Petro. Unum personale, et a-
» liud publicum, ut Pastor, et caput Ecclesiae. Quaedam
» ergo tantummodo personae Petri conveniunt, ad suc-
» cessores non transeunt; ut quod dicatur: *Vade post me*
» *Satana; aliquando conversus*, et similia. Quaedam vero
» dicuntur de eo, quatenus est persona publica, et ra-
» tione officii Supremi Capitis, et Pastoris Ecclesiae uni-

¹ Haec objectio sive cavillatio, maxima cum gravitate et novi-
tatis ostentatione repetita invenitur in Opusculo vere acatholico
cui titulus *Sulla questione dell' infallibilità del Papa. Ricordi ai*
Vescovi nel prossimo Concilio - Versione dal tedesco - Firenze, Regia
tipografia 1869 pag. 16. Videat ergo infelix ille auctor suae diffi-
cultatis inventorem, videat et solutionem.

» versalis; ut, *Pasce oves meas: Tibi dabo Claves Regni*
» *Coelorum: Quaecumque ligaveris super terram: Confir-*
» *ma fratres tuos: Super hanc Petram aedificabo Eccle-*
» *siam meam*, et sic de aliis similibus, quae omnia ad
» Petri successores dubio procul transeunt; quapropter
» non militat, nec obstat ratio proposita. » SAEC. XVIII.

115. CARD. GOTTI *Theologia Scholastico-Dogmatica:*
Tom. 1, in I. P. De locis Theologicis Quaest. III, Du-
bium VI, §. 2, super illa verba Lucae 22, vers. 32 ait:
» Hic Christus rogavit pro Petri infallibilitate in fide,
» eique commisit officium confirmandi fratres suos; quae
» verba ad Petrum, non ad Ecclesiam referenda sunt: Ec-
» clesia enim non habet fratres sed filios. Vel ergo Ora-
» tio Christi inanis fuit, et vacua, si Petro non impetra-
» vit indefectibilitatem in fide et in ea confirmandis fra-
» tribus, quod nullus dixerit; vel Petrus et consequenter
» ejus successores in officio, indefectibiles in fide sunt.
» Audiendus hic est Jansenius Yprensensis in Tetrateucho
» super hunc locum. - *Ego autem rogavi pro te peculiariter,*
» *tanquam pro capite caeterorum, per quem reliquos ad sa-*
» *lutem adducere decrevi; ut non deficiat, idest non pe-*
» *nitus eradicetur, et extinguatur fides tua. Nam quamvis*
» *eribrandus, et excutiendus esset usque ad negationem*
» *Christi, quam ore fecit, fidem tamen internam, qua*
» *ad justitiam corde creditur, non amisit: sicut arbor*
» *folia vi tempestatis abjicit, non tamen vitam in radi-*
» *dice permanentem, ut sentit Ambrosius in vers. 12*
» *psalmi 43, et explicat Theophylactus. Et hoc quidem*
» *personale fuit Petri privilegium, de quo August. libro*
» *de correptione, et gratia cap. 8. - Quando (inquit) roga-*
» *vit, ne fides ejus deficeret, quid aliud rogavit, nisi ut*
» *haberet in fide liberrimam, fortissimam. invictissimam,*
» *perseverantissimam voluntatem? - Sed quia confirmare*

» fratres, quod sequitur, ad officium Pastoris pertinet, et
» proinde perpetuum esse debet, hinc, juxta sensum an-
» tiquorum impetravit ei et aliud privilegium ad succes-
» sores propagandum, ut videlicet tamquam Caput Eccle-
» siae numquam vel ipse, nec successores ejus in docen-
» da vera fide deficerent. »

116. BILLUART *Dissert. IV. de Rom. Pont. Art. 5, §. 2.*
haec habet : 1.º « Christus his verbis promittit Petro
» indefectibilitatem in fide: pro ea enim rogat, nec du-
» bium est, quin fuerit exauditus pro sua reverentia.
» 2.º Haec verba diriguntur soli Petro, non aliis Aposto-
» lis, nec in eis toti Ecclesiae : facit enim apertam di-
» stinctionem Petri ab aliis Apostolis et a tota Ecclesia,
» cum dicit: *Et tu aliquando conversus confirma fratres*
» *tuos*; et cum immediate dixisset in plurali: *Simon, Si-*
» *mon, ecce Satanas expetivit vos*, statim in singulari
» subjungit: *Ego autem rogavi pro te* etc. quod non di-
» xisset, si omnes Apostolos et in eis Ecclesiam allocutus
» fuisset, sed dixisset: *Ego rogavi pro vobis, ut non de-*
» *ficeret fides vestra, et vos aliquando conversi*; immo ne-
» que id dicere potuit, cum Ecclesia constet fidelibus, et
» praeter eos nulli sint in ecclesia fratres, qui possint
» confirmari. 3.º Quod praecipuum est, indefectibilitatem
» promittit Petro, non ut privatae personae, sed ut Pa-
» stori Ecclesiae, qualem ipsum instituturus erat secun-
» dum promissionem factam Matth. 16, consequenter ejus
» successoribus: promittit enim illi indefectibilitatem, ut
» confirmet fratres suos in fide, quod pertinet ad officium
» Pastoris et capitis.

« Unde haec propositio copulativa: *Ego rogavi pro*
» *te ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus*
» *confirma fratres tuos*, habet vim rationalis, seu cau-
» salis. quasi diceret: *Ideo rogavi pro te ut non deficiat*

» *fides tua, ut tu confirmes fratres tuos: vel Rogavi, ut*
» *non deficiat fides tua; tu ergo illa fide indefectibili*
» *praeditus confirma fratres tuos.* Idque testantur SS.
» Patres, quot ex hoc loco inferunt infallibilitatem Romani
» Pontificis in decretis fidei et morum ». Sequuntur plura
et aperta testimonia SS. Patrum.

117. CARD. ORSI *De Rom. Pont. Auctor.* c. 35 lib. 4. « Nec
» minus invictum est, (inquit) quod et ex his Christi ver-
» bis (*rogavi pro te* etc.) pro eadem nostra sententia con-
» ficitur argumentum, dum tamen in eis exponendis ali-
» qua veterum Patrum ratio habeatur, nec eorum inter-
» pretationes committere quis malit, quam, quod facilli-
» mum est, eas invicem conciliare. Quod enim singularis
» Petri personae interiorum fidem, et in ea perseverantem
» usque ad obitum voluntatem, vel eidem, tamquam uni-
» versae Ecclesiae personam et figuram gerenti, indefi-
» cientem fidem Christus his verbis promiserit, quod qui-
» dam e Patribus docent; nequaquam hae duae interpre-
» tationes alteri contrariae sunt, quae hanc indeficientis
» fidei promissionem ad eundem Petrum refert, velut adhuc
» in sua Cathedra praesidentem, inque suis Successoribus
» adhuc viventem fideique oracula pronunciantem. Hanc
» porro expositionem plerique Romani Pontifices aliique
» Patres amplexi sunt; indeque Agatho docuit, quod Se-
» des Petri ab Apostolicae traditionis tramite nunquam
» deflexit, quod semper corda fratrum in fide Apostolici
» Pontifices confirmarunt, quod fidei lumen purum per
» Apostolorum Principis Successores servatum est. Hinc
» et Leo IX fidentissime praedicavit, quod fides Petri nec
» deficit unquam, nec defectura creditur in throno illius
» usque in saeculum saeculi, nisi forte sit quisquam tan-
» tae dementiae, qui orationem illius, cujus velle est posse,
» audeat in aliquo vacuum putare. Hinc denique, ut alios

» omittam in eamdem conspirantes sententiam, et s. Bernardus Innocentio II scribens, hanc esse dicebat hujus
» praerogativam Sedis, ut in ea non possit fides sentire
» defectum. Quae quum absoluta et generalia sint, omnem
» omnino defectum et errorem, qui sive cum contumacia
» conjunctus sit, sive per ignorantiam vel obreptionem ad
» breve tempus accadat, vel accidere possit, a Petri Cathedra removent. Quumque Christi promissis nitantur,
» tam fieri non potest, ut ullum Sedes Apostolica sentiat
» aliquando in fide defectum, quam fieri non potest, ut
» *in aliquo* absoluta et efficax Christi oratio vacua sit,
» aut vel ad horam ejus promissa deficiant. Frustra autem
» esse, qui ut horumce testimoniorum vim eludant, inter
» Apostolicam Sedem et Sedentes in ea Pontifices distinguunt, tum ex se constat, et apertissime demonstravimus, tum plures ex adversariis fatentur. Nec Bossuetius aliique Gallicanae declarationis defensores huc confugere possunt, qui *unam Ecclesiam Catholicam, utpote Spiritus Sancti magisterio instructam, quaeque eam repraesentet, Synodum Oecumenicam, esse credunt, in qua circa fidem nullus unquam obrepat defectus, neque per contumaciam, neque per imprudentiam. Quam Cleri Gallicani declarationem ipse Turnelius difficile esse fatetur, cum ea conciliare testimoniorum mole, quae Bellarminus, Launojus et alii congerunt; in quibus idem Auctor difficile itidem ait esse, non recognoscere Apostolicae Sedis seu Romanae Ecclesiae certam et infallibilem auctoritatem* ».

118. CERBONI *Lib. 23. c. 3 de jure et legum disciplina.*
Super dicta verba Lucae statuit et fusissime probat sequentes conclusiones:

« § I. Verba Evangelii Lucae c. 22. ad unum tantum Petrum referri possunt.

» § II. Praedicta Evangelii verba ad Petrum referri
» debent, quatenus erat Supremum Caput Ecclesiae.

» § III. Ex praedictis Evangelii verbis certo consequi-
» tur, s. Petrum privilegium infallibilitatis in his, quae
» sunt fidei, adeptum fuisse.

» § IV. Praedicta Evangelii verba eodem modo, quo
» ad Petrum, spectant etiam ad successores illius, ac per
» ea iisdem tribuuntur omnia, quae s. Petro tributa fuere ».

SAECULO XIX.

119. GATTI VINCENTIUS M.^a in Opere: *Institutiones Apologetico Polemicae* T. 3. Diss. 3. c. 2. concl. 3. sequenti modo ex verbis Christi apud Lucam, D. Petrum privilegium infallibilitatis habuisse ostendit: « (a) Christus,
» apud Lucam, cap. 22, v. 31-32. ait Petro: *Simon*,
» *Simon*; ecce *Satanas expetivit vos, ut cribaret sicut*
» *triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat*
» *fides tua: et tu aliquando conversus confirma fratres*
» *tuos*. Jam porro hisce verbis promitti Petro a Christo
» indefectibilitatem in fide, et infallibilitatem in edo-
» cendo, quis non videat? Christus enim, qui paulo ante
» alloquebatur omnes discipulos, verba habens de regno
» Dei, continuo conversus ad Petrum, ei promittit quod
» aliis non promittit. Non enim dixit: *ego autem rogavi*
» *pro vobis*, quemadmodum antea dixerat, *ego dispono*
» *vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum*, nec di-
» xit: *ecce Satanus expetivit vos*, sed dixit uni Petro;
» *ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua*. Atque
» ut ostenderetur infallibilitatis privilegium tribui Petro
» ut ecclesiae capiti, additur: *Et tu aliquando conversus*
» *confirma fratres tuos*. Confirmare autem fratres Petrus

» non potuisset, nisi fuisset in fide stabilis; ideoque Salva-
» tor praemisit: *Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.*

» (b) Petrum hoc privilegio donatum fuisse, eoque
» usum esse liquet ex verbis, quae ipse in concilio Hieroso-
» lymitano, occasione disputationis, utrum conversi ad fidem
» tenerentur necne ad circumcisionem, loquutus est: *Con-*
» *venerunt Apostoli et seniores videre de verbo hoc. Cum*
» *autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit*
» *ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis*
» *diebus Deus in nobis elegit per os meum audire gentes*
» *verbum Evangelii, et credere... Tacuit autem omnis*
» *multitudo.* Quamvis adessent alii apostoli, qui et ipsi
» missi erant a Christo ad praedicandum omnibus genti-
» bus; et adesset apostolus Paulus, qui missus fuit ad
» praedicandum specialiter gentibus; attamen Petrus dicit,
» se inter eos electum a Deo fuisse, ut *per os suum au-*
» *diant gentes verbum evangelii et credant.* Itaque Petrus
» excelluit super apostolos uti caput; cujus erat et dubia
» solvere, et fidei doctrinam annunciare ac exponere, fra-
» tres in ea confirmare, eorum acta approbare, eorumque
» scriptis supremam sanctionem, et auctoritatem apud ec-
» clesiam tribuere. Ex quibus omnibus, quae hactenus
» disputavimus, satis superque colligitur, Petrum insigni-
» tum a Christo fuisse privilegio infallibilitatis; adeo ut
» cum ecclesiam doceret, errare in fide non posset. »

Quod quidem *Infallibilitatis* privilegium habuisse et
habere omnes Romanos Pontifices, Patri successores, art. 2.
Concl. 2. rectissime deducit.

§. III.

Ex testimonio S. Joannis c. XXI. v. 15, 17.

120. Universalem pascendi Dominici gregis curam Petro demandatam narrat dilectus Apostolus in Evangelio cap. 21. ubi Christus, brevi ascensurus ad Patrem, Petrum his verbis legitur convenisse: *Simon Joannis, diligis me plus his? Quod cum ille secundo ac tertio rogasset, isque toties respondisset, Tu scis. Domine, quia amo te, toties ille subjunxit: PASCE AGNOS MEOS. . . . PASCE OVES MEAS.* Quo ex loco ita in gratiam Pontificiae infallibilitatis Thomistae nostri argumentantur.

SAECULO XV.

121. MONTENIGRO (DE) JOANNES, Provincialis Lombardiae Theologus celeberrimus in Conc. Florentino in collect. Conc. Labbè edition. Parisiensi 1672 col. 1140 1.^a *Disputatione de Rom. Pont. Conc. Florent. P. II* post plura allata in illa verba Joan. haec habet: « In hac auctoritate duo manifeste asseruntur. Primo, quod pascere » omnes oves sit commissum Petro et successoribus suis. » Secundo, quod Sedes Apostolica nunquam in aliqua erroris parte depressa est, sed semper mansit immaculata » in fide. Tertio, quod tanta est ejus auctoritas, quod » universalis Ecclesia, et universae Synodi semper fideliter » secutae sunt, et patres catholici semper susceperunt » ejus apostolicam doctrinam, et quod illa verba (*ut non » deficiat fides tua*) intelliguntur de Sede Apostolica, et » quod sit immunis ab haeresi, atque confirmationem » omnium fratrum titubantium in fide ad ipsam Sedem

» et Romanum Pontificem pertinere. » Haec ille. Nec valet obicere distinctionem inter Sedem Apostolicam et Romanum Pontificem, quam aperte rejicit laudatus Joannes col. 1148 et 1150 et alibi, ubi ait in altera Disputatione de eodem Rom. Pontifice. « Cum dicis, quod Sedes Apostolica et Romanus Pontifex dicitur successor Petri, et Vicarius Christi, et pater et doctor et magister Christianorum, prout deductum est in praecedenti disputatione.... » Et rursus: « Certe, si Sedes Apostolica et Romanus Pontifex est Pastor et debet pascere universalem Ecclesiam etc. ». Numquid, amabo, Apostolica Sedes, si dicatur distincta a Rom. Pontifice, erit successor Petri, vicarius Christi, et pater et doctor christianorum? Numquid Sedes Apostolica, si distincta est a Romano Pontifice, ipsa pastor erit, et pascet universalem Ecclesiam?

SAECULO XVI.

122. SOTO PETRUS, opere Citato Cap. 82 super illa verba: *pasce oves meas*, ait: « Cum vero hoc Petro coram cæteris Apostolis dicitur, uni inquam Petro et a cæteris seorsim, cum ab eo exigitur, an plus quam caeteri amet Christum, aperte significatur aliquid amplius quam cæteris ei tribuendum esse: et quid hoc aliud, quam universalis omnium ovium Christi cura? Qui enim dixerat: *Erit unum ovile et unus pastor*, jam implebat, ostendebatque, uni ovili in hoc saeculo constituto, uni inquam ovili corporeo, visibili et manifesto opus esse gubernatore, inquam, rectore, atque *doctore*; propterea inquit illi: *pasce oves meas*: et hoc ipsum est *fundamentum esse; sustenta, et confirma oves meas.* »

SAECULO XVII.

123. COEFFETEAU NICOLAUS opere supra n.º 90 citato, *in discussione 8 Capitis*, inter multa alia haec habet. « Ac ut simpliciter dicam cum doctissimo Becano; pascere » idem est quod officium pastorale exercere, quod includit » tres actus principales ut ex scriptura patet. Primus est » pabulum praeberere et ad pascua ducere Secundus est » infirmas oves sanare, dispersas colligere, errantes reducere, contra lupos defendere Tertius est praeesse, » regere, gubernare, *judicare, discernere, castigare*.... » Ac tandem concludit: cum igitur Christus, posthabitis » reliquis Apostolis, uni Petro dixerit, *pasce oves meas, pasce agnos meos*, etiam post alios in orbem cum summa auctoritate, qua unquam sunt potiti, dimissos; quis » sanus, non fateatur, hic aliquid eximium, ac singulare » tribui Petro? »

124. GRAVINA DOMINICUS in opere supra n.º 73 citato *Catholic. praescript. adversus nostrorum temporum haereses*, q. 2. a. 1 super eadem verba haec habet. « Sicut patri » stori Christo dedit Pater pascere suum gregem Ecclesiae, » ita et Petro loco Christi idem Dominus dixit: *pasce oves meas*, et in Petro omnibus successoribus idem dictum est: » grex enim Christi sine visibili pastore relinquendus non » erat.

» Sed Christo datum est pascere gregem pascuis saluberrimis doctrinae, et ut vocem ejus audirent oves, » et Petro participata potestate idem datum est, ut una » eademque sit Christi et Petri vox, idemque Christus » pascat; evidenter sequitur infallibile pascendi, et docendi » munus Petro concessum, quod Christo principaliter convenit; alioquin si falsa esset Pastoris vox, veluti Hienae,

» imitans et fingens vocem pastoris, Christo qui primus
» pascit, error tribueretur doctrinae: quod cum sit im-
» possibile, stante assistentia Spiritus Sancti docentis
» pastorem Ecclesiae; omnino dicendum est, ex officio do-
» cente pastore et ex Cathedra, nec decipi, nec decipere
» posse, haereses docendo, vel claudere sub fide quod
» omnino sub fide non cadit, vel sub fide contentum
» excludere. »

125. LABAT PETRUS in opere n.º 74 citato, *Dubio 2*, §. 6.
« Ipse Christus dixit illi, Petro, coram aliis Apostolis, *pasce*
» *oves meas*; idest constituo te omnium ovium mearum
» supremum pastorem; quam ob causam exposcit a Petro
» majora signa dilectionis, ut pasceret gregem, et ideo
» dedit illi claves regni coelorum, scilicet scientiae, et
» jurisdictionis, seu potestatem universalem regendi et
» *instruendi* spiritualiter, et potestatem spiritualiter li-
» gandi atque solvendi. »

126. FERRE VINCENTIUS *loco jam citato* n.º 92. « Pro-
» batur 2.º, inquit, infallibilitas Pontificis ex illo Joann. ul-
» timo: *pasce oves meas*. In quibus juxta communem Patrum
» expositionem Summus Pontifex institutus est pastor et
» doctor totius Ecclesiae. Ex quo sic argumentor: Summus
» Pontifex pastor et doctor totius Ecclesiae est: ergo Ecclesia
» illum debet sequi et audire in omnibus, in quibus ut doctor
» Ecclesiae procedit: ergo si ille erret, tota Ecclesia errabit;
» cum ergo Ecclesia errare non possit, neque Summus
» Pontifex ut caput illius errare poterit. »

127. MARCHESI DOMINICUS M.^a in opere cit.º n.º 94. ait:
« Joannis 21. Volens Christus instituere Petrum suum
» universalis Ecclesiae Vicarium et pastorem, ad quem
» spectat oves Christi, *inerrabili fide* pascere, praemisit
» haec verba: *Simon Joannis, diligis me plus his?* Ubi,
» ut vides, comparavit Petrum cum reliquis Apostolis

» tamquam prae omnibus eis ad diligendum electum,
» quia prae omnibus illis erat electus ad oves suas pa-
» scendas, *inerrabilis fidei* pabulo: ergo soli Petro secluso
» ab Apostolis, ac proinde soli ejus successori Summo
» Pontifici, secluso Cardinalium Collegio, hoc privilegium
» concessit. »

SAECULO XVIII.

128. GOTTI VINCENTIUS LUDOVICUS Cardinalis *Theologia Scholastico-Dogmatica. Tomo I. in I. P. De Locis Theologicis, Quaest. 3, Dubio 6, §. 2*, ait: « Christus, Joan. 21, » v. 15, cum Petrum ter interrogasset, an plus caeteris » eum diligeret: semel atque iterum dixit ei: *Pasce* » *agnos meos*: tertio autem: *Pasce oves meas*. Ubi ait » Jansenius praefatus (Yprensensis): - vel per agnos bis re- » petitos significantur duo populi, Judaicus, et Gentilis; » per oves vero Episcopi, et pastores tanquam matres » agnorum. Vel commodius Agni primo loco, significant » simplices fideles: Agni secundo loco, (vel Oviculae ut » legitur in Graeco) Presbyteros velut minores pastores; » Oves vero Episcopos. Si ergo Petrus datur Pastor agno- » rum, ovicularum, et ovium, idest simplicium fidelium, » Presbyterorum, et Episcoporum, ergo omnes debet regere, » omnes ab eo doceri debent, fideles, Presbyteri, et Epi- » scopi.

» Quis enim dicat, Pastorem doceri, vel ab agnis, » vel ab oviculis, vel ab ovibus, aut expectandum totius » gregis votum, ut judicium Pastoris firmum, ratumque » habeatur? Hoc autem officium cum sit ordinarium, ac » tandiu necessarium, quandiu erit ovile, profecto iisdem » istis verbis eandem potestatem omnibus Petri legitimis » Successoribus tribuit. - Ita claudit Jansenius. »

129. BILLUART, (Gallus, et non Belga ut ex errore dictum fuit n.º 80) loco ibid. citato §. 2 haec habet.

» Debet ergo Petrus et quivis ejus successor pascere universam Ecclesiam verbo doctrinae, illum debet audire Ecclesia, et ejus doctrinam sequi: Ecclesia autem non potest falsam doctrinam sequi, est enim indefectibilis: ergo nec Petrus, nec quivis ejus successor potest Ecclesiae falsam doctrinam proponere: et sane absonum foret, quod gregi infallibili praeficeretur Pastor fallibilis; tum enim potius grex Pastorem, quam Pastor gregem deberet pascere et regere. »

130. CERBONI *Lib. 23, c. 3.* operis jam citati, super dicta verba Joannis sequentes conclusiones habet.

» §. 1. Cum suprema praefectura, quam Petrus a Christo super universam Ecclesiam per haec verba recepit: *Pasce oves meas: Pasce agnos meos*, ea, de qua nunc loquimur, infallibilitas necessario conjungitur.

» §. II. Quamvis etiam caeteris Apostolis, et successoribus illorum, datum sit Ecclesiam Dei regere: tamen propter id non oportet, ut privilegium infallibilitatis eisdem tribuatur.

» §. III. In iis, quae sunt fidei, non vero in aliis, praenunciatur indefectibilitas illis verbis: *Pasce oves meas: Pasce agnos meos*:

» §. IV. Infallibilitas Petri infallibilitati Ecclesiae, et infallibilitas Ecclesiae infallibilitati Petri, non solum non opponitur, sed est etiam quam maxime conformis.

» §. V. Nihil periculi in eo inest, quod infallibilitas in rebus fidei, quae universam Ecclesiam attingunt, Summo Pontifici, qui unus tantum est, tribuatur. »

SAECULO XIX.

131. GATTI VINCENTIUS M. *opere et loco n.º 119 cit.*
D. Petri infallibilitatem dum de fide decerneret, ex verbis Christi apud Joannem praeclare ostendit, ait enim:

« Insuper legitur (Joannis 21, v. 15) quod Chri-
» stus dixit Petro, *Pasce agnos meos: pasce oves meas.*
» Quibus verbis, ut supra ostensum est, Petrus constitu-
» tus est Pastor non modo fidelium subditorum, verum
» etiam fidelium pastorum: seu primatum obtinuit super
» omnes Apostolos, et super universam Ecclesiam. Jam vero
» agni et oves Christi in quonam pascendae erant a Petro,
» nisi in doctrina sana? Ad quaenam pascua ducendae,
» nisi ad salutaria, quae vitam servarent, morbos depel-
» lerent, vires repararent, omneque bonum ac utile aug-
» mentum efficerent? Ac ut a metaphora ad veritatem ab
» ea significatam transeamus, quis non videt fidelibus omni-
» bus et etiam pastoribus opus esse edoceri in sana do-
» ctrina, illuminari in dubiis, revocari ab erroribus, si
» fortasse in eos incidant, uno verbo, instrui in prose-
» quendis et fugiendis? Si Petrus speciali privilegio in-
» fallibilitatis donatus non fuisset, quam fiduciam sub-
» ditis fidelibus tam laicis, quam ecclesiasticis inspirare
» potuisset? Jure meritoque dubitari posset, verum sit,
» nec ne, quod is proponit; et sic tota Christiana respu-
» blica turbaretur; siquidem nullus controversiarum ju-
» dex extaret. Ac sane, qui judex, si quae infallibiliter
» credenda sunt, ac pro iis vita quoque fundenda, errori
» obnoxia sunt? Hic quippe agitur de fide, non de facto
» humano, ut est in humanis judiciis, ubi certitudo hu-
» mana, quae in pluribus non fallit, sed aliquando fallere
» potest, sufficit. Hic, inquam, agitur de fide divina; ubi si

» quando errari potest, totum religiosum aedificium cor-
» ruat, necesse est; fides enim aut tota nutat; aut tota firma
» consistit. » Hoc ipsum privilegium infallibilitatis, com-
petere omnibus et singulis Romanis Pontificibus, Petri
successoribus, ordine vere logico, deducit. art. 2, Concl. 2.

§. IV.

Ex rationibus Theologicis.

132. TURRECREMATA in *Summa de Ecclesia Lib. 2. C.*
110, postquam undecim jam rationes attulisset ad rem no-
stram, sequentem validissimam habet: « Duodecimo arguitur
sic. « Cum impossibile sit sine fide placere Deo, ut inquit
» Apostolus ad Heb. 11, sitque fides primum fundamen-
» tum totius Christianae religionis, ut ait Chrysost., necesse
» est, ut illa sit stabilis, et incommutabilis sicut firma
» Petra in aedificio Ecclesiae; unde supra petram Eccle-
» sia dicitur fundata Matth. 16: et quoniam diversae
» quaestiones insurgunt, et emergunt dubia inter fideles
» circa fidem, et impugnationes haereticorum, necessa-
» rium fuit dari unum Tribunal, sive unum supremum
» iudicium notum et certum in Ecclesia Dei, et duratu-
» rum cum ea usque ad consumationem saeculi, quandiu
» scilicet nobis est colluctatio adversus potestates tene-
» brarum: ad quod iudicium in omnibus arduis, et ma-
» xime circa fidem et doctrinam, posset facile haberi re-
» cursus: cujus iudicio et determinationi omnes firmiter
» parere deberent. Hoc etiam patet: quoniam aliter nulli
» determinationi, sive diffinitioni, vel declarationi quae
» in ea fieret circa ea, quae fidei sunt, firmiter adhaereretur;
» et ita non videretur Ecclesiae sufficienter fore provisum
» in his, quae necessaria sunt ad salutem; contra illud

» Isai. 5. *Quid est quod debui facere vineae meae, idest*
» Ecclesiae, *et non feci ei?* Sed hoc tribunal, sive supre-
» mum iudicium non videtur posse regulariter esse uni-
» versale Concilium. Ergo videtur quod Sedes, sive Ca-
» thedra Apostolica sit huiusmodi Tribunal, cuius iudicio
» omnes causae maiores determinandae veniant, et fi-
» niendae in Ecclesia Dei. Consequentia est bona. Major
» etiam probata est. Minor vero ostenditur ex multis.
» *Primo*, quia multa Concilia, etiam universalia in his
» quae fidei sunt et necessaria ad salutem errasse le-
» guntur, et habuisse iudicia defectibilia: sicut patet de
» Ariminen. Concilio, quod fuit numerosissimum, ut puta
» 430 Episcoporum: patet idem de Ephesino secundo, quod
» Leo Papa condemnavit, et in ejus correctionem Chal-
» cedonen. Concilium instituit. Sedes autem Apostolica
» nunquam in his quae fidei sunt errasse perhibetur, ut
» SS. Patres firmiter ac multipliciter attestantur, sicut su-
» perius induximus in hoc Capitulo, et praecedenti. Dicit
» enim B. Ambrosius sup. Mar., et habetur in cap. *non*
» *turbatur* 24, q. I. *Non turbatur navis, quae Petrum*
» *habet, turbatur autem quae Judam habet.* Item August.
» in Sermone 4.º de S. Petro hanc praerogativam Aposto-
» licae Sedis luce clariorem faciens, dicit sic: *Navis Petri*
» *in altum hujus saeculi ita natat, ut pereunte mundo,*
» *omnes quos suscipit servat illaesos, cujus figuram jam*
» *videmus in veteri testamento. Sicut enim Noe arca,*
» *naufragante mundo, quos suscepit cunctos incolumiter*
» *servavit, ita et Ecclesia Petri, conflagrante saeculo, omnes*
» *quos amplectetur reservabit illaesos.* Haec Augustinus.
» *Secundo* quod Tribunal praefatum sit Apostolica Sedes
» regulariter, et non universale Concilium, ex eo colligi-
» tur, quod tale Tribunal debet esse fixum in Ecclesia:
» et continue permanens, cum quasi omni die sit neces-

» sarium, hoc autem non potest universali Concilio con-
» venire: quoniam raro, et non modo nunc, sed etiam
» antiquo tempore leguntur celebrata; Sedes autem Apo-
» stolica semper fuit fixa: non enim moritur ut supra
» ostendimus: juxta Cap. *gratiose, extra de rescript.*
» *Tertio* hoc idem colligitur ex illa SS. Patrum profes-
» sione catholica, qua super Apostolicam Sedem dicunt
» et praedicant Ecclesiam esse fundatam, ut Cyprianus,
» Hieronymus, Augustinuſ, quos superius induximus. Ergo
» magis videtur congruere dispositioni divinae, quod Ec-
» clesia judicium sumat a Cathedra Petri, quam Cathe-
» dra ipsa ab Ecclesia. *Quarto* hoc item colligitur ex eo
» quod SS. Doctores, et Canones etiam summarum di-
» spositiones causarum, et maxime fidei ad Apostolicam
» Sedem, ut supra ostendimus, mandant esse referendas:
» nusquam autem mandant eas ad universale Concilium
» deferri. *Quinto*, quia quaestio fidei melius videtur de-
» terminari per Principem, qui Ecclesiae praeest, quam
» per multitudinem; quod S. Thom. in 2 2, q. 1, a. 10.
» et in 4 contra Gentiles probat ex eo; quia *una debet*
» *esse fides totius Ecclesiae secundum illud I Corin. 1.*
» Idipsum dicatis omnes et non sint in vobis schismata:
» *quae fidei unitas servari non posset, nisi quaestio de*
» *fide exorta determinaretur per eum, qui toti Ecclesiae*
» *praeest, ut sic ejus sententia a tota Ecclesia teneretur*
» *firmiter.* Haec S. Thomas. Hinc B. Maximus in epi-
» stola Orientalibus directa dicit: *Omnes fines orbis, qui*
» *Deum sincere receperunt, et ubique terrarum Catho-*
» *lici Christi fidem confitentur: in Ecclesiam Romano-*
» *rum Pontificum tanquam in solem respiciunt, et ex*
» *ipso Catholicae, et Apostolicae fidei recipiunt veritatem.*
» *Nec immerito Petrus legitur primo perfectam fidem*
» *esse professus, Domino revelante Matth. 16: Tu es Christus*

» filius Dei vivi; unde et ei Dominus dicit: Ego rogavi
 » pro te ut non deficiat fides tua. Haec ille. Item Ni-
 » colaus Papa in epistola quam scribit Phocio Patriarchae,
 » ut habetur in actione quarta octavi Concilii oecume-
 » nici, ad propositum dicit: *Quia universitas credentium*
 » *ab hac S. Rom. Ecclesia, quae caput est omnium Ec-*
 » *clesiarum, doctrinam exquirat, integritatem fidei depo-*
 » *scit: criminum solutionem, qui digni sunt et gratia*
 » *Dei redempti exorant: oportet nos quibus commissa*
 » *est, sollicitos esse etc.* »

Neque dicatur, hic Turrecremata loqui non assertive, sed dubitative tantum, quia pluries utitur verbo *videtur*: nam hoc falsum omnino esse, et non opinionem sed vere Catholicam sententiam asserere, constat ex iis, quae paulo inferius subdit: « Ex quibus patet, quam temeraria quam-
 » que a Christi et Sanctorum Patrum doctrina aliena as-
 » sertio adversariorum sit asserentium, Apostolicae sedis
 » iudicium in his, quae fidei sunt, non esse certum, non
 » esse firmum; sed defectibile, sed deviabile, et de facto
 » quandoque deficere et errare. » (vid. sup. n. 68.)

133. PRIERAS SYLVESTER, qui floruit saeculo XV. sacrae facultatis doctor. auctor celeberrimus, qui munere Magistri sacri Palatii Apostolici functus est, quique omnium primus contra Lutheri haereses scripsit, in opere, cui titulus: *de irrefragabili veritate Romanae Ecclesiae. Romanique Pontificis* lib. 1, cap. 15 haec habet:

« Si errare posset Papa dubia fidei decidendo, nullus
 » vel non omnis fidelis teneretur de necessitate salutis se-
 » qui omnes ejus determinationes, et eis obedire, quia nul-
 » lus tenetur sequi fidem, quae potest aliquando esse falsa,
 » nec obedire in male praeceptis. Sed omnes tenentur sub
 » poena aeternae mortis sequi decisiones vel constitutiones
 » Pontificis, et oppositum dicere est haereticum, ut supra

» probatum est irrefragabiliter in cap. *Quod Papa sit legum conditor*. Ergo Papa decidendo errare non potest. »

134. MELCHIOR CANUS in *Locis Theologicis* Lib. 6, Cap. 7 sequentibus rationibus Theologiae probat, Romanum Pontificem in fidei controversiis finiendis errare non posse.

« Romanum Pontificem in Petri locum, fidem auctoritatemque succedere, Ecclesia ab Apostolorum tempore »
» semper agnovit. Quod, quoniam totius orbis consensione »
» usque firmatum erat, ne Ariani quidem negare potuerunt, ut Sozomenus lib. 4 histor. trip. cap. 15, et 16 »
» prodidit. Ad Romanam porro sedem Episcopos Ecclesiarum in causis quibusque gravissimis provocasse, ab illius ore fideles fidei semper oracula petiisse, illius iudicium Catholicos omnes in religionis controversiis expectasse, illius denique et vim et auctoritatem, sacra omnia efflagitasse Concilia, adeo certum et manifestum est, ut sim ego ineptus si velim ostendere. Quibus ex rebus, quoniam negari non possunt, conflatur et efficitur id, quod quaerimus argumentum, quo ex multis magnisque haud facile quis dixerit aliud aut evidentius, aut certius. Si enim legum Christi interpret nullus sanior est, quam perpetuus Ecclesiae usus; Ecclesia vero in fidei religionisque quaestione, ac caeteris gravissimis controversiis, non ad Antiochenum, Alexandrinum, Constantinopolitanum, Ephesinum, Mediolanensem, Parisiensem, Coloniensem, Toletanum, aut Bracharensem Episcopos, sed ad Romanum omni semper aetate recurrit; quis dubitet hunc esse, quem ut successorem Petri, ita quoque doctrinae Apostolicae magistrum, quaestionumque de fide iudicem habemus? Nam si aliquem ejusmodi post Petrum ad Ecclesiam constituendam atque in veritate continendam reliquit Christus, nimirum aut hic est, aut nullus est; quippe cum de aliarum Eccle-

» siarum Episcopis nulla quaestio sit, quin non fuerint
» loco Petri universali Ecclesiae doctores Pastoresque a
» Deo dati. Romanus igitur Episcopus, Ecclesiae usu in-
» terpretante, ille est cui Dominus in Petro ait: *Super*
» *hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et Tibi dabo*
» *claves regni Coelorum, et quodcumque solveris etc.* ac
» rursum: *Pasce oves meas*, et iterum: *Ego rogavi pro te.*
» *ut non deficiat fides tua: et tu confirma fratres tuos.*

» Quid? Quod ipso etiam rerum experimento comperi-
» mus, Christi de Petro et Successoribus vaticinia in Ecclesia
» Romana manifestius impleri? Hanc enim constat fixam
» et immobilem, orbe etiam toto omni illam machinarum
» genere quatiente, in fide et auctoritate Petri perman-
» sisse. Et cum caeteras Apostolorum Ecclesias vel ab
» infidelibus occupatas, sine fidei vestigio vel ab haereti-
» cis aliquando affectas viderimus: at adversum hanc unam
» Romanam sedem nec Pagani, nec Haeretici praevalere
» potuerunt. Pugnatum est siquidem vehementer, non a
» Graecis solum, sed ab aliis plerisque totius orbis Epi-
» scopis, ut hoc Romanae Ecclesiae privilegium labefa-
» ctaretur. Atque habebant pro se illi quidem et Impera-
» torum arma, et majorem Ecclesiarum numerum; num-
» quam tamen efficere potuerunt, ut aut Romani Ponti-
» ficis potestatem abrogarent, aut in alium transferrent
» Episcopum. Quinimo, qui a Romana sede defecerunt,
» hi schismatici semper in Ecclesia sunt habiti; qui vero
» hujus sedis de fide judicia detrectarunt, haeretici. Quae
» profecto omnia satis ostendunt, non humano, sed divino
» decreto Ecclesiam Romanam et caeteris esse praeposi-
» tam, et Petri privilegia jure suo sibi vindicasse, et
» eam demum petram esse, supra quam Christus univer-
» salem construxit Ecclesiam, adversus quam portae in-
» feri praevalere non possunt. Quod ni ita esset, qui po-

» tuisset Ecclesia Romana, tot tamque magnis principi-
» bus repugnantibus, tam multis haereticis contradicenti-
» bus, tam variis Ecclesiis defectionem molientibus obsi-
» stere? Quod si commentitia vanaque opinione hoc Ro-
» mani Episcopi privilegium Theologi asseruissent, non
» tam stabilis sententia permaneret, nec confirmaretur diu-
» turnitate temporis, nec una cum saeculis, aetatibusque
» hominum inveterasset. Etenim videmus opiniones fictas
» atque vanas, viris praesertim eruditis adversantibus,
» diuturnitate extabuisse. Opinionum enim commenta delet
» dies, fidei judicia confirmat.

» Adde, quod Apostolicarum traditionum sinceritas
» non posset ad nos usque servari; alias Ecclesias haere-
» ticas Episcopis toties occupantibus, nisi una sedes Apo-
» stolica, inter tot orbis tumultus fixa, intemerataque
» consisteret.

» Ad haec: cum Concilia et provincialia et generalia,
» sine Romani Pontificis auctoritate nonnumquam erra-
» verint, numquam autem si Romani Pontificis auctoritate
» firmata sunt, satis persuasum esse debet, Conciliorum,
» atque adeo totius Ecclesiae firmitatem a Romano Pon-
» tifice derivari. De quo, quoniam in loco superiore multa
» diximus, illinc lector assumet, quae ad hujus argumenti
» explicationem pertinebunt. Atque si in definienda fidei
» quaestione Romanus Episcopus errare posset, redditur
» statim incerta nobis multarum haeresum condemnatio;
» pleraeque enim non sunt damnatae per generalis Con-
» cilio sed per Romanae Ecclesiae iudicium et decretum.

» Praeterea, si inter patres Concilii est controversia, vel
» de intellectu sacrarum literarum, vel de unoquoque li-
» bro, an canonicus sit, necne, vel de alia hujus generis
» quaestione, ad hanc litem componendam iudicem ponere
» necesse est, cujus tamen, si errare possit, incertum ju-

» dicium erit. Judex autem inter Patres Concilii dissidentes
» nullus in Ecclesia, nisi Romanus Episcopus est agnitus.

» Praeterea, Ecclesiae consuetudo hoc manifeste de-
» clarat. Numquam enim admissa est appellatio in causis
» fidei a Sede Romana, sed haereticos ab ea judicatos Ec-
» clesia semper haereticos etiam judicavit. Et certe si Ro-
» manae sedis judicium fallax esset, Concilii vero esset
» verax et certum, naturae, rationi, veraeque Theologiae
» is adversaretur, qui appellationem a Pontifice ad Con-
» cilium denegaret. Quo uno argumento ostendit Gelasius,
» sedem Apostolicam de tota Ecclesia judicare, ipsam
» vero ad nullius pertinere judicium. Jam illiusmodi ap-
» pellationes, in fidei praesertim dogmate Ecclesia nescit;
» nam iis haeretici solum utuntur. Quod si ad singulos
» haereticos condemnandos opus esset congregare generale
» Concilium, cum id saepe numero non modo difficile,
» verum etiam impossibile sit, licebit profecto interim
» haereticis impune vivere, donec Synodus a tota Ecclesia
» cogatur. Id si alienum esse constat a Christi providen-
» tia, fateamur potius Romanae sedis auctoritatem satis
» esse ad haereses revincendas. Ita fiet, ut hujus tribuna-
» lis de fide judicium certum omnino habeatur.

» Quid quod non solum Ecclesiam Catholicam credi-
» mus sed etiam Apostolicam? At Ecclesia Romana Patrum
» fideliumque consensu Apostolica dicitur, cum reliquae
» omnes jam inde a multis annis hoc cognomen amiserint.»

Et paulo inferius subdit: « Quod si in hoc erro,
» quod Romanae Sedis privilegia a Christo illi concessa et
» tueor, et contradicentes haereseos nomine condemnan-
» dos esse credo, non solum tuto, sed libenter erro, nec
» mihi errorem utilem, quo etiam delector, sine rationis
» praesertim vi extorqueri volo. Nam me non solum ra-
» tio ac disputatio impulit, ut ita crederem, sed nobili-

» tas etiam summorum theologorum et auctoritas. Hie-
» ronymus profanum esse et perjurum dicit, qui cathe-
» drae Petri et Romanae sedis fidem non fuerit secutus.
» Cyprianus alienum ait esse, prophanum esse, hostem
» esse, qui universalis Ecclesiae non tenet unitatem,
» hoc est lumen unum, unde multi radii; radicem
» unam, unde multi rami; fontem unum, unde multi
» rivi; petram unam supra quam Ecclesia aedificata est;
» unum Pontificem qui caeteros omnes sua et vi et au-
» ctoritate contineat. A quo si radium tollas, extinguatur,
» si frangas ramum, intereat, si praescindas rivum, are-
» scat. Sic enim ille declarat. At qui in fidei controver-
» sia Apostolicae sedis fidem iudiciumque detrectat, is
» nec unitatem tenere potest, nec lumen, nec radicem,
» nec fontem. Atque Cyprianus idem, qui cathedram, in-
» quit, Petri, supra quam fundata est Ecclesia deserit,
» in Ecclesia esse non confidat. Ambrosius pro eodem pe-
» nitus habet, catholicum esse et cum Romana Ecclesia
» convenire. Gregorius, sic sedis Romanae auctoritatem
» in religionis, fideique causa existimat esse amplecten-
» dam, ut qui noluerit, ab ejus petrae, super quam Chri-
» stus universalem fundavit Ecclesiam, soliditate convel-
» latur. Leo, exsortem divini mysterii eum esse affirmat,
» qui ausus fuerit a Petri soliditate recedere, et impiam
» praesumptionem, quae Petrae istius firmitatem Deo ae-
» dificante constructam nititur violare. Nicolaus finit, quod
» qui Romanae Ecclesiae privilegium ab ipso summo om-
» nium Ecclesiarum capite Christo traditum auferre cona-
» tur, hic procul dubio in haeresim labitur. Nam fidem,
» inquit, violat, qui adversus illam agit, quae est mater fidei.
» Hanc vero Nicolai sententiam noli quaeso lector contem-
» nere, quae scilicet actione prima et septima Synodi octa-
» vae confirmata est. Ubi et condemnati sunt Photius et

» Michael, qui hoc Sedis Romanae privilegium quatefacere
» nitebantur. Quod si in haeresim labitur, qui Romanum
» Episcopum Petro successisse negat, et Ecclesiam pro-
» inde Romanam caeteris esse praepositam; ecquid de
» illo sentiendum est, qui privilegia Petro ob Ecclesiae
» utilitatem a Christo data, privilegia inquam, quae Pe-
» tro ut Pontifici, Doctori, et Pastori concessa sunt, ea
» ad successores quoque pertinere negaverit? At enim,
» doctrina sana oves pascere, fratres in fide confirmare,
» universas gentes per os illius audire verbum Evangelii
» et credere, supra illum aedificare Ecclesiam, ut portae
» inferi non praevalerent adversus eam, non Petro ut pri-
» vato homini, sed ut reipublicae Christianae praefecto
» congruebat. Quocirca ambigi inter Catholicos nec de-
» bet, nec vero potest, quin Romanae sedis de fide et
» Religione judicia certa sint.

» Praeterea qui negaret, in ligando atque solvendo
» eandem potestatem in Romano nunc Episcopo inesse,
» quam Petro Christus contulisse creditur, is jure ac me-
» rito haberetur haereticus; qui ergo firmitatem Petri ad
» fratres in fide confirmandos, his qui Petro succedunt, de-
» negaverit, hic haereticus judicandus erit.

» Ad haec faciamus ambiguum esse aliquam inter
» fideles de Religione controversiam. Tum quaerimus,
» si Romana eademque Apostolica sedes, ut dissiden-
» tium Ecclesiarum lites, discrepationesque componat, .e
» Petri cathedra tribunalique pronunciet, an sequi il-
» lius sententiam debeamus, aut non? Si sequimur, Ro-
» mana sede errante Ecclesia tota in illius errore ver-
» sabitur. Si non sequimur, ubinam illud est; *Quodcum-*
» *que ligaveris super terram erit ligatum et in Coelis?* ubi-
» nam rursus illud; *Deus elegit in nobis per os meum*
» *audire gentes verbum Evangelii et credere?* Quod igi-

» tur, saltem in rebus ambiguis, ligaverit successor Pe-
» tri, id ligatum erit; et quod in quaestione de fide pro-
» posita docuerit, hoc gentes non audire debent modo, ve-
» rum etiam credere. »

135. GRAVINA *in continuatione* 2 *P. catholicarum*
praescriptionum de Papae infallibilitate q. 1, a. un.^o se-
quētes habet rationes.

« Prima. In Ecclesia debet esse unitas, quae ma-
» xime conservatur ex ejusdem fidei consensione, et con-
» fessione, et in eadem sententiae uniformitate. Sed id
» servari non potest sine recurso ad eundem Pontifi-
» cem in controversiis fidei, et interpretatione scriptura-
» rum. Ergo oportet unum et supremum Judicem con-
» stituere, qui omnia dissolvat et interpretetur. Major
» deducitur ex Apostolo 1 Corint. 1, ubi dicitur: *Obsecro*
» *vos fratres per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut*
» *idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis schismata.*
» Minor probatur quia ex diversitate sententiarum et in-
» terpretationum, cum scissione diversorum placitorum,
» symmetria fidei posset dissolvi: ab eo ergo debent tolli,
» in quo primum est unitas, qui multiplicitatem senten-
» tiarum tollere potest: hic autem est Summus Pontifex,
» non Concilium, quia non est maxime unum, et per se
» unum, sed in quantum ab uno congregatur, et unius
» sententia finali, concilii sententia roboratur.

» Secunda. In omni bene instituta, et excellenti Repu-
» blica ille supremi judicis locum obtinet, qui super caeteros
» obtinet principatum, a quo suam, tamquam inferiores,
» judices habent jurisdictionem. Sed Ecclesia a Christo
» Domino veluti coelestis respublica, et divina Hierar-
» chia instituta est, unum habens in terris Caput visibile,
» super inferiores Episcopos et cunctos Christianos prima-
» tum tenens, a quo omnis Ecclesiastica jurisdictio descendit

» in eosdem Pontifices inferiores. Ergo ad Pontificem accurrendum ab eis est tanquam ad supremum iudicem, cum de Religionis dogmatibus contingit esse disceptatio. Confirmatur, quia eo magis necessitas unius et supremi iudicis ponenda est, quo maiores et difficiliore causas sunt, et in earum determinatione contingeret iudicium inferiorum sententias variari. Controversiae autem, quae de dogmatibus occurrunt, omnibus aliis quae sunt in Ecclesia majores sunt, et in eorum terminatione, etiam in Conciliis Œcumenicis, potest esse controversia inter Patres, ut vel decidi non possent, vel in infinitum quaestiones multiplicari possent, nisi unius tandem immobili iudicio finiantur et componantur: ergo etc.

» Tertia. Uni, et soli Pontifici datum est esse caput, atque Pastorem, unamque cathedram eidem commissam ex scripturis, Conciliis et Patribus huc usque probatum est. Unus ergo debet Ecclesiam regere, pascere, docere; ergo unus quoque et idem Iudex constitutus est, si inter membra, oves, discipulos contentio oriatur, maxime de fide et religione, ut in unitate membrorum cum capite sit consonantia, ovium sub pastore, discipulorum cum doctore, litigantium sub uno iudice; nam perinde est litigantes iudicem abjicere ac in doctorem discipulos insurgere, oves in Pastorem, membra in Caput; quod si monstruosum est in corpore tam naturali, quam politico; multo magis in corpore mystico et ecclesiastico.

» Quarta. Ratio a sufficienti partium enumeratione: non enim qui assignati sunt a nobis, supra, illegitimi iudices, censoriam virgulam assumere possunt determinandi quaestiones fidei: ipsa (ut in praecedentibus dictum est) Sacra Scriptura sola non est adaequata regula (ut in primo tomo dictum est cum de regula fidei

» egimus). Traditio quoque, et si adiunctam normam
» legis habeat; similiter et consensus Patrum scripturas
» exponendo, et easdem cum traditionibus transmittendo
» ad posteros, non sunt animata regula, quae adiri possunt
» a litigantibus, et diversimode ab iisdem ad sua probanda
» distrahi possunt: unde lites nunquam terminarentur, qui-
» nimmo magna obscuritas aggeneraretur; cum jura par-
» tium, quae allegantur, esse possint obscura: quare sicut in
» omnibus litibus politicis duplex judicium intervenit legis
» seu normae, vel criterii quo judicatur et quod judicat; ita
» in nostro proposito. De primo Christus Dominus loquens
» Joan. Cap. 5. ait, *est, qui vos accusat, Moyses*, loquens
» de lege: de secundo idest de iudice, qui legem inter-
» pretatur, et secundum eam judicat, habetur in Deute-
» ron. 17, ubi veluti lex animata (ut quoque fit in omni-
» bus judiciis reipublicae bene ordinatae) iudex determi-
» nat: ita in proposito, praeter normam, qua, nempe legis
» complectentis scripturam et traditionem est animata,
» qua in rebus controversis et dubiis juxta verbum Dei
» scriptum et traditum judicatur, et norma, qui, seu
» criterium quod merito dici solet. Iudex autem eo me-
» lius pronunciat, quo unus est, et in se habet formam
» judicii imparticipatam ab altero supremo; melius ergo
» statuitur unus iudex Pontifex Romanus independentem
» formam judicii habendo, quam Concilium, cujus decre-
» ta vim coactivam non habent, nisi a Romano Pontifice
» dependeant, et ab eo roborentur, ut probatum est in
» materia de Conciliis.

» Confirmatur haec ratio ex praxi Ecclesiae, quia solus
» Pontifex multas haereses damnavit absque Conciliis, so-
» loque Papae iudicio haeretici innumeri ab Ecclesia
» Romana proscripti (ut inferius artic. 3. declarabitur)
» et merito judicati, a tota Ecclesia habiti sunt ejerati

» et abdicati. Ergo solius Papae iudicium et finalis sententia, supremum demonstrant Pontificem omnium esse fidei controversiarum legitimum iudicem. »

136. Idem GRAVINA ibid. quaest. 2, art. 4, inter alias plures sequentem affert rationem ex officio Pastoris deductam. « Pastoris summi est pascere oves, » non tantum verbo et doctrina, videlicet ut non amaras salices carpant falsitatis, sed circumducere easdem » in pascuis uberrimis veritatis, et ex jurisdictione » pascendi obligare oves, ne audiant vocem alienorum, sed ipsum qui vadit ante eas, ostendentem, » quid credere, et quid tenere debeant. His enim necessariis muneribus decoranda erat pastoralis prae- » fectura, autoritate pascendi totum Ecclesiae ovile in » veritate, et iudicio, sicut ad parendum totum ovile » tenebatur ita ut pascere pastori mandabatur: vel ergo » universi fideles, determinante pastore controversias fidei, » ejus vocem sequi debent, vel non: si non, jam desin- » rent Christiani esse oves, et ad ovile Christi, reluctantes, » non attinerent, docente Cypriano lib. epist. 3. *Non aliunde » haereses oriuntur, quam quod Sacerdoti Dei non ob- » temperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, » et ad tempus iudex vice Christi cogitatur.* Si sequi » debent Pastorem (populus enim non sequendus, sed » docendus est), errante Pastore, in praeceps grex ruet » contra Christi virtutem stabilientis Ecclesiam, et a fide » non defecturam promittentis; cui propterea promisit » Spiritum Sanctum, et de legitimo Pastore providit, » petraque firmissima, super quam Ecclesiastici aedificii » altitudo consurgeret. Certe si Pastor summus coecitate » perverteretur, et nesciret ostendere, quae sint salutaria » pascua, ipse potius qui dirigeretur, alio visibili Pastore

» indigeret; at nullus in terra reperitur alter, qui cae-
» teris sit in fide firmior, et constantior sciatur esse quam
» unus Pontifex Romanus pro tempore: ergo et ipse solus
» habet infallibilitatem; alias si ab errore in docendo non
» praeservaretur, Romani Pontifices essent (ut Christus
» Dominus dicebat de proselytis) *caeci et duces caeco-*
« *rum. Matth. 23.* »

137. REGINALDUS ANTONIUS in Academia Tolosana, olim professor ac doctor, qui floruit saeculo XVII, in opere, cui titulus : *Doctrinae D. Thomae principia, in 2.^a p. secundi principii* (edit. Tolosana 1670) sequentia deducit ex art. 10; q. 1, 2 2, P. D. Th. « Sequitur 1662, » Christum Dominum debuisse concedere Vicario illi suo » in terris potestatem interpretandi scripturas, decidendi » ac judicandi controversias fidei, et alia agendi ad regimen totius Ecclesiae spectantia.

» Probatur sequela; Christus Dominus debuit concedere Vicario suo auctoritatem omnem ad regimen totius Ecclesiae necessariam : sed potestas interpretandi » Scripturas, decidendi ac judicandi controversias fidei, et » alia agendi spectantia ad totam Ecclesiam, est omnino necessaria ad bonum Ecclesiae regimen. Ergo . » Minor probatur: quia cum, ut diximus supra, fides necessaria sit ad salutem in hominibus viatoribus, ex » quibus constat Ecclesia, et unitas fidei sit necessaria » toti Ecclesiae (alias enim periret Ecclesia), oportet necessario esse aliquam potestatem, et auctoritatem, quae » interpretetur scripturas, et de controversiis fidei judicet, ut et quilibet privatus modo sensibili et humano » sciat, quid ipsum credere oporteat, et tota Ecclesia in » unica fide conveniat. Quare sicut in qualibet alia re » publica debent esse leges, maxime vero quaedam praecipue ac fundamentales, et praeterea debet esse aliquis

» supremus iudex, ad quem spectet leges interpretari, et
» secundum illas judicare de controversiis ortis inter sub-
» ditos; ita necessarium est ut in republica Christiana
» sint leges, quae in scriptura et traditionibus continen-
» tur; et praeterea debet esse iudex supremus, ad quem
» spectet has leges interpretari, et controversias ortas di-
» rimere; alias omnia haeresum genera introducerentur
» et quilibet suo iudicio saperet. Adde quod cum S. Scri-
» ptura sit difficillima, saltem multis in locis, et aliunde
» oporteat, ut modo sensibili et humano nobis innotescat
» quatenus sit vera Scriptura a Spiritu Sancto dictata, ne-
» cessarium etiam est, ut interpretatio Scripturae, et
» iudicium de omnibus ad fidem spectantibus alicui uni
» conveniat.

« Sequitur 1663, Christum Dominum debuisse con-
» cedere Vicario suo non solum auctoritatem judicandi
» de controversiis fidei, sed etiam infallibilitatem in ju-
» dicando, ita ut errare non possit, dum tamquam iudex
» illas dijudicat.

» Probatur sequela: Christus debuit omnia, quae
» sunt absolute necessaria illi suo Vicario conferre, alias
» non sufficienter providisset Ecclesiae: sed haec infalli-
» bilitas est absolute necessaria; eadem enim rationes.
» quae probant Christum debuisse conferre auctoritatem
» judicandi, probant etiam debuisse conferre infallibilita-
» tem: Ergo Christus debuit hanc infallibilitatem conferre
» et de facto contulit, ut constat *Lucae* 22, *Matth.* 16 et
» *Joan.* ult.

» Sequitur 1664, Christum Dominum debuisse con-
» cedere illi suo Vicario infallibilitatem in decretis mo-
» rum pro tota Ecclesia necessariis ad salutem.

» Probatur sequela: Christus debuit sufficienter pro-
» videre Ecclesiae: Atqui ut hoc praestaret, debuit suo

» Vicario tribuere infallibilitatem, etiam in decretis morum: Ergo. Minor declaratur: quia si Christi Vicarius » in decretis morum pro tota Ecclesia erraret, jam tota » Ecclesia exponeretur periculo errandi; quia tenetur obedire Vicario Christi, et aliunde obediendo erraret; ageret enim quae secundum se fieri non debent; unde nec » posset dici sancta. »

138. MARCHESI DOMINICUS M.^a in opere cui titulus: *De Capite visibili Ecclesiae*. Disput. 5. Dub. 1. §. 5, ad probandam sequentem, quam ipse appellat Catholicam conclusionem, nempe: « Concilia omnia, totam auctoritatem » habuisse et habere pendentem et emanantem a Romano » Pontifice. » Sequens profert argumentum: « Probatur » primo ex supra dictis disputatione prima, ubi probavimus Romanum Pontificem esse caput universalis Ecclesiae; ergo est Caput universalis Concilii, quod universalem Ecclesiam repraesentat; ergo omnia Concilia » habent infallibilitatem definiendi dependentem, et derivatam ab infallibilitate Supremi Romani Pontificis. » Antecedens est certum, et prima consequentia sequitur. » Secunda vero probatur, seu explicatur. Loca scripturae, » in quibus unitas Capitis habetur, sunt praecipue tria, » scilicet Matth. 16, *Tu es Petrus et super hanc petram » aedificabo Ecclesiam meam, et tibi dabo claves Regni » Coelorum*: Luc. 22, *Ego rogavi pro te, ut non deficiat » fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres » tuos*; et Joann. ult. *Pasce oves meas*. Sed in omnibus » illis, sicut habetur unitas Capitis, ita et auctoritas suprema circa res fidei definendas; ergo sicut ab illo » capite omnis potestas jurisdictionis descendit in Ecclesiam universalem, ita ex eodem Capite procedit omnis » infallibilitas in definiendo res fidei. Sic enim datae » fuerunt Principi Apostolorum duae claves, altera juris-

» dictionis, altera scientiae, ut communiter SS. Patres, et
» Theologi exponunt.

» Confirmatur. Solo Romano Pontifici in persona Petri
» commissa est cura universalis Ecclesiae, et firmitas, ac
» certitudo in definiendo res fidei; ergo quaecumque alia
» potestas et infallibilitas, quae reperitur, sive in Concilio
» universali, sive in aliquo Pastore, et Episcopo particulari,
» derivatur et dependet a certitudine et infallibilitate
» ipsius Capitis. Antecedens est certum. Soli Petro, ejusque
» successoribus dictum est: *Pasce oves meas*, *Confirma*
» *fratres tuos* etc. Ergo soli illi, et non alteri Congre-
» gationi, aut Ecclesiae universali, vel alteri personae
» particulari data est haec infallibilitas; et consequenter
» ab illa omnis alia derivatur.»

139. SERRY Hyacinthus in Academia Patavina Pri-
marius Professor, qui floruit saeculo XVIII in Dissertat.
I.^a de *Romano Pontifice* post alia plura argumenta
ex ratione desumpta haec habet. « Ita demum Canonica
» ratio probat, non una, sed multiplex; non posse scilicet
» fidelem quemquam, a judicio Summi Pontificis, ad Con-
» cilium etiam Oecumenicum appellare. 1.º In causa appel-
» lationis, appellans a potestate et jurisdictione ejus a quo
» fit appellatio, eximitur: at in nullo casu potest quis a ju-
» risdictione et potestate Romani Pontificis eximi: alioquin
» non esset amplius illius ovis, ac per consequens nec fi-
» delis de Ecclesia: cum Christus illi in persona D. Petri,
» in quoscumque fideles Christianos dederit potestatem
» his verbis, *pasce oves meas*, *pasce agnos meos*. 2.º Per
» appellationem recedit appellans ab obedientia ejus a quo
» appellat: atqui nulli fidei Christiano, in quacumque di-
» gnitate sit constitutus, ab obedientia Summi Pontificis
» recedere licet: nulli ergo a judicio Summi Pontificis
» appellare licet: 3.º Judex, a cujus judicio provocatur,

» judicem, ad quem fit provocatio, parti appellanti dare
» ac designare non debet: sic enim ageret in seipsum,
» abiretque in rem judicatam, contra communem juris
» regulam: atqui solius Pontificis Romani est, Concilia
» Oecumenica indicare, congregare, et confirmare, eorum-
» que decretis robur tribuere; igitur non potest a judicio
» Romani Pontificis ad Concilium generale provocari. Atque
» adeo judicium Pontificium postremum est in Ecclesia,
» summaeque et ultimae cognitionis jure fruitur; estque,
» ex necessaria atque legitima consecutione, se ipso in-
» fallibile, ac prorsus irreformabile.

» Ratio altera Asphaliae Romanorum Pontificum, in fe-
» rendo de fide moribusque judicio, haec est, adversae sen-
» tentiae absurditatem et repugnantiam aperiens. Si Ro-
» mani Pontificis judicium, solemniter et ex tribunali la-
» tum, se ipso indeficiens et irreformabile non est, sed
» tunc tantum dum illi universalis Ecclesiae consensus
» accedit; licebit unicuique privato interiorius mentis obse-
» quium judicio Pontificio denegare, donec consensum il-
» lum accessisse noverit. Quandoquidem in materia fidei,
» nemo interiorius mentis obsequium praestare debet, nisi
» auctoritati, quam noverit infallibilem; cum id praeci-
» puum fides habeat, quod falsum illi subesse non possit.
» Porro absurdum ac etiam impium est animo fingere,
» debere unumquemque privatum, eum universalis Eccle-
» siae consensum expectare. Cum enim vera Christi Eccle-
» sia toto sit terrarum orbe diffusa, nec minus ad illius
» unitatem pertineant Ecclesiae quaecumque peculiaries,
» quae sunt ultra Garamantas et Indos, quam quae sunt
» intra Europam constitutae; quot annos (per Deum fidem!)
» expectandum erit privato fideli, puta Gallo, aut si ma-
» vis Hispano, ut ille universi Orbis Christiani consensus
» accedat, imo ut accessisse cognoscat? Qua tandem acce-

» pta notitia, ex justo motivo teneatur, interius mentis
» obsequium praestare fidei veritati, judicio Pontificio de-
» finitae.

» Audio qui reponant, satis esse unicuique privato,
» si judicio Pontificio, Ecclesiae suae nationalis consensus
» accedat ut ad praestandum assensum obligetur et ipse:
» Gallo ex. gr., si accedat consensus Ecclesiae Gallicanae;
» Hispano, si Hispaniensis. At sunt haec inania verba,
» vocesque sensuum inopes, praetereaue nihil. Cum enim
» nullius nationis Ecclesia, sit illa Hispaniensis, sit illa
» Gallicana, se ipsa sola sit infallibilis; nullius quoque
» nationis Ecclesia potest consensu suo infallibilitatem
» judicio Pontificio conciliare, quam ipsa non habet. Donec
» autem judicium Pontificium evaserit infallibile, assensus
» fidei debitus illi non est. Sunt et alii qui reponant, in-
» terim dum universalis Ecclesiae expectatur assensus,
» debere unumquemque privatum obsequium praestare
» suum, ex justa praesumptione, quod judicium a Rom.
» Pontifice fuerit rectissime latum; propterea quod habeat
» ille, sin minus infallibilitatem, at saltem praerogativam
» judicii Ecelesiastici. Sed et hoc longe futilius. Assensus
» enim fidei solis praesumptionibus non innitur; sed certo
» indubitato et immobili fundamento. Eaque praerogativa
» judicii, quae Romano Pontifici ultro conceditur, ad id
» valet unice, ut judicet primus, non ut judicet infalli-
» biliter; si suis ipsi principiis stare velint, qui ea nunc
» suffugia quaerunt, ut fatales sui systematis consecutio-
» nes devitent. »

140. BILLUART. *in summa. Tract. de regulis fidei Diss.*

4. *De Sum. Pont. art. 5, §. 8* ait: « Probatur (infallibilitas
» Rom. Pont.) ex absurdis adversae sententiae. Si Summi
» Pontificis judicium non sit infallibile in quaestionibus
» fidei et morum, nisi ex consensu Ecclesiae, sequitur,

» quod Pontifex infallibilitatem suam mutuatur ab Ecclesia,
» sicque quod Ecclesia non sit fundata in Petro, sed Pe-
» trus in Ecclesia; quod Petrus non pascat oves, sed oves
» pascant Petrum; quod Petrus non confirmet Fratres
» in fide, sed Fratres Petrum confirmet, quae sunt aperte
» contraria scripturis. Sequitur 2.º quod Summus Ponti-
» fex non magis gaudeat privilegio infallibilitatis, quam
» Episcopus minimae Dioeceseos. Hic enim definiat ali-
» quid de fide, et suis Dioecesanis proponat credendum,
» si accedat consensus caeterorum Episcoporum, iudicium
» ejus erit infallibile. Idem dici potest de iudicio simpli-
» cis Pastoris aut Doctoris: atqui consequens est absur-
» dum, et a scripturis, ac tota traditione prorsus alie-
» num: ergo.

» Sequitur 3.º fideles fore fluctuantes in fide, nec ha-
» bere aliquid fixum et firmum, cui assensu fidei adhae-
» reant. Quaero enim, qualis Ecclesiae assensus requira-
» tur? An totius Ecclesiae; an majoris partis, an minoris,
» puta unius Provinciae vel Nationis? Non hoc ultimum;
» quo jure enim haec unius Provinciae vel Nationis Ec-
» clesia conferret Pontifici infallibilitatem, quam non ha-
» bet? Non primum; alioquin sufficeret dissensus unius
» vel alterius Episcopi aut fidelis ad infirmandum iudi-
» cium Summi Pontificis, sicque nullum unquam erit in-
» fallibile. Insuper quomodo et quando posset haberi con-
» sensus Episcoporum et fidelium, qui sunt in Indiis
» Orientalibus et Occidentalibus? Et interim fideles flu-
» tuabunt, et haereses grassabuntur. Non denique se-
» cundum. 1.º Quia ut modo dicebam de tertio, unde
» pars Ecclesiae etsi major, et non tota Ecclesia, habet
» infallibilitatem, quam tribuat Pontifici? 2.º Quis dinume-
» rabit partes consentientes, ut dignoscatur, an major pars
» adhaereat? Quis hunc consensum fidelibus annuntiabit?

» Id ab exordio Ecclesiae novimus semel factum occasione
» Bullae *Unigenitus*, cui tamen nec omnes obediunt. Quid
» vero de innumeris, de quibus id non est factum?
» Quid de futuris, de quibus non est credibile, quod
» unquam fiet? Interim nullus fidelis tenebitur assensum
» fidei praebere decretis Pontificiis; nemo enim tene-
» tur, nec potest assentire fide divina, nisi auctoritati,
» quam certo novit infallibilem; quia fidei non potest
» subesse falsum: sicque quilibet suo arbitrio dimittetur,
» et ut modo dicam, haereses grassabuntur et vires acci-
» pient. 3.º Si sufficiat assensus majoris partis, non est
» quod tanto zelo disputent Galli: cum enim, iis exceptis,
» omnes aliae Ecclesiae, ad minus tres partes totius uni-
» versitatis, agnoscant Summum Pontificem infallibilem,
» nullum ab eo dimanat decretum ex Cathedra, quod non
» recipiatur a majori parte Ecclesiae.

» At, inquiunt, debet acceptari praevio examine. Dist.
» Praevio examine, ut intelligatur quid contineat, Conc. Ut
» tamquam dubium aut erroneum reformetur, Neg. Alio-
» quin contingere posset, quod tres partes Ecclesiae cum
» Pontifice errarent in fide, et sola Gallia sine Summo
» Pontifice servaret veram fidem. Insuper unde fideles
» cognoscere certo poterunt omnes Episcopos praevio exa-
» mine acceptasse? quousque autem id rescient, fluctua-
» bunt, assensum fidei praebere non tenebuntur, nec po-
» terunt. Ubi ergo erit fides Ecclesiae? Ubi Ecclesia? ».

141. GATTI in opere citato Tom. 3, Dissert. 3, c. 2, a. 2,
Concl. 2. ait: « Fundamentum adversariorum evertitur,
» qui contendunt, Summum Pontificem non esse infalli-
» bilem, nisi accedat Ecclesiae consensus. Si Summus
» Pontifex non esset in suis dogmaticis decretis infalli-
» bilis, nisi Ecclesiae consensus accedat, infallibilitas esset
» ab Ecclesia, et non a capite. Hoc autem est contra

» Christi promissa: *confirma fratres tuos: Ego rogavi pro*
» *te ut non deficiat fides tua: ubi indefectibilitas pro-*
» mittitur Petro seorsum ab Ecclesia seu ab Apostolis;
» non vero promittitur Apostolis seu Ecclesiae sive seorsum
» a capite, sive una cum capite. Igitur Ecclesiæ infalli-
» bilitas petitur a capitis infallibitate non autem ab Ec-
» clesia.

» Neque dicas, a capite simul et ab Ecclesia. Nam
» 1.º si Ecclesia reformat, infallibilitas est ab Ecclesia: 2.º Ec-
» clesia absque capite non constituit corpus; unde infalli-
» bilitas tribui ei nequit: at Christus Petro ut capiti, etiam
» Ecclesia sine ipso in fide deficiente, indefectibilitatem et
» infallibilitatem promisit: Ergo Petrus etiam seorsum ab
» Ecclesia spectatus est infallibilis; neque opus est Eccle-
» siae consensu, nec acceptatione ad hoc, ut ejus judicia
» in rebus fidei et morum sint irreformabilia. Si opus
» esset Ecclesiae consensu, ordo a Christo servatus in-
» verteretur: nam Christus praecepit Petro: *confirma*
» *fratres tuos*. At si Petrus erraret, et Ecclesia corrigeret,
» Ecclesia confirmaret Petrum. Quod promissioni a Christo
» factae Petro adversatur. Summus Pontifex est Eccle-
» siae fundamentum ut Petrus: nam est ejus successor,
» alioquin Ecclesia non esset perpetua: unde Ecclesia prae-
» sens innititur Pio IX, ut successore Petri, perinde ac
» si inniteretur Petro: nam uterque, quemadmodum est
» fundamentum, sic est etiam caput: et Christus dixit,
» se aedificaturum suam Ecclesiam supra fundamentum,
» seu Petrum: ergo fundamenti seu Petri, ejusque suc-
» cessorum stabilitas in fide est ex Christi promissione
» independens ab Ecclesia; imo ipsius Ecclesiae stabilitas
» dependet ab ipso Petro. »

Qui plura desiderat, adeat Turrecremata loc. supe-
rius citato, qui alias undecim rationes affert; Rocaberti,

qui in pluries citato opere *De infallibilitate Rom. Pont.* Cap. 12 quadraginta rationibus hanc veritatem confirmat.
— Satis de rationibus.

§ V.

Solvuntur aliquae obiectiones.

142. Aliquae ex obiectionibus, quae ex Evangelii testimoniis non recte intellectis ac interpretatis, fieri solent contra infallibilitatem Summi Pontificis, jam solutae sunt a Doctoribus nostrae scholae a me supra citatis.

143. Adnotandum tamen, in tot adversariorum Opusculis quae circumferuntur, nullam adinveniri obiectionem quae nova sit, et quae jam refutata abunde non fuerit ab iisdem D. Thomae discipulis. Non omnes igitur, quae hisce diebus repetitae sunt, vel etiam repeti possunt, sed aliquas tantummodo referam et solvam, eas praecipue, quae majorem lucem afferre possint quaestioni, et veram sententiam Thomisticae scholae declarare. Qui vero, plura desiderat, adeat ipsos fontes, praecipue Turrecremata, Melchiorem Canum, Gravina, Billuart, Orsi, Cerboni, etc in ipsorum libris jam saepius citatis. Pro iis vero, quae obiiciuntur ex historia et erratis Summorum Pontificum, si cui non sufficiunt, quae ego supra attuli quaest. 2, c. 1, §. 5, coroll. 2 n.^{is} 39-40, adeat praecipue Cl. Orsi in Opere saepius citato, *de auctor. Rom. Pont.* Rocaberti op. cit. lib. 2, et Gravina in continuatione ad Tom. 4 Catholic. Praescript.

144. TURRECREMATA *Summa de Eccl. lib. 2. c. 111*, hanc sibi proponit obiectionem. « Et 1.º nituntur infirmare » fundamenta conclusionis nostrae praefatae. Primo sic.
» Quia auctoritas illa Luc. 22, in qua Christus orasse dicitur ne fides deficeret, non potest de fide personali Petri

» intelligi: quia statim illa defecit in ipso negando Chri-
» stum. Et si dicatur, quod intelligatur de perseverantia
» finali Petri, non valet: quia dubium est, quod talis per-
» severantia finalis in fide competat semper aliis summis
» Pontificibus, unde videtur quod auctoritas illa accipienda
» sit de fide universalis Ecclesiae, quae nunquam desinit;
» et non de fide personali Petri. Ergo false fundatur in au-
» ctoritate praefata aliqua firmitas iudicii sedis, aut ali-
» cuius Ecclesiae Petri: consequentia videtur bona.

» R. Ad primam: cum dicitur, quod auctoritas illa
» Lucae 22. *Ego pro te rogavi* etc, non accipienda venit
» de fide Petri, respondetur, quod hoc falsum est: quod
» patet manifeste tam ex ipsius Domini Salvatoris verbo,
» quam ex SS. Patrum, et Doctorum expositionibus. Ex
» textu quidem Evangelii patet: ait enim Christus ad
» Petrum: *Ego pro te rogavi Petre*. Ecce quod dicit *pro*
» *te* in speciali: *ut non deficiat fides tua*. Ecce quod dicit
» *fides tua*: *et tu aliquando conversus confirma fratres*
» *tuos*. Clarum est autem quod pro illius fide personali
» rogabatur, qui post lapsum conversus confirmare jubetur
» fratres suos. Hic autem Petrus erat et non alius: nec
» congregatio ipsa universalis Ecclesiae, quia verba illa
» non possunt adaptari illi. Tum, quia fides illius non
» deficit. Tum quia ipsa non dicitur aliquando conversa.
» Tum quia ipsa non dicitur proprie fideles in fratres
» habere, sed potius in filios. Quod vero Adversarii di-
» cunt, quod fides Petri statim defecit: respondetur, quod
» si ad horam defecit, non tamen finaliter, et hoc est
» quod Christus rogavit; unde non dixit ei Dominus: *Ego*
» *pro te rogavi Petre*, ut non neget, seu ut non cadas,
» sed ut non deficiat fides tua, scilicet finaliter. Unde Beda
» in glos. non dicit: non tenteris, sed non deficiat fides
» tua, ut post lapsum negationis ad pristinum statum

» poenitendo resurgas. Haec ille. Hoc etiam innuitur ma-
» nifeste in verbis sequentibus Salvatoris, cum ait: *Et*
» *tu aliquando conversus confirma fratres tuos*; in quo
» casu manifeste innuit Salvator, quod aliquando Petrus
» erat casurus, sive negaturus; non ergo rogat ne caderet,
» sed ne in casu maneret: quod ipsius rogatu adimpletum
» est, quod postea nunquam amplius cadat. Et ita patet
» ex ipso Evangelii textu et Salvatoris verbo, quod ad
» litteram loquitur Dominus de fide personali Petri. Hoc
» etiam apertissime ostenditur ex SS. Patrum exposi-
» tionibus, quas induximus supra in c. 109, unde Leo
» Papa exponens textum hunc *Serm. 2.º consecrationis*
» *suae*, ita inquit: - Specialis cura a Domino Petri su-
» scipitur, et pro fide Petri proprie supplicatur tamquam
» aliorum status certior sit futurus si mens principis
» victa non fuerit: in Petro ergo omnium fortitudo mu-
» nitur etc. - Ecce testimonium clarissimum hujus, quod
» diximus. Quod vero (consequenter) dicunt adversarii,
» quod expositio data de fide personali finali Petri non
» valeat, quia ut ajunt, fides personalis in aliis Pontifi-
» cibus Successoribus Petri non semper habuit, aut habet
» finalem in fide perseverantiam, est stultum dictum:
» quoniam textus praefatus de personali fide Petri loqui-
» tur, non de fide personali aliorum Pontificum. Pro quo
» notandum, quod Romanus Pontifex succedit B. Petro
» non in gratiis, et praerogativis personalibus, sed in sede
» et officio pontificatus, et per consequens in privilegiis
» sedis et officii. Habuit autem Petrus privilegium post
» resurrectionem Christi, ut in fide finaliter non deficeret
» sive erraret: et non solum ipse hoc habuit, sed etiam
» caeteri Apostoli, qui cum Christo manserunt: unde ut
» dicit B. Chrysost. quod pro omnibus etiam rogavit cum
» ait Joannis 17. *Pater Sancte serva eos in nomine tuo*:

» unde communis doctrina Sanctorum habet, quod omnes
 » Apostoli confirmati fuerint post resurrectionem : unde
 » glos. super illud psal. 74: *ego confirmavi columnas*
 » *ejus*, dicit sic: Quae in passione nutaverunt, idest Apo-
 » stolos, qui confirmati sunt in resurrectione. In hoc
 » autem privilegio Romanus Pontifex non succedit Petro,
 » sicut nec alii Episcopi aliis Apostolis. Et ideo, quod
 » adversarii inducunt de fide aut oratione personali Ro-
 » manorum Pontificum non facit ad propositum. Habuit
 » autem amplius singulariter Petrus super omnes alios
 » Apostolos, ut privilegium non errandi in fide se exten-
 » deret ad sedem sive Cathedram eius, ita quod in Ca-
 » thedra sua semper catholica vigeret doctrina, et in sede
 » sua iudicium in his quae fidei sunt ab omni macula
 » erroris esset alienum; prout superius in multis SS. Pa-
 » trum sententiis firmavimus. Haec autem praerogativa
 » non est data sedibus aliorum Apostolorum, quoniam
 » omnes aliquo modo verecundatae sunt: sicut patet de
 » Achaja ubi praedicavit B. Andreas, de Asia ubi prae-
 » dicavit Joannes Evangelista, de India ubi Thomas, de
 » Aethiopia ubi Matthaeus, de alia India ubi B. Bartho-
 » lomaeus, de Hierosolyma ubi Jacobus. Omnes istae
 » quasi funditus defecerunt a fide: sola Romana Ecclesia
 » immaculata permanet, et opitulante Deo permanebit
 » semper. »

145. CARD. THOMAS DE VIO CAJETANUS in Opusc. *De Comparat. Auctorit. Papae et Concilii* Cap. 13, sexto loco sic sibi obiicit. « Frustra fuissent congregata quatuor Conci-
 » lia generalia principalia contra quatuor haeresiarchas,
 » puta Nicaenum, Constantinopolitanum, Ephesinum, et
 » Chalcedonense. Et tenet consequentia; quia suffecisset so-
 » lius Papae decisio, immo apud adversarium tantae est

» potestatis solus Papa in definiendo, sicut aggregatum
» ex ipso, et residuo.

» Resp. Negatur sequela, quod scilicet, frustra fuis-
» sent Concilia illa principalia in materia fidei congregata.
» Concilia enim non propter potestatem *intensivam*, sed
» *extensivam*, et propter discussionem et collationem cum
» multitudine universali sapientum in fide, et propter in-
» dubitabiles et acceptatos ab omnibus iudices omni ex-
» ceptione majores, congregantur in materia fidei. Probatio
» autem sequelae procedit, ac si propter habendam solam
» auctoritatem *intensivam* Concilium congregandum esset;
» quod falsum est. Nam licet Papa solus tantae *intensive*
» sit auctoritatis, quantae ipse cum residuo, non tamen
» tantae *extensive*, non tamen tantae sapientiae, non tamen
» tantae acceptationis indubitatae ab omnibus (ut patet
» de ipsis oppositum sentientibus), non tamen tantae so-
» lemnitatis (quae animos humanos communiter multum
» afficit); non demum tantae bonitatis et gratiae coram
» Deo, quae apud multitudinem hominum multum valet
» ad persuadendum, quod a Spiritu Sancto regitur et er-
» rare non potest. Oportet enim ea, quae totam Ecclesiam
» tangunt, in singulis sic fieri, ut acceptabilia facillime
» omnibus sint, et ad hoc multum valent universalia
» Concilia a probis praecipue Praelatis celebrata.»

Fere eamdem responsionem paulo fusius expositam ha-
bet BILLUART in Opere pluries citato Dissert. 4, art. 6. § 1.

146. Obiiciunt etiam, si semel admittatur, infallibilem
esse Rom. Pontificem, jam actum esse de Episcoporum au-
ctoritate, et non amplius futuros veros iudices, sed tantum-
modo consiliarios.

Resp. Etiam admissa infallibilitate Romani Pontificis,
adhuc Episcopos remanere veros iudices, sicut remanent
veri Pastores cum vera potestate in suos subditos, non

obstante tota omnino plenitudine potestatis, quae est in ipso Summo Pontifice. Judices veri sunt, sed non infallibiles, nisi simul cum Summo Pontifice: non enim ipsis dictum est: *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua*: sed soli Petro hoc dictum fuit, qui ideo etiam in suis Successoribus est iudex Supremus et infallibilis. Ast audiatur MELCHIOR CANUS *de Loc. Theolog.* Lib. 5 c. 5 q. 2, ubi ait:

« Quaestio sequitur altera. An Patres Concilii vere »
» judices sint, an potius consiliarii?

» Ad hanc quaestionem perfacilis est, et expedita re- »
» sponsio, Episcopos Concilii in fidei causa non modo consi- »
» liarios esse, verum etiam judices. Alioqui non solum Epi- »
» scopi ad ferendam sententiam synodalem adhiberentur, »
» sed etiam docti Theologi, et viri in Ecclesia prudentes. »
» Quod inauditum est, contraque formam Actorum decimo- »
» quinto praescriptam, ubi Apostoli tantum cum presby- »
» teris de fidei quaestione judicarunt. Cum igitur Eccle- »
» siae perpetuo usu soli pastores in Concilio sedeant, con- »
» sequens fit, censores eos esse, non modo consultores. »
» Nam si, ut consulerent, advocarentur, iis Episcopis, qui »
» Theologiae rudes et imperiti essent, nullus esset omnino »
» in Concilio locus, quando Theologiae quaestio veniret »
» in dubium. Praeterea non Romanus Episcopus modo, »
» verum reliqui etiam Episcopi claves regni coelestis ha- »
» bent; ergo in causa fidei ligandi quoque ac solvendi »
» potestatem. *Visum est*, inquiunt, *Spiritui sancto*, et »
» *nobis*, *nihil ultra vobis imponere oneris, quam haec »
» necessaria* etc. Omnes ergo Episcopi onus praeceptum- »
» que imponunt, omnesque simul sententiae Synodalis au- »
» ctiores sunt. Atque consiliarii, qui non sunt simul ju- »
» dices, non solent iudicio, sententiaeque subscribere. At »
» in Synodali sententia non Pontificis solum, sed caete-

» rorum Episcoporum subscriptiones adponuntur. Sunt igitur sine dubio iudices.

» Verum scrupulus hic existit, qui male quosdam habet.
» Nam si omnes Episcopi sunt iudices, summus nimirum
» Pontifex tenebitur in ferenda sententia maiorem partem
» iudicium sequi, eorumque doctrinam approbare. In omni
» enim recto et bene instituto tribunali, is, qui praesidet,
» plurimum iudicium confirmare debet, paucorum negligere.
» Huic solvendae quaestioni Cardinalis Turrecremata lib. 3.
» *Summae Ecclesiae capite 64 et 65*, jurisperitos ipse sequens
» multa dicit, quae mihi non probantur omnia. Nec
» est animus tamen singula persequi, et cujusque opiniones
» refutare. Acute enim disputantis, ut Cicero tradit, illud
» est, non quid quisque dicat, sed quid cuique dicendum
» sit, videre. Quod igitur assumptum est, Patres Concilii
» non modo consiliarios esse, verum etiam iudices, id inficias
» ire nec possumus, nec debemus. Nam Patres Nicaenae
» Synodi a Sylvestro contendunt, ut, quidquid constituerunt,
» confirmet. Et Leo, quae a Concilio Chalcedonensi de fide
» statuta sunt, ea dicit se probare. Et Concilium ipsum ad Leonem:
» Decretis, inquit, tuis nostrum honorare iudicium. Et sexta
» Synodus, actione decima octava: *anathematizamus*, inquit,
» Theodorum, Sergium, Cyrum etc. et paulo post: His omnibus,
» ait, a sancto hoc concilio constitutis, et per subscriptionem nostrae
» fortitudinis confirmatis, sancimus, ut nullus aliud quidquam
» de fide satagat, etc. Num verba haec consulentis sunt? an
» potius iudicantis? Atque in caeteris Patres non ut consiliarii,
» sed ut iudices loquuntur. Caput enim tertium Nicaenae
» Synodi sic habet: *Interdixit per omnia magna Synodus*, etc.
» Scrupulum vero, qui nunc opponitur, facile eximo. Nego enim,
» cum de fide agitur, sequi plurimum iudicium oportere. Nec hic,
» ut in humanis vel

» electionibus, vel judiciis, ex numero suffragiorum sen-
» tentiam metimur. Scimus frequenter usuvenire, ut major
» pars vincat meliorem: scimus non ea semper esse optima,
» quae placent pluribus: scimus in rebus, quae ad doctrinam
» pertinent, sapientum sensum esse praeferendum. Et sa-
» pientes paucissimi sunt, cum stultorum infinitus sit nu-
» merus. Quadringenti Prophetae Achab mentiti sunt: ex
» ore vero Michaeae solius quidem et contemptibilis, ve-
» ritas egressa est. Non sunt igitur divina judicia huma-
» nis rationibus moderanda. In paucis aliquando citius
» quam in multis salvat Dominus. Major quippe pars Ephe-
» sini Concilii secundi in Dioscori sententiam venit, nec
» Legati tamen plurium iudicio subscripsere. Quocirca SUM-
» MUS PONTIFEX majoris partis sententiam non tenetur am-
» plecti; imo SIVE PAUCI SIVE PLURES ad errorem deflexe-
» rint, MUNUS EST APOSTOLICI ANTISTITIS ad veram eos
» fidem revocare juxta illud, quod Petro dixit Christus:
» *Ego rogavi pro te, ne deficiat fides tua, et tu* (non unum,
» et item alterum, sed sive paucos, sive multos) *confirma*
» *fratres tuos*. Ita Damasus scribens ad Episcopos per Il-
» lyricum constitutos, numerum concilii Ariminensis ma-
» gna libertate contempsit, illique tantae multitudini unum
» Vincentium, et alios paucos opposuit, qui contra illius
» concilii sententiam dixerunt. Et Leo, cum Anatolius de-
» cretum Chalcedonensis Synodi de Ecclesiae Constantino-
» politanae primatu, sexcentorum triginta Patrum consen-
» sione praeferret, - quasi, inquit, refutari nequeat, quod
» illicite voluerit multitudo. Nulla sibimet de multipli-
» catione congregationis concilia blandiantur; nec trecen-
» tis illis decem atque octo copiosior numerus sacerdo-
» tum comparare se audeat, vel praeferre, cum tanto di-
» vinitus privilegio Nicaena sit Synodus consecrata, ut
» sive per pauciores, sive per plures Ecclesiastica judicia

» celebrentur, omni penitus auctoritate sit vacuum, quid-
» quid ab illorum fuerit constitutione diversum.- Hactenus
» Leo. Non itaque, quod in humanis consessibus fit, plu-
» rium apud nos sententia praevallet. Quod si semel fidei
» causam ad humanas conjecturas prudentiamque dedu-
» cimus, verendum est sane, ne Ecclesiae negotium ex
» divino humanum faciamus. Quin etiam certum est, qui
» probabili multorum iudicio nituntur, eos fidei nostrae
» firmitudinem labefactare. Secundum quippe concilium
» generale centum quinquaginta patrum numero constitit,
» quartum vero patres habuit sexcentos triginta: utrum-
» que tamen pari veneratione suscepit Ecclesia. Non enim
» numero haec judicantur, sed pondere. Pondus autem
» Conciliis dat SUMMI PONTIFICIS ET GRAVITAS ET AUCTO-
» RITAS: quae si adsit, centum patres satis sunt, sin desit,
» nulli sunt satis sint, sint quamlibet plurimi. Nec si major
» pars patrum vere sentiat, summus Ecclesiae Pontifex
» repugnabit. Id enim ad peculiarem Christi procuratio-
» nem pertinet, semperque pertinuit, ne Ecclesia in factio-
» nes duas dividatur. Nec Romanus unquam Episcopus,
» si exemplum quaeritur, contra patres concilii vere sen-
» tientes dixit. »

147. Circa testimonium Joannis: *Pasce oves meas*, ex
quo deducitur infallibilitas Romani Pontificis, sic obiicit
« declamando Hunnius (ait GRAVINA loc. cit.). Quae
» per Deum immortalem est consequentia? Christus dixit
» ad Petrum: *Pasce oves meās*; ergo Papa est unus et
» solus iudex generalis omnium controversiarum fidei?
» excutiantur omnes loci, et videat sedem hujus argu-
» menti. »

» Contra, quia optime et topice descenditur ad par-
» ticulare, quod sub universali continetur: argumentum
» vero dialectice sic formatur. Christus his verbis *Pasce*

» *oves meas* commisit soli Petro, et successoribus generalium ovium suarum curam, in qua praecipue continetur, ut pascat oves scientia et doctrina. Ergo Papa successor Petri est unus et solus generalis Pastor, et supremus iudex, et diffinitor controversiarum. Antecedens patet ex dictis. Consequentia patet, quia munus Pastoris est ovibus praescribere pascua saluberrima, malis graminibus extirpatis. Ergo munus Pontificis est pascere oves Christi in doctrina, et praescribere quid de fide tenendum, quid repudiandum. Optime ergo in illa pastura singulare officium docendi totam Ecclesiam per saluberrimam doctrinam significatur. »

148. » Respondet Witakerus, idem officium pascendi aliis Apostolis quoque fuisse commissum, nec enim unus erat sufficiens pascere universas oves. Et si Petro dixisset Christus (ait Hunnius) tu solus pasce oves meas, reliqui Apostoli pascent vaccas, et capras: plausibilis esset argumentum. »

» Contra, quia etiam suo modo, dependenter tamen a Petro, caeteri Apostoli pascendi officium acceperunt, immo, et ipsi Apostoli et si gratiose praeventi quando ad regimen Ecclesiarum etc. acceperunt jurisdictionem immediate a Christo, tamen oves Petri erant; unde non sine mysterio, ut notavit Bernard. lib. 3, *de considerat.* ad Eugenium, dictum est a Christo: *pasce agnos meos, et pasce oves meas*, ut nomine agnorum, populi, ovium matres (nempe Apostoli) intelligerentur, quae et agnos generant: faceta vero et insulsa terminatio de vaccis, et capris pascendis perbelle Novatoribus quadrat; haedos enim ipsi haeretici, vaccae populorum, haedos quoque generant cum ipsis a sinistris collocandos, in Coelum, in Christum, in Petrum, et successores arietantes. »

149. » Tandem fatigati respondent (ut Hunnius etc.),

» decernere quid de fide tenendum sit, est singulare officium
» Christi: ergo non potest Papae attribui. »

» Sed contra, satis indocte adversarii nesciunt distin-
» guere inter causam ministerialem, seu in suo genere,
» et principalem, et absolutam. Certum est solum Chri-
» stum praescribere, et constituere dogmata, ut Sum-
» mum Sacerdotem novi testamenti; at non excluditur
» ejus Vicarius, qui est causa ministerialis, et in suo
» genere, sicut nec excluduntur causae ministeriales, quia
» scriptum est: *Qui dat foenum jumentis*, etc. »

150. » Dices, ex receptione Ecclesiae haberi definitiones
» Pontificias firmas esse, et ratas, ac proinde infallibiles.

» Contra, quia prius est, quod proponitur ad creden-
» dum toti Ecclesiae, quam quod postea Ecclesia credat;
» ergo determinationes Pontificis non habent ex rece-
» ptione infallibilitatem, sed potius eas ideo Ecclesia ac-
» cipit ut firmas, et infallibiles, quia Summum Pontifi-
» cem tamquam magistrum et Doctorem habet ut infal-
» libilem: ut quid enim Concilium universalem Ecclesiam
» representans, confirmationem decretorum exposcit? non
» alia ratione, quia credit rata et certa minime apud
» totam Ecclesiam habenda esse, confirmatione destituta;
» probata, ab omnibus suscipienda profitetur: quare non
» ex receptione firmitas, sed ex firmitate receptio deri-
» vatur. »

151. CARD. GOTTI Q. 3. de Loc. Theol. Dub. 6, §. 2.
n. 7 haec habet. « Inquies primo contra dicta. Sicut Pe-
» tro dicitur, *super te aedificabo Ecclesiam*, ita idem de
» aliis Apostolis dictum est: *Ephes. 2. v. 20 Fideles di-*
» *cuntur superaedificati super fundamentum Apostolorum,*
» *et Prophetarum. Apoc. 21, v. 14 Iidem dicuntur fun-*
» *damenta duodecim sunt nomina Apostolorum.* Imo ipsa
» Ecclesia 2, ad *Timoth. 3, v. 15* vocatur *Columna*, et

» *firmamentum veritatis*. Item Apostolis, et Episcopis
» dicitur: *Act. 20, v. 28 Vos ! Spiritus Sanctus posuit*
» *Episcopos regere Ecclesiam Dei*.

» Resp. aliter dici fundamentum aedificii Ecclesia-
» stici Petrum, aliter Apostolos caeteros. Hi enim sunt
» fundamentum ratione doctrinae, et praedicationis. Pe-
» trus autem est fundamentum nedum ratione doctrinae,
» quam sicut caeteri praedicavit, sed ratione jurisdictio-
» nis ordinariae, quam loco Christi lapidis angularis, et
» fundamenti primarii, exercet in Ecclesia, eam guber-
» nando, et in doctrina Apostolorum, et Prophetarum
» fratres continendo, et confirmando. Et quidem, si non
» obstante, quod caeteri Apostoli fundamenta vocentur non
» minus ac Petrus, adhuc subsistit in Petro singularis prae-
» rogativa Primatus, non solum ordinis, sed jurisdictionis,
» ut auctores Catholici, cum quibus hic agimus, admit-
» tunt; cur non subsistet etiam specialis praerogativa in-
» fallibilitatis? Ecclesia dicitur columna et firmamentum
» veritatis. Fateor. Sed qui, insurgente in ea aliquo er-
» rore contra fidem, eam continet in veritate, Petrus est,
» et qui Petro succedit. Item Spiritus Sanctus posuit Apo-
» stolos regere Ecclesiam Dei: non singulis tribuendo au-
» ctoritatem Supremi capitis in Ecclesiam Universalem,
» alias rueret in Petro dignitas Supremi Capitis, et Pa-
» storis, quam adversarii supponunt; sed singulos posuit
» regere Ecclesias particulares, quas ut Episcopi funda-
» bant: vel si sermo sit de tota Ecclesia, posuit eos re-
» gere auctoritate extraordinaria, quam singuli, ut Apostoli,
» habebant ad effundendum Evangelium per Orbem univer-
» sum, non ad eam gubernandam tamquam Caput jurisdi-
» ctionis. Audiendus est Cyprianus lib. *de unit. Eccl. Su-*
» *per illum unum aedificat Ecclesiam suam, et illi pa-*
» *scendas mandat oves suas; et quamvis Apostolis omni-*

» bus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat,
» et dicat: sicut misit me Pater, et ego mitto vos, ac-
» cipite Spiritum Sanctum; si cui remiseritis peccata
» remittuntur illi; si cui tenueritis, tenebuntur: tamen
» ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit,
» et unitatis ejusmodi originem ab uno incipientem sua
» auctoritate disposuit. Hoc erant utique et caeteri Apo-
» stoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti et ho-
» noris et potestatis, sed exordium ab unitate profi-
» ciscitur. Primatus Petro datur, ut una Christi Eccle-
» sia, et Cathedra una monstretur: et Pastores sunt
» omnes, sed grex unus ostenditur, qui ab Apostolis
» omnibus unanimi consensione pascatur. Audiendus
» etiam est D. Hieronymus lib. 1. advers. Jovin. At di-
» citur (inquit): super Petrum fundatur Ecclesia, licet idi-
» psum in alio loco super Apostolos omnes fiat, et cuncti
» claves Regni Coelorum accipiant, et ex aequo super
» eos Ecclesiae fortitudo solidetur: tamen propterea inter
» duodecim unus eligitur; ut Capite constituto, schisma-
» tis tollatur occasio. Testibus ergo istis Patribus, appa-
» ret differentia inter Petrum, et caeteros Apostolos.
» Quamvis argumentum ex Apostolis, nec contrariis fa-
» veat: nam si Episcopos cum Apostolis comparemus,
» cum isti infallibiles essent in docendo, nedum simul
» congregati, sed etiam sigillatim sumpti, dicere tene-
» rentur, non solum Episcopos conciliariter congregatos
» esse infallibiles, sed unumquemque illorum. Dicendum
» igitur est infallibilitatem in multitudine ab unitate pro-
» ficisci, ut statuit Christus; non autem infallibilitatem
» in uno originem trahere a multitudine. »

152. Idem Card. GOTTI Q. 3.^a ibid. n. 7, alteram obiectionem sibi facit, dicens: « Dum Christus Petrum alloquebatur, restat ostendere, Christum allocutum fuisse solum

» Petrum, et non potius in Petro totam Ecclesiam, cujus
» Personam gerebat Petrus, et consequenter infallibilitatem
» in judicando immediate esse in Ecclesia, mediate vero in
» Summo Pontifice. Vid. D. August. *ser. 85, alias 13 de*
» *Verb. Dom.*

» Resp. dato, quod supponit arguens, et videtur esse
» mens D. August. loco citato; dist. antec.: cujus Per-
» sonam gerebat tamquam Caput, quod designabatur ad
» eam regendam, conc. anteced.: aliter nego. Erat ergo
» tunc Petrus gerens Personam Ecclesiae, vel significans
» Ecclesiam, sive Populum Christianum, ut dicit D. Au-
» gustinus loco citato; sed in Petro significabatur etiam
» unitas Ecclesiae; unde D. August. ibi *unus*, inquit,
» *pro multis dedit responsum, unitas in multis*; et infra,
» *Petrus (inquit) Ecclesiae figuram portans, Apostolatus*
» *Principatum tenens etc.* Ergo Petrus significabat Ec-
» clesiam, sicut Rex gerit figuram Regni, quod regit, si-
» cut Princeps ditionis sibi commissae; sic unus, ad quem
» multitudo debet referri. Cum ergo causae Regni, Di-
» tionis, Populi, multitudinis debeant referri ultimate,
» non ad multitudinem, sed ad unitatem, non ad Comi-
» tia, sed ad Regem, ad Principem, cujus iudicio stan-
» dum sit; ideo causae fidei ad Petrum ejusque Successo-
» res ultimate referendae sunt. Unde D. August. *Dub.*
» *praeced. §. 5 relatus serm. 131, C. 10; alias serm. 2,*
» *de Verb. Apost. de causa Pelagii agens: Jam enim*
» *(inquit) de hac causa duo Concilia missa sunt ad Sedem*
» *Apostolicam: inde etiam rescripta venerunt. Causa*
» *finita est.*

» Si finita causa est ex rescripto Sedis Apostolicae;
» ergo ejus iudicium infallibile est. Recolantur jam dicta
» supra de Auctoritate Summi Pontificis confirmandi Con-
» cilia Œcumenica. Nam si Pontifex acciperet infallibili-

» tatem a Conciliis, et acceptance Ecclesiae, acta Concilii
» non deberent confirmari a Pontifice, sed potius definitio-
» nes Pontificis deberent a Concilio confirmari.

» Supersedeo a referendis auctoritatibus PP., Pontifi-
» cum, Conciliorum, in infallibilitatem Summi Pontificis
» conspirantium; has enim studiosus adire poterit apud
» Doctores, et nos earum multas referemus, agentes de
» Summi Pontificis Primatu. »

153. Obicere etiam possunt absurdum, uti ajunt, duplicis infallibilitatis, Pontificis nempe et Ecclesiae. At responsio isti obiectioni jam habetur n.º 138, 150, 151.

CAP. V.

VINDICANTUR ALIQUI EX NOSTRIS DOCTORIBUS A CALUMNIIS
IPSIS IMPOSITIS.

154. Licet, si unus aut alter ex iis nostrae scholae Doctoribus, qui ab aliquibus allati sunt et afferuntur, tanquam adversarii doctrinae de infallibilitate Rom. Pontificis, vere ita sensisset, nihil inde concludi posset contra veram sententiam D. Thomae et totius nostrae Scholae, ut patet ex hucusque expositis: praestat tamen eosdem vindicare, et calumnias ipsis impactas repellere.

S. ANTONINUS.

Praeter ea, quae jam supra n.º 67 de S. Antonino dicta sunt, ut verae sententiae, tum ipsius, tum totius nostrae scholae Thomisticae circa infallibilitatem Romani Pontificis lumen majus afferatur, juverit hic referre, quae habet eximius PRIERAS, scriptor fere coaevus ejusdem Sancti, (obiit enim anno circiter 1520, dum s. Antoninus

obiit 1459) in opere jam supra laudato n.º 133. En ejus verba:

« Quid sit Papam agere, ut est Papa, etsi opiniones videntur
» esse variae, horum tamen, qui hactenus scripsere, mens
» una est. Quidam enim dicunt Papam agere, ut est Papa,
» quando judicialiter procedit, sive sententiam judiciali-
» ter profert, sive ex officio suo determinans, quod idem
» est, et ista est communiter opinio Fratrum Ordinis Prae-
» dicatorum, quae procul dubio *VERA EST*; quia sicut Me-
» dicus agit ut Medicus, quando ea agit, quae non potest
» in quantum Joannes, vel artifex lignarius, ut mederi
» canonice, ita Papa agit ut Papa, quando id jure agit,
» quod jure non potest ipsemet, ut Joannes, vel Petrus
» vel quicumque alius non Papa, ut facere plenariam in-
» dulgentiam, vel confirmare Imperatorem, aut hujusmodi,
» quae ipsemet jure non potuit, antequam esset creatus in
» Papam.

» Quidam vero alii, ut refert, et sequitur Archiepi-
» scopus Florentinus B. Antoninus, dicunt Papam agere,
» ut Papa est, quando procedit cum DD. Cardinalium con-
» SILIO, quod etiam procul dubio verum est; quia etiam
» tunc id jure agit, quod nullus non Papa agere posset.
» Quis enim auctoritative RRmos DD. convocare jure pos-
» set pro rebus fidei, ac totius Ecclesiae, nisi major eis? Ista
» tamen declaratio COINCIDIT CUM PRIORE, quia Papa pro-
» cedens cum Cardinalibus procedit ex officio suo proprio,
» cum ei sint jure divino dati Coadiutores, et Consultores,
» ut supra probatum est. »

156. Ex quibus colligitur: 1.º Juxta Prieratem, commu-
nem opinionem Fratrum Ordinis Praedicatorum fuisse, (*quae
procul dubio est vera*) Papam agere, ut est Papa, quando
judicialiter procedit, sive sententiam judicialiter profert,
sive ex officio suo determinat, quod idem est. 2.º Juxta
eundem Prieratem, (cujus sententia maximi certe ponde-

ris cuilibet esse debet, utpote qui non solum doctissimus fuit, sed etiam veram sententiam s. Antonini dignoscere profecto potuit, coaevus enim illi fuit, ut supra dictum est), non aliam fuisse mentem Antonini, quam asserere Papam tunc ut Papam agere, adeoque esse infallibilem (ibi enim agit Prieras de infallibilitate Summi Pontificis) QUANDO PROCEDIT CUM DD. CARDINALIUM CONSILIO, et non CUM CONCILIO. Quae Antonini sententia, seu DECLARATIO COINCIDIT ut Prieras ait, CUM PRIORE sententia Fr. Ord. Praedicatorum, quae infallibilitatem Summo Pontifici dum ut Papa agit, absolute attribuit. Et sane ipse Prieras, ut inferius n.º 159 dicam, licet sententiam sequatur s. Antonini, tamen explicite infallibilem esse docet Romanum Pontificem, et UNICUM infallibilis veritatis judicem.

157. In cujus asserti confirmationem valde praestare puto, si hic subdantur, quae idem s. Antoninus habet in Chronicon P. 3, tit. 22. c. 13 de *Romanae Ecclesiae praerogativis, seu privilegiis*.

Praemitto, juxta nostrum Sanctum in 3. P. suae Summae tit. 23 c. 3. §. 2 Romanam Ecclesiam, Ecclesiam Apostolicam, Sedem Apostolicam, et Romanum Pontificem esse unum et idem; ait enim: *Romana Ecclesia vel Romanus Pontifex quod est idem; - eadem est Romana et Apostolica Ecclesia; - et Petrus et quilibet ejus Successor seu Apostolica Sedes fundamentum dicitur.* -

158. En igitur ejus verba, quibus absque ulla dependentia a consensu Concilii, vel Ecclesiae universalis, infallibilitatem Romanae Ecclesiae, adeoque Romano Pontifici, absolute attribuit.

« Secundum catholicam fidem Romana Ecclesia (est) » mater omnium Ecclesiarum et MAGISTRA, ut dicitur » Dist. 19 in memoriam..... Et Petro et Successoribus ejus » canonice intransibus in sedem ejus, omnes Christicolae,

» Imperatores, Reges, et alii Principes, et Domini tempo-
» rales, nec non et omnes Patriarchae, Primates, et Me-
» tropolitani, et Archiepiscopi, ac Religiosi ejusdemque
» status, et conditionis existant, sint Pontifici Romano
» subjecti, ut Successori Petri, et Vicario Jesu Christi,
» et omnes teneantur ei obedire; quam authoritatem et
» potestatem non accepit Petrus, et quilibet Successor ejus
» ab homine, vel a Conciliis, sed a Domino Jesu Christo
» promittente, cum ait: *Tibi dabo Claves Regni Coelorum,*
» *et quodcumque solveris super terram etc.* Matt. 16, et
» post resurrectionem exhibente, cum ait ter: *Pasce oves*
» *meus* Joann. 21.: ut declarat Anacletus Dist. 22 *sacro-*
» *sancta.* »

» Et ideo cunctos ipse judicaturus, a nemine est ju-
» dicandus, nisi deprehendatur a fide devius, scilicet pro-
» pter haeresim, ut dicitur dist. 40 *si Papa.*

» Sed nec etiam propter haeresim Papa judicari, seu
» privari debet, si paratus est corrigi, ut dicit ibi glos.
» Et patet exemplum in Marcellino Papa, qui idololatravit,
» nec tamen depositus est, sed corrigente eo se, et con-
» fitente peccatum suum, coram patribus congregatis di-
» xerunt ipsi: Nemo judicabit primam sedem: ut habetur
» dist. 21 *nunc.*

» Unde Innocentius primus ait: Nemo judicabit pri-
» mam Sedem (justitiam temperare desiderantem.) Neque
» enim ab Augusto, neque a clero, neque a regibus, nec a
» populo judex judicabitur, idest Papa judex omnium 9, q. 3
» *nempe.*

» Et q. ea. dicitur. Cuncta novit per orbem, Ecclesia,
» quod (sacro Sancta) Romana Ecclesia fas habeat de omni-
» bus judicandi, neque cuiquam de ejus judicio liceat ju-
» dicare.

» Et semper quaestiones ortae circa fidem relatae

» sunt. et determinatae per Apostolicam Sedem, vel ap-
» probatae, vel reprobatae. Unde Innocentius I: *Quoties*
» *ratio fidei ventilatur; arbitror omnes fratres et coepi-*
» *scopos nostros non nisi ad Petrum, id est sui nominis*
» *et honoris authorem referre debere: veluti nunc retulit*
» *vestra dilectio, quod per totum mundum possit omni-*
» *bus Ecclesiis prodesse. 24. q. 1. quoties.*

» Unde et prima quaestio, quae fuit circa fidem tem-
» pore Apostolorum Act. 15, videlicet utrum legalia de-
» berent servari a fidelibus conversis ex gentibus, inter
» Paulum, et Judaeos Antiochenos conversos ad fidem,
» delata fuit ad Petrum cum aliis, qui erant Hierosoly-
» mis; et determinatum est per Petrum, quod non. Quod
» autem post Petrum locutus est Jacobus, non hoc fecit,
» quasi ipse determinaret, qui erat Archiepiscopus Hiero-
» solymitanus, sed ut approbando, et consentiendo iis,
» quae determinaverat Petrus, sicut fit in Conciliis, cum
» dicitur per adstantes: **PLACET.**

» Nec ipsa Ecclesia Romana errare potest in fide,
» dicente Domino Petro in persona ejus: *Ego pro te ro-*
» *gavi, ut non deficiat fides tua. Luc. 22.* Unde Hiero-
» nymus: *S. Romana Ecclesia semper immaculata per-*
» *mansit, domino providente, et B. Petro opem ferente.*
» *et in futuro manebit sine ulla haereticorum insulta-*
» *tione, scilicet (praevalente) firma et immobilis omni*
» *tempore persistet 24. q. 1 haec est.*

» Nec Concilium aliquod generale potest congregari
» sine autoritate Romani Pontificis, nec aliquid valet or-
» dinatum in illis, nisi approbetur a Papa, ut patet Dist. 17,
» c. 1. et per totum.

Et **AUTHORITAS PAPAE NON DEPENDET A CONCILIO**, sed
» **authoritas Concilii a Papa**, qui est super Concilia *extra*
» *de Eccl. significasti.*

» Et ab omnibus potest appellari ad Papam in causis
» Ecclesiasticis, etiam a Conciliis, sicut appellaverunt Flavianus Patriarcha Constantinopolitanus, et Joannes Chrysostomus a Conciliis factis in Oriente contra eos, ad Innocentium PP. I, et Leonem PP. item I; Gelas. in ep. ad Episc. Dard., non autem a Papae judicio ad Concilium, ut dicitur 9, q. 3 *Cuncta*.

» Omnia praedicta dixerunt, et crediderunt, et determinaverunt omnes sancti Doctores et Pontifices, tam Graeci, quam Latini, et Concilia Universalia, quae celebrata sunt tam in Oriente, quam in Occidente, quae fuerunt legitima Concilia, non Conciliabula, et Synagoga Sathanae, sicut Concilium Ariminense celebratum per Arianos, procurante Constantio haeretico, et Concilium congregatum per Theophilum Alexandrinum Patriarcham ad deponendum Joannem Chrysostomum Constantinopolitanum Episcopum; et Concilium congregatum per Dioscorum Alexandrinum Episcopum, cum Antiocheno et Hierosolymitano Patriarchis, ad deponendum Flavianum Patriarcham Constantinopolitanum, sanctum virum, et similia, quae omnia fuerunt reprobata a Pontificibus Romanis, et veris Conciliis. »

PRIERAS

159. Immerito ac injuria Natalis Alexander ad suas partes trahere conatur Prieratem: licet enim hic celebratissimus auctor in opere supra cit. n.º 133 Cap. 15 cujus titulus: *In Ecclesiastica Hierarchia Romanum praesulem esse Hierarcham summum, Judicem infallibilis veritatis*, sequatur sententiam, quae tenet Romanum Pontificem, tunc loqui ex Cathedra, quando utitur consilio vel Cardinalium vel aliorum; apertissime tamen docet, nullimode ab

hac conditione Romani Pontificis Infallibilitatem pendere ; inmo hanc in illo solo residere, invicte probat cap. proxime sequenti; cujus titulus : *In Ecclesiastica Hierarchia , Romanum Pontificem esse Hierarcham Summum judicem infallibilis veritatis UNICUM*. Quam thesim, primo confirmat hoc modo. « Et si ex dictis jam patet, Romanum » Pontificem SOLUM esse judicem infallibilis veritatis, cum » ipse SOLUS sit loco Dei, qui est infallibilis veritas, et » ipse SOLUS decidat Fidei quaestiones, in quibus iudicii » veritas infallibilis exigitur; nihilominus, quia adversarius expresse asseruit ad Concilium pertinere decisiones in materia fidei, hujus contrarium ex sequentibus punctis apparebit. »

Puncta autem quae statuit in hoc Capite, sequentia sunt:

« Punctum primum. Universale Concilium etiam rite » celebratum , intellectum tamen , ut aliquid divisum » contra Pontificem Romanum, decidendo de Fide et moribus errare potest.

» Punctum secundum. Si Concilium rite celebratum » accipiatur sic, ut caput suum Romanum Pontificem intelligatur suum habere conjunctum, sic decidendo de » fide et moribus errare non potest.

» Punctum tertium. Si in fidei materia inter Papam » et Concilium esset dissidium, si quidem jam res esset » decisa per iudicium Spiritus Sancti irrefragabile, juxta » dicta superius, illi standum esset, qui pro se haberet » dictam decisionem, quia alia pars, sive Papa esset, sive » Concilium, niteretur contra dicta Spiritus Sancti: quod » tamen de Papa est impossibile, si jam fecisset quod in » se est.

» Punctum quartum. Patribus Concilii invicem dissidentibus in materia fidei, Papa, aut legatus, iudicium

» formare non debet secundum judicium majoris, sed sa-
» nioris partis, sive ejus rationes sunt meliores, ETIAM
» SI ESSET UNUS SOLUS. »

Quae satis clare ostendunt sententiam eximii Theo-
logi Prioratis.

TURRECREMATA

160. Non est cur pluribus immerer, ut vindicem Card.
Turrecremata ab adversariorum calumniis: satis enim
patet ejus doctrina et sententia ex iis pluribus, quae ex
ipso hucusque retuli. Addam tantummodo, ut jam alias
adnotavi, nostrum Turrecremata, cum de judiciis fidei
agitur, non distinguere inter Sedem Apostolicam et Ro-
manum Pontificem; adeoque si quandoque loquitur de
Papa ut distincto a Sede Apostolica, tunc intelligendus
est de Papa, ut persona privata est, vel ut ipse ait, *de*
persona Papae, et non de Papa ut Papa. En ejus verba
quae leguntur in *Summa de Ecclesia lib. 2. c. 112 ad 6*
ob. « Ubi caeterum in hoc loco bene advertendum, quod
» non dicitur, quod Papa errare non possit aut male sen-
» tire aut judicare in iis quae fidei sunt; cum error, ut
» dicit Augustinus, nihil aliud sit quam pro vero appro-
» bare falsum: sed dicitur, quod sententia quam in ju-
» dicio Romanus Pontifex profert in his quae fidei sunt,
» errare non possit, aut quod Sedis Apostolicae judicium,
» QUOD IDEM EST, errare non possit. »

Adde istis etiam alia quae retuli superius n.º 68.

DOMINICUS SOTO

161. Falsum quoque est, DOMINICUM SOTO cum adversa-
riis sentire, ut a quibusdam typis vulgatum fuit: ipse

enim in 4. Sentent. Dist. 22, q. 2. a. 2 haec clarissima habet. « Veruntamen quamvis nonnulli doctores nostri temporis contendant Papam nullatenus posse esse haereticum, nihilominus communis sententia a parte contraria stat. QUAMVIS ENIM INQUANTUM PAPA ERRARE NON POSSIT, HOC EST, STATUERE ERROREM NEQUEAT TANQUAM ARTICULUM FIDEI, QUIA SPIRITUS SANCTUS ID NON PERMITTET, tamen ut singularis persona errare in fide potest, sicut alia peccata committere, quia non est impeccabilis. »

VINCENTIUS CONTENSON

162. Fuit etiam qui nostrum CONTENSON, Gallum, in sententiam adversariorum infallibilitatis Rom. Pont. traducere voluit, pro ratione suae assertionis adducens, quae leguntur in ejus *Theologia Mentis et Cordis Lib. 5. Dissert. Praeamb. c. 2. in fine speculationis 1.^{ae}* At sufficit referre integrum textum, ut statim quisque videat, quam hallucinatus ille fuerit. En verba nostri Doctoris: « Si Concilium oecumenicum infallibili polleat auctoritate, non indigeret confirmatione Rom. Pontificis, quam tamen esse necessariam superius supposuimus.

» R. Conciliorum definitiones nondum esse completas, donec Romani Pontificis decisio veluti ultimum sigillum apponatur; nam ad illum tandem referenda est omnis fidei quaestio, pro quo Christus oravit, ne deficeret fides ejus, et cui praecepit, ut confirmaret fratres suos. Quod sane incomparabile privilegium UNI ROMANO PONTIFICI eximium est, nec illud in Legatos transfundere potest, si cut non potest facere quin solus ipse Vicarius Salvatoris, solus Pastor Urbis et Orbis, solus sit Petra, cui innixa perseverat Ecclesia. Idque experientia ipsa compertum fuit; nam errori et schismati Concilii Basileensis Car

» dinalis Julianus Apostolicae Sedis Legatus, dum turpiter
 » subscripsit, turpissime erravit, et ministerium suum
 » inhonoravit: sicut etiam cum Dioscuro Ephesinum Con-
 » cilium secundum a Leone convocatum, sed minime fir-
 » matum, infeliciter impegit. Uno verbo, Concilium totam
 » Ecclesiam non repraesentat, donec Capitis habeat assen-
 » sum sine quo truncatum, et acephalum est. Adde quod
 » Concilium ex propria ratione Concilii non est regula
 » credendorum, quia contingere potest in Concilio esse dis-
 » sensiones, et sententiarum diversitates; ideo NECESSARIO
 » debet dari REGULA SUPERIOR, quae numquam, saltem
 » cum Concilio, possit sentire defectum. Quod si concors
 » Patrum mens in unam, nullo refragante, sententiam
 » conspiret, tunc Concilium errare non potest, quia totam
 » Ecclesiam, quae errare non potest, non entitative, sed
 » auctoritative repraesentat, et in hoc sensu intelligitur
 » speculatio nostra. »

Patet ex contextu *regulam istam superiorem*, de qua loquitur Contenson, non aliam esse quam Romanum Pontificem, et non Ecclesiam, sicuti falso adversarius asserebat.

CAP. VI.

IN FIDEI JUDICIIS SEDES APOSTOLICA, CATHEDRA
 ET ECCLESIA ROMANA NON DISTINGUUNTUR A ROMANO PONTIFICE.

163. « Inter alios, ait CERBONI *de jure et legum di-*
 » *sciplina* Lib. 23, c. 5. Bossuetius *Defensionis etc.* Lib.
 » 10, alias 15, c. 5 Sedem a Sedente distinguere debere
 » affirmat, et contrariam sententiam dicit esse errorem
 » multis jam veterum testimoniis sublatum, atque S,
 » Leonem epist. 80, alias 53 dicentem: *Aliud sunt Sedes,*
 » *aliud Praesidentes*, in medium adducit. Unde in se-

» quantibus capitibus totus in eo est, ut ex ipsa traditione
» evincat, Patres non de Rom. Pontifice, sed de Romana
» Ecclesia, et Sede Apostolica *numquam defectura* fuisse
» loquutos, dum quaesierunt *illud immotum in fide, quod*
» *Ecclesiae principali, Romanae scilicet, inesse necesse*
» *sit.* Hoc enim semel posito, et illo altero simul constituto
» sedem a sedente distingui, duo se confecisse arbitratur;
» hoc est, et Summum Pontificem infallibilem non esse,
» et nihil contra evinci posse ex illis Patrum testimoniis,
» quae ad adstruendam infallibilitatem Summi Pontificis
» afferri solent. » Quae quidem sententia, ut patet ex
supradictis n. 68, 121, 157, et 160, est aperte reprobata a
S. ANTONINO, a TURRECREMATA et a JOANNE DE MONTENIGRO.

Ipsam vero amplexi sunt omnes Theologi, prosequitur
Cerboni, « qui *Cleri Gallicani causam defendendam* su-
» sceperunt. Contra communem tamen notionem nos esse
» tuemur, ut, habita ratione doctrinae, Sedes a Sedente,
» Cathedra a Praeceptore, Ecclesia a suo Episcopo distin-
» guatur. Nec enim a Sede, sed ab eo qui in illa quie-
» scit, dum alios docet, doctrinae praecepta proponuntur.
» Ille sane est, qui refutat errores, dubia explicat, diffi-
» cultates resolvit, doctrinae veritatem proponit, atque
» statuit, quod sentiendum tenendumque sit. Haec vero
» omnia etiam ad Sedem, sensu tamen minus proprio, re-
» feruntur, et ipsius Sedentis habita semper ratione. Ne-
» que etiam Cathedra disputat, longas ratiocinationes
» instituit, aliorum placita refert, illa rejicit aut amplexi-
» titur, quidque verum sit, determinat: sed qui Cathedrae
» onus sustinet, ille profecto est, qui haec omnia perfi-
» ciendo laborat, quique laboravit, ut ea recte perficere
» posset. Cathedrae ergo, quae doctrinae praecepta tribuun-
» tur, non ob eam tribuuntur, sed propter illum, qui eam-
» dem regit, atque moderatur.

» Et re quidem, tota ratio doctrinae instar cujusdam
» somnii habenda erit, semel ac dum de ea agitur, Sedes
» Cathedra et Ecclesia unum quid esse non accipiantur
» cum Sedente, Doctore et Praesule: ita ut ad Sedentem,
» Doctorem et Praesulem, Sedis, Cathedrae, Ecclesiae do-
» ctrina non tribuatur. Somniare enim illum recte dice-
» remus, qui ab ipsa Sede, vel Cathedra, in qua Magister
» tradit doctrinae praecepta, plura se didicisse affirmaret.
» Si vero in hac sua insipientia persisteret, jam non solum
» eum somniare, sed etiam ineptissime insipientem esse
» affirmaremus, et de insipientia illius occasionem ludendi
» fortasse accipientes, ab eodem quaereremus, quo tem-
» pore Sedes, vel Cathedra disputat, quo vero silet, qui-
» nam sit sonus vocis illius, quaenam copia disserendi,
» aliaque multa hujus generis ab eodem eo usque pete-
» remus, quo de stultitia ejus jocum sumere vellemus. »

Sejuncta ergo a Sedente Sedes inane figmentum est.
vacuumque simulacrum, et sine sensu sonus.

164. Hanc eandem sententiam disertissime pro more
suo jam rejecerat MELCHIOR CANUS *de Loc. Theolog. Lib. 6,*
c. 8 ubi ait: « Si de errore in fidei judicio atque decreto lo-
» quimur, ut vere loquimur, nullum ego discrimen inter
» Apostolicam Sedem, et Apostolicae Sedi insidentem in-
» venio. Primum quoniam cum ad sedem Apostolicam
» accedimus fidei oracula postulaturi, non singulos Ro-
» manae Ecclesiae fideles interrogamus, nec Ecclesiam
» ipsam Romanam in Concilium cogimus, sed Pontificis
» maximi judicium quaerimus, ejusque sententiam expe-
» ctamus.

» Rursus quoniam non Romanus populus est, qui
» Ecclesiam universalem docet ea, quae ad fidem attinent,
» sed Romanus Episcopus. Nec potestas judicandi de cau-
» sis fidei, ligandi solvendi, pascendi in populo Romano

» est, sed in Romano Pastore, Vicario Jesu Christi. Con-
» cilia quoque non exigunt confirmationem et robur ab
» ipsa Romana plebe, sed a plebis Romanae Antistite.

» Praeterea privilegium firmitatis, ut ante probatum
» est, Petro fuit peculiariter datum. *Ego*, inquit, *rogavi*
» *pro te, Petre, ne deficiat fides tua, et tu confirma fra-*
» *tres tuos.* Et iterum: *Tu es Petrus, et super hanc pe-*
» *tram aedificabo Ecclesiam meam.* Quocirca si verae
» Theologiae rationem sequimur, quae capite tertio ex-
» plicata est, in Petro et successoribus primum firmam
» certamque doctrinam asseremus, mox vero in Ecclesia
» Romana, cujus Petrus cum successoribus et caput et
» fundamentum est. Atque illud etiam animadverto, quod
» sicut omnibus simul Episcopis docentibus errores fal-
» sos, necesse esset sane totam Ecclesiam vario in errore
» versari; ita si pastor Ecclesiae Romanae errorem fidei
» contrarium decerneret, oves quoque, errante pastore,
» dispergerentur. Testimonia demum, quae retulimus, id
» fere probant, summum Ecclesiae Pontificem, Petri suc-
» cessorem et Christi Vicarium, cum de fide pronunciat,
» errare non posse. Quo magis illos reprehendendos ju-
» dico, qui se dirempturos controversiam putaverunt, si
» Apostolicam sedem ab Apostolico praesule secernerent.
» Non recipit istam responsionem ratio, aspernatur, re-
» pellit. Illud potius sumit, errorem esse duplicem, alte-
» rum personalem, alterum judiciale. Nec enim scholae
» propria vocabula, etiamsi minus latina sint, aversari de-
» bemus, sed malle, quod Augustinus ait, apertos, quam
» nitidos habere sermones. Error itaque personalis pri-
» vatus est cujusque error, judicialis est publicus. Edidit
» Innocentius hujus nominis IV in libros decretalium
» commentaria: si in his quidquam errati est, hominis
» nimirum est, non Pontificis, quamvis ea commentaria

» a Pontifice edita sint. At si idem Innocentius in judicio de fidei quaestione definiret quippiam, quod re-
» vera falsum esset, jam hic error a publico Ecclesiae
» censore proficisceretur, essetque proinde judicialis. »

165. Quae omnia confirmare mihi liceat auctoritate Clariss. BILLUART, qui in *Tract. de Regulis fidei*, Dissert. 4 de Rom. Pont. a. 5, § 9, post plura ad rem egregie dicta ita in oppositam sententiam insurgit.

« Quaero nunc tantum, quid intelligant per Sedem et
» Cathedram Petri, seu Ecclesiam Romanam? An quae in
» ambitu urbis Romae continetur? An Ecclesiam universam seu Catholicam? Video enim quosdam intelligere Ecclesiam urbis Romae, alios Ecclesiam universam: immo
» eundem modo intelligere Ecclesiam urbis Romae, modo
» universam, secundum quod argumentis premuntur.

» Si intelligant Ecclesiam, quae in ambitu urbis
» Romae continetur, numquam Summus Pontifex aliquid
» definit *ex Cathedra*, quin habeat Ecclesiam urbis Romae
» consentientem, tum quia illam consulit in praecipuis ejus
» membris, tum quia ipsa definitis a Pontifice statim annuit; sicque Pontifex definiens *ex Cathedra* semper est
» infallibilis.

» Si intelligunt Ecclesiam Catholicam et universam,
» contradicunt aperte Scripturae in tribus locis I.^a probatione allatis, in quibus probavimus dignitatem fundamenti
» Ecclesiae, Pastoris Ecclesiae, confirmatoris fratrum, unde
» sequitur infallibilitas, SOLI PETRO, NON TOTI ECCLESIAE esse
» traditam. Contradicunt item traditioni, et toti retro antiquitati, decretis Concil. et Summ. Pontificum, Patribus,
» Theologis, sibimet ipsis. Etenim SS. Patres, Concilia, Pontifices, Theologi, quos laudavimus, ipsimet adversarii dicunt Ecclesiam Romanam, quam superbae inferorum portae
» non vincunt, ad quam perfidia non potest habere accessum,

» quam denique agnoscunt esse infallibilem, esse Matrem
» et Magistram omnium Ecclesiarum, centrum unitatis
» Ecclesiasticae, unde Sacerdotalis unitas orta est, ad quam
» omnes Ecclesias necesse est convenire, Ecclesiam esse in
» ea fundatam et plura similia. Palam est autem, haec dici
» non posse de Ecclesia universa, cum praeter illam nullae
» sint Ecclesiae. Quid enim est Ecclesia universa, quam
» omnes Ecclesiae simul sumptae? totum autem non di-
» stinguitur a partibus simul sumptis. Non potest ergo
» dici de Ecclesia universa, quod sit Mater et Magistra
» omnium Ecclesiarum, sicut non potest dici, quod quis sit
» Pater et Magister sui ipsius; neque quod sit centrum
» unitatis, sicut omnes lineae non possunt esse centrum cu-
» jusque lineae; neque quod ab ea Sacerdotalis unitas oria-
» tur, cum ipsa sit Sacerdotalis unitas; neque quod ad eam
» alias Ecclesias convenire necesse sit, cum praeter illam,
» ut dictum est, non sint aliae; neque quod Ecclesia sit
» in ea fundata, alias esset in seipsa fundata. Denique di-
» gnetur studiosus Lector attendere ad testimonia, quae
» protulimus, vix unum reperiet, quo ista exotica inter-
» pretatio non confodiatur. »

166. Eadem fere habent hac de re alii Scholae nostrae
Doctores, qui de ea pertractarunt, et praecipue BANNES in 2 2,
q. 1, a. 10. et CONTENSON in *Theologia mentis et cordis*
Lib. 5, Dissert. praeamb. c. 2, Specul. 2, coroll. 1. —
SERRY *Dissert. 1. de Rom. Pontifi. c. 1, et ORSI Lib. 4.*
de Auctoritate Rom. Pont. c. 15, a. 1.

167. « Quantum ad dictum S. Leonis (ait Billuart
» loc. cit.) indubie aliud sunt Sedes, aliud Sedentes: Sedes
» est nomen auctoritatis dignitatis et officii; Sedens est
» nomen personae auctoritatem, dignitatem, et officium
» obtinentis; eoque significatur eum, qui habet auctori-
» tatem et officium, non semper agere ex auctoritate et

» officio ; sicque Romanum Pontificem posse non agere
» ex officio Pontificio, sed se gerere ut privatam perso-
» nam, quod nihil juvat Adversarios, nec nobis nocet.

167. At si Sedes a Sedente non distinguitur, inquiunt, moriente Pontifice, deficeret vel periclitaretur fides Ecclesiae.

Huic obiectioni respondet Melchior Canus lib. 4 *de loc. Theol.* c. ult. ad 12, quod « mortuo summo Pontifice, una
» sine dubio Ecclesia manet, et manet in ea Spiritus ve-
» ritatis; sed manca et diminuta, sine Christi Vicario et
» Ecclesiae Catholicae uno Pastore relinquitur. Quo circa
» licet veritas tunc etiam in Ecclesia sit, at si controver-
» siae fidei et Religionis oriantur, Ecclesiae judicia, sine
» Capite in terris, non adeo certa erunt. »

CAP. VII.

DE USU MEDIORUM, QUEM NONNULLI REQUIRUNT AD INFALLIBILITATEM ROMANI PONTIFICIS IN FIDEI JUDICIIS.

168. « Duplex discrimen, ait MELCHIOR CANUS *De Loc. Theolog. lib.* 5. c. 5 resp. ad 1, inter sacros auctores,
» et Summum Pontificem, Patresque Concilii reperitur.
» Unum, quod auctores sacri ex proxima Dei vel revela-
» tione, vel inspiratione scribunt Catholica dogmata. Nec
» enim egent exteris ad scribendum incitamentis, aut hu-
» mana ratiocinatione e scripturis aliis argumentantur,
» disquirunt, colligunt. At Concilium et Pontifex humana
» via incedunt, rationemque sequuntur, atque argumen-
» tando verum a falso discernunt. Non enim existimandus
» est Summus Pontifex eam habere facultatem, quae in
» Apostolis, Prophetis, et Evangelistis inerat, ut propo-
» sita unaqualibet de fide quaestione protinus digno-

» scere possit, utra quaestionis pars vera falsave sit; sed
» adhibere prius consilium necesse est, et expendere
» utriusque partis argumenta: tum inde sequetur auxi-
» lium Dei, quo videlicet opus est, ut Summus Pontifex
» in recta fide contineatur. In Conciliis itidem non habent
» Patres mox quasi ex auctoritate sententiam absque alia
» discussione dicere: sed collationibus et disputationibus re
» ante tractata, precibusque primum ad Deum fuis, tunc
» vero quaestio a Concilio sine errore finietur, Dei videlicet
» auxilio atque favore, hominumque diligentia et studio
» confluentibus....

» Alterum autem discrimen est, quod scriptoribus
» sacris, quemadmodum primo loco fusius explicuimus,
» Dei spiritus adest in singulis. Etiam ne in minimis
» rebus? etiam. At Patribus Synodi Spiritus veritatis non
» est praesens in omnibus, sed in rebus solum ad salu-
» tem necessariis.... Ita quod Christus Ecclesiae suae pol-
» licitus est, Spiritum eam docturum omnem veritatem,
» hoc ad fidei veritatem referendum est, ut diserte Au-
» gustinus docet, et in commentariis super Joannem, et in
» actis contra Felicem libro secundo. Nec enim rogavit
» Christus, ne deficerent Petro aut Philosophiae aut rerum
» gestarum cognitio et veritas, sed ne deficeret ei fides.

169. » Forsitan quispiam dixerit.... si summus Pontifex
» et Concilia, nisi diligentiam adhibeant, errare possunt, cum
» nobis non constet, an summus Pontifex patresque Concilii
» praestiterint se diligentes et industrios, ut via et ratione
» procederet inquisitio, ne constabit quidem an erraverint.
» Ita quaecumque definierint, erunt incerta.

Ut scrupulum istum evellat, ita respondet ibidem Mel-
chior Canus. « Deus suaviter disponit omnia, simulque
» prospicit et finem et media ad finem necessaria. Si enim
» promitteret cuiquam aeternam vitam, mox conferret

» etiam illi bonarum gratiam actionum, quibus eam vi-
» tam consequeretur. Videlicet quos glorificavit, eosdem et
» justificavit, et vocavit, ut ad Romanos octavo capite
» dicitur. Sic omnino, cum Ecclesiae fidei firmitatem fuerit
» pollicitus, deesse non potest, quominus tribuat Ecclesiae
» preces, caeteraque praesidia, quibus haec firmitas con-
» servatur. Nec vero dubitari potest, quod in rebus na-
» turalibus contingit, idem in supernaturalibus usuvenire;
» ut qui dat finem, det consequentia ad finem. Itaque prae-
» stat semper Pontifex, quod in se est, praestatque Con-
» cilium, cum de fide pronuntiant: caditque causa, si quis e
» nostris aliter existimat. Quemadmodum enim, si Christus
» Petro diceret, *ego rogavi pro te, ne deficiat charitas tua*;
» certo certius intelligeretur, diligentiam, curam, vigilias,
» preces, caeteraque auxilia opportuna illi impetrasse, quae
» sunt ad charitatis conservationem necessaria: ita cum
» dixit, *ego rogavi pro te, ne deficiat fides tua*, procul
» dubio intelligimus, id a Patre suo consecutum, ut quae
» ad rectum de fidei quaestione iudicium pertinerent, ea
» adessent Petro omnia, sive a Deo, sive ab homine ex-
» pectarentur. Quod si Deus in sequentem annum fru-
» gum abundantiam polliceretur, ecquid stultius esse pos-
» set, quam dubitare, an ne homines semina terrae man-
» daturi sint? Certe, si seruerint, metent, si non serue-
» rint, non metent. Sed ex Dei pollicitatione colligimus
» non solum propitias Coeli conversiones, quibus omnia,
» quae terra gignit, uberiora proveniunt, sed agricolarum
» etiam curas, operas, diligentiam. Non enim frugum abun-
» dantia illa promissa nisi arantibus, seminantibus, labo-
» rantibusque continget. Quibus ex rebus facile compre-
» henditur, cum spiritum veritatis Christus Apostolis, eo-
» rumque successoribus in fidei iudicio promiserit, nihil
» omnino illis defecturum, quod fidei controversiis finien-

» dis fuerit necessarium. Ac si semel haereticis hanc li-
» centiam permittimus, ut in quaestionem vocent, num
» Ecclesiae iudices eam diligentiam et curam exhibuerint,
» quae opus erat, ut quaestio via et ratione finiretur;
» equis adeo coecus est, qui non videat, omnia mox Pon-
» tificum, Conciliorumque iudicia labefactari? Porro si il-
» lud in quaestionem veniat, nec certis argumentis con-
» firmari possit; at haec res tamen Theologis constituta sit
» ac definita, Concilia, quoque modo se habeant, si a Sum-
» mo Pontifice confirmata sunt, errare in fide non posse.
» Quamquam, me quidem iudice, absurdum est, ad finem
» aliquem nisi per consentanea media perveniri. Ita num-
» quam ego admittam, aut Pontificem, aut Concilium di-
» gentiam aliquam necessariam quaestionibus fidei de-
» cernendis omisisse. Id quod privato cuicumque alteri
» homini accidere potest, ut nec diligentem navet operam
» ad disquirendam veritatem, et ut navaverit integrumque
» sese in ea re praestiterit, errat adhuc tamen, quamvis
» error sine culpa sit. Error autem, vel inculpatus, ab Ec-
» clesia Dei longissime abest, quemadmodum libro supe-
» riore constituimus. Quae res abunde magno argumento
» est, ut nec Pontifex, nec Concilia necessarium quicquam
» in deliberando praetermiserint. Fac enim, quidpiam ex
» necessariis omissum esse, tum rogo, an fideles his, qui
» de fidei quaestione judicarunt, tantisper parere debeant,
» dum illorum negligentia innotescit Ecclesiae? Parere de-
» bent, ajunt. Jam igitur eo tempore, errantibus judici-
» bus, errabit Ecclesia. Sine vitio suo, inquis, Ecclesia
» tunc errabit. Agnosco. Sed, ut dictum est, ne hunc qui-
» dem errorem admittere in Dei Ecclesia debemus. Quid
» quod si semel de diligentia iudicum dubitamus, no-
» vum examen iudiciumque semper recens postulabitur,
» ut de diligentia adhibita, vel non adhibita censeatur?

» CONCEDAMUS ERGO JUDICIIBUS A DEO IN ECCLESIA CON-
» STITUTIS NIHIL EORUM DEESSE POSSE, QUAE AD RECTUM,
» VERUMQUE JUDICIUM SUNT NECESSARIA. »

170. Hinc ORSIUS *De Romani Pont. Auctoritate* lib. 4. c. 15. sapientissime monet: *Sive cum Romanis, sive cum Graecis, aut Gallicis, sive cum multis, sive cum paucis, sive ipse solus Rom. Pontifex Petri Successor, universam informaturus Ecclesiam, et in fide adversus grassantes haereses confirmaturus fidei decretum concinnet, perinde adversus eam portae inferi minime praevalerunt, sed de haeresibus et erroribus triumphabit. Ut enim ait doctissimus GATTI jam saepius supra laudatus, in perpolita Dissertatione ab ipso lecta die 21 Martii proxime elapsi in Academia s. Thomae de Aquino, cujus meritissimus est Praeses; posita promissione Christi de sua divina Petro assistentia, ne erret, omnes quaestiones, quae circa modum versantur, quo Summus Pontifex ad veritatem infallibiliter pervenit, vanae et abs re sunt, infallibilitatem a Summo Pontifice auferre nequeunt, neque divinae assistentiae promissionem ipsi in Petro factam infirmare.*

171. Ad majorem rei claritatem praestat hic subjicere decem conclusiones, quas statuit Clariss. CERBONI in Opere saepius citato *de jure et legum disciplina* lib. 23, c. 6, quae omnia hucusque dicta mirifice illustrant.

« §. I. Semel ac a Summo Pontifice quidpiam ad fidem
» spectans definitum habeatur, dubitare non licet, utrum
» omnem diligentiam ante hujusmodi definitionem ille
» praemiserit.

» §. II. Ab auctoritate Summi Pontificis nullo modo
» alienum est, ut antequam ex cathedra quidquam ille
» definiat, aliorum sententiam exquirat.

» §. III. Non solum non contrarium, sed etiam quam
» maxime consentaneum est auctoritati Summi Pontificis,

» ut, antequam quidquam ex Cathedra definiat, aliorum de
» eo sententiam exquirat.

» §. IV. Quae ad investigandam veritatem media in
» Summo Pontifice requiruntur, ab eo neglecta fuisse, ab-
» solute dici non potest, etiamsi aliorum non exquisita sen-
» tentia, quidpiam e Cathedra definisse praesupponatur.

» §. V. Privilegium infallibilitatis, dum a Summo Pon-
» tifice aliquid ex Cathedra definitur, non iis, qui antea
» consulti fuerint, sed ipsi Rom. Pontifici tribui debet.

» §. VI. Ex eo quod veritas et certitudo eorum, quae
» ex Cathedra definiuntur, a Summi Pontificis auctoritate
» et infallibilitate pendeant, non necessario requiritur, ut
» Summus Pontifex de eo, quod est ex Cathedra definitu-
» rus, hos vel illos potius quam alios, hunc vel illum
» coetum prae alio antea consulat.

» §. VII. Semel ac ponatur, certitudinem eorum, quae
» a Summo Pontifice ex Cathedra definiuntur, ab ejusdem
» Summi Pontificis infallibilitate pendere, repugnat, ut
» praevia consultatio, quam Summus Pontifex cum aliis ha-
» buerit, necessario esse debeat consensionis, adhaesionis,
» et approbationis.

» §. VIII. Praehabita consultatio cum Ecclesia Rom.,
» vel cum EE. Cardinalibus absolute necessaria non est, ut
» aliquid, sicuti infallibile, a summo Pontifice ex Cathedra
» definitum, dici possit.

» §. IX. Serryus falsa ratione ductus putavit, neces-
» sario praehabendam esse a Summo Pontifice consultatio-
» nem cum Ecclesia sua Romana, seu cum Eminentissi-
» mis Cardinalibus, ut, quod definit, ex Cathedra defini-
» tum esse, dici possit.¹

¹ Licet Serryus hujus fuerit sententiae, strenuissimus tamen vin-
dex extitit infallibilitatis Rom. Pontificis, ut patet ex iis quae supra ex
ipso retulimus, et ex duplici ejusdem Dissertatione de Rom. Pontifice.

» §. X. Praehabita consultatio cum Ecclesia Romana
» vel cum EE. Cardinalibus necessario esse non debet con-
» sensionis, adhaesionis, atque approbationis, ut aliquid a
» Summo Pontifice e Cathedra definitum, ac propterea in-
» fallibile dici possit. »

Ex hucusque dictis facile tolluntur scrupuli qui aliquorum animos, etiam ultimis hisce diebus, agitant, ex eo derivati, quod dicitur Summus Pontifex uti debere mediis humanis, ut infallibilis sit ex Cathedra deficiens. Deus enim qui promisit infallibilitatem, promisit consequenter omnia ad ipsam necessaria, ita ut, quoties de fide aliquid Summus Pontifex definit, nos divinae promissioni firmiter innixi, excluso quocumque examine, ac errandi formidine, firmiter credere debeamus.

COROLLARIUM TOTIUS OPUSCULI

172. Ex hucusque dictis evidenter colligitur, juxta D. THOMAM, ejusque SCHOLAM in Ordine Praedicatorum, infallibilitatem Romani Pontificis *ex Cathedra* loquentis inter veritates a Deo revelatas esse adnumerandam. Quare non inopportunum erit, si hic pro coronide subdatur sequens

APPENDIX EX GRAVINA

AN CUM CONSTAT DE HIS LOCIS THEOLOGICIS, NEMPE PATRUM, PRAESENTIUM PASTORUM, ET DD., ET IPSIUS ECCLESIAE SENSU, DEFINITIONES SINT ILLICO INTERPONENDAE?

173. Istud quaesitum sibi proponit Gravina *Tom. 3 Catholicarum Praescriptionum* p. 1, *Controv.* 2, q. 2, a. 8, et in Dubitatione prima resolvit. Cum fusiori calamo rem istam ille pertractet, quae ad rem nostram faciunt, per summa capita ipsius ejus verbis attingam.

Et I en quomodo exponitur *Fraus hostium Ecclesiae*.

« Varii, inquit, fuerunt praetextus haereticorum in re-
» tardandis definitionibus, ne tamquam lupi detecti ab
» Ecclesiae ovili arcerentur.

» Quidam definitiones retardabant, quod pro pietate
» bellum suscipere, et pro Ecclesia decertare simulabant,
» eamque prae viribus defendere gloriabantur, prout scri-
» bit S. Basilius Epist. 74. (hic refert testimonium Basilii).
» Quare ad haec componenda, ad Episcopum Romanum scri-
» bendum caeteris Episcopis Orientalibus (Basilius) sua-
» debat.

» Alii quaestionum fidei decisiones retardabant, quod
» dicerent quaestiones, quae movebantur non pertinere
» ad fidem, ut deprehensi non criminaliter, sed civiliter
» errasse viderentur. Haec fuit fraus Pelagianorum apud
» Augustinum lib. 2, contra duas Epist. Pelag lib. 3,
» c. 10, contra quos invehitur Aug. lib. 2, c. 22, osten-
» dendendo alias esse quaestiones, quae fidem concernunt,
» alias in quibus salva pace Catholica, tractatores ortho-
» doxi possunt ad invicem dissentire. Pelagium secuti
» sunt novatores, dicendo quaestiones inter Orthodoxos et
» ipsos esse non de capitalibus et fundamentalibus ar-
» ticulis, sed de indifferentibus quibus, ajunt, fides Ca-
» tholica nullo modo convellitur. Per has semitas incessit
» M. Antonius de Dominis in Consilio prof. suae p. 29,
» (sequuntur verba M. Antonii de Dominis).

» Alii definitiones retardabant, quod dicerent Eccle-
» siam non se debere intromittere in difficilioribus et sub-
» tilioribus quaestionibus, quae magis videntur ex con-
» tentione et aemulatione oriri, quam ex studio veritatis:
» tales fuerunt Ariani, qui id Constantino suggesserunt,
» ut patet ex Epistola ad Alex. Alexandrinum. Vide Eu-
» seb. lib. 2, de vita Constantini.

» Alii definitiones vel publicationes definitionis re-
» retardabant, quod dicerent, ejusmodi definitiones Or-
» bem turbare; tales fuerunt Eutychiani politica hac via
» conantes, ne Decreta Synodi Chalcedonensis publicarentur,
» quorum suasio Basiliscum et Magnum Imperatores at-
» traxit, ut datis litteris eorundem haeresim obnixe fo-
» verent.

» Alii tandem, ut patet ex Epistola Sergii ad Ho-
» norium in 6 Synod. act. 12 retardabant definitiones,
» quia multos alios Patres ex sua parte stare mentie-
» bantur, et ad hoc proferebant auctoritatem Sophronii,
» qui dicebat multa esse aliquorum PP. testimonia pro
» una asserenda in Christo Domino operatione, qui
» sub praetextu pacis, et confictis Patrum auctoritatibus
» pro sua assertione, decidi nolebat controversia, ut libe-
» rius sua venena spargerentur. »

174. II.º His praemissis, affert idem GRAVINA opposi-
tiones eorundem (Ecclesiae hostium) ex quibus aliquas
tantummodo hic transcribam, singulis majoris claritatis
gratia statim subdens responsiones, quas paulo inferius
ipse tradit.

» 1.^a Ob. Multoties ejusmodi definitiones nedum sunt
» turbativae Ecclesiasticae pacis, sed et politicae etiam
» subversivae, et ad caedes, tumultus, et sanguinem ter-
» minantur: at scandalorum radices praecidendae: Ergo etc.

Resp. « Ista objectio fuit sub his verbis proposita ab
» Eutychianis ad Basiliscum, et Marcum Imperatorem,
» ut supra dictum est in principio articuli, conantibus re-
» tardare publicationem definitionis Synodi Chalcedonensis.
» *Nolite*, dicebant, *alia decreta contra litteras vestras ge-*
» *neratim scriptas decernere, pro certo persuasi, mun-*
» *dum si id feceritis, seditionibus eversum iri, et mala*
» *a Concilio Chalcedonensi orta, ob quae quidem infini-*

» *tae caedes factae, sanguisque orthodoxorum injuste et*
» *inique fusus est, exigua admodum videri. Quae obje-*
» *ctio Basiliscum ita attraxit, ut datis litteris Eutychia-*
» *nos foveret. Verum divino Spiritu illustratus, easdem*
» *postea revocavit, cogitans, quod non ECCLESIASTICA DE-*
» *FINITIO, sed HAERESIS potius est turbativa. Unde Gela-*
» *sius ad Anastasium Imperatorem dicebat: Nunquidnam*
» *cum ab aliquibus infestata religio est, quantacunque*
» *potuit novitate superari? et non magis hoc invicta per-*
» *mansit, quo existimata est posse succumbere? desinant*
» *ergo, quaeso te temporibus tuis, quaedam per occasio-*
» *nemurbationis Ecclesiasticae, praecipitanter ambire,*
» *quae non licet. Etiam Stephanus Coenobita, cum ei tur-*
» *batio ab illo objiceretur Iconomacho Theodosio Ephe-*
» *sino, eleganter repressit. Dicebat Iconomachus: Quonam*
» *tandem modo, homo Dei, animum induxisti, nos omnes*
» *in haereticorum numero reponere? teque supra Impe-*
» *ratorem, supra Patriarchas, supra Episcopos, ac cae-*
» *teros Christianos sapere judicasti? an nos omnes id*
» *molimur, ut nostrarum ipsimet animarum jacturam*
» *faciamus? cur omnem Ecclesiam conturbasti? Cui Ste-*
» *phanus respondit: Adverte, quid de Elia Propheta scri-*
» *ptura prodiderit; nimirum quemadmodum ad Achab*
» *dixerit: Non conturbo Israel, inquit, sed tu et domus*
» *Patris tui. Neque enim ego sum, qui conturbo, verum*
» *hi, qui contempta veterum Patrum traditione, novum*
» *quidem dogma in Ecclesia invexerunt. Nam si quicquid*
» *antiquitate praestat, veneratione dignum est (ut Basi-*
» *lius dicit) recentia utique haec, et adscititia vehemen-*
» *ter absurda atque imbecillia sunt, ut quae perspicue*
» *adulterini Ecclesiae foetus facti sint, ac proinde non*
» *intempestive Propheticum illud mihi dicere in mentem*
» *venit: Reges terrae et Principes cum mercenariis Pa-*

» storibus, ac Regis proditoribus convenerunt in unum.
» adversus Christi Oeconomiam inania meditati sunt.»

2.^a Ob. « Quia interdum, imo et saepissime inter ipsos
» Catholicos quaestio versatur, et quaecumque pars pro pie-
» tate bellum suscipere videtur: absurdum autem videtur,
» ut qui invincibiliter prius errabant, ex definitione postea,
» si contrarium sentirent, in eas angustias redigantur, ut
» ab Ecclesia extorres habeantur, qui paulo ante conde-
» bantur tanquam filii intra sacraria veritatis. »

« Ad 2.^{am} Respondetur: tunc locum habere id quod dicit
» Aug. 2, contra Donat. c. 4. « *Sanitas pacis hoc facit, ut*
» *cum diutius aliqua obscura quaeruntur, et propter in-*
» *veniendi difficultatem diversas pariunt in fraterna di-*
» *sceptatione sententias, donec ad verum liquidum per-*
» *veniantur, vinculum permaneat unitatis, ne in parte*
» *praecisa remaneat insanabile vulnus erroris.* Quare
» nullum praeiudicium affertur modestis Ecclesiae filiis,
» nec ullum subest periculum, cum contra id quod sen-
» tiebant, declaratum esse cognoscunt; humiliter enim
» parent definitionibus Ecclesiae,... Est enim (ut inferius
» idem GRAVINA subdit) veluti ventilabrum definitio Pon-
» tificis, per quam solida frumenta in arca Ecclesiae per-
» manent, superbi et tumidi tanquam paleae de Ecclesia
» avolant. »

3.^a Ob. « Quia interdum quaestiones non sunt de capi-
» talibus, et fundamentalibus articulis, sed de subtilitati-
» bus, et sinuosis, et difficillimis rebus, quae magis vi-
» dentur exoriri ex ingeniorum luxuria, quam ex cupidi-
» tate indagandae veritatis, unde adversus eas quaestio-
» nes declamavit Constantinus, apud Eusebium lib. 2. de
» vita Constantini. »

« Ad 3.^{am} Illae erant technae Arianorum suadere, iis
» quaestionibus, quas moverant contra consubstantialita-

» tem filii Dei, non convelli fidem, unde facillime potuit
» decipi Costantinus, qui, cum esset Laicus, non poterat
» cognoscere de dogmatibus, et fortasse tunc non erat
» detectum venenum arianum, quod ubi patefactum est,
» omnem operam adhibuit ad illud extinguendum.

» Ultimo (ob.) quia causa 11 q. 3, c. *Graves* sic dicitur:
» *grave satis est, et indecens, ut in re dubia, certa detur*
» *sententia*: non ergo certa sententia dari debet, praeser-
» tim in fidei quaestionibus et causis, quae omnes alias
» prae sua gravitate excellunt. Confirmatur; quia multo-
» ties pro parte quae damnatur multi sunt Patres, non
» ergo aequum est contra illos definire, nec oportet; *ma-*
» *xime si pax esset scindenda.*

» Resp. Etiam si pro una parte essent aliqui Patres, sa-
» tis est, ut Ecclesia ad definitionem procedat, ut saltem
» plures, uno veluti consentiente sibi magisterio, aliquid
» tradant, idque tamquam firmum ratumque ab Ecclesia
» habeatur, ut demonstravit Lirinensis c. 39.

175. III. Rationes assignat, ob quas cum constat de
dictis locis Theologicis, definitiones non sunt differendae
illasque ad tria capita reducit. «Primo est auctoritas Rom.
» Pontificum, qui ex officio pastorali necessitatem decisio-
» num ejusmodi controversiarum collegerunt. » Quod probat
exemplis et testimoniis plurium Summorum Pontificum.

« Secundum caput argumentorum desumitur ex parte
» ipsius Ecclesiae, ut sciat, quod sequi, quid fugere debeat,
» ex discretionem veri a falso. Unde Victor Carthaginensis
» scribens contra Monothelitas ad Papam Theodorum sic
» dicebat. *Vestrum est, Frater sanctissime, canonica di-*
» *cretionem, SOLLICITE contrariis catholicae fidei obviare.....*

» Amplius ut detegantur, et discernantur pietatis cul-
» tores ab impiis orthodoxiam simulantibus.....

» Adhuc ex parte Ecclesiae necessaria definitio est,

» ne ipsimet fideles fluctuent, nescientes, quid esset am-
» plectendum in rebus ad salutem necessariis, si viderent
» per impossibile errores tolerari: hinc ad ejusmodi ne-
» bulas dissolvendas scribebat Sergius Cyri Episcopus ad
» Theodorum Papam..... Sed nedum nebulae dubietatis
» effugiunt ex definitionibus e mentibus hominum, sed et
» de veritate inventa plurimum exultant fideles: sic La-
» teranensis synodus Adriani II Papae rescriptum voluit in
» suis canonibus retineri. *Dignum est, dicebat, et a ratione*
» *non discordat, quod ea quae inter se dubietatis scru-*
» *pulum videntur continere, ad Apostolicae Sedis judicium*
» *referantur, ut inde Christi fideles in dubiis certitudi-*
» *nem se GAUDEANT invenire, unde noscuntur magiste-*
» *rium fidei suscipere.*

» Ad haec, est necessaria definitio, et definitionis
» promulgatio, vel promulgationis executio, ne haeretico-
» rum doctrina tanquam pestis sanam partem invadat.

» Etiam necessaria est definitio, ut unitas custodiatur
» fidei, et scissurae tollantur. Sic ex definitione Stephani
» Papae, circa anabaptismum dissensiones sopitae.....

» Tertium caput necessitatis definitionum desumitur
» ex parte moventium quaestiones, et litigia, et defini-
» tiones retardantium.

» Primo, ut ab ipsis tollatur falsa existimatio, quod
» ipsi recte sentiant, et sint orbis Deucaliones.

» Secundo ut detegatur eorum malitia versipellis,
» qui sub virtutum et aestimationis pallio, vel eloquen-
» tiae splendore plus aliis sapere, plus virtutis habere
» prae caeteris sibi et aliis suadent.

» Ultimo, nam (ut etiam adversarii nostri Novatores
» non diffitentur) fucatae dogmatum conciliationes Eccle-
» siis extiterunt perniciosae, ita Strigelius in 2, Reg. c. 2,
» exemplificat idem cum Philippo de pseudosynodo Sir-

» miensi: cum enim Symbolum edidisset loco *consubstan-*
» *tialis* ponendo particulam (similem) quod utraque pars
» Filium fateretur similem Patri, veluti cothurnum utrique
» pedi aptum, omissa particula *ὁμοουσιος*, maius incendium
» exortum. Ariani enim non sanabantur, pii premebantur,
» imbecilles et indocti perturbabantur, ita Philipp. lib. 3.
» Chron. fol. 210. Quae mala ex *Interim* secuta non sunt?
» in plures enim factiones Lutherani divisi, dicente eodem
» Strigel. 2. sam. 16. quod multo plures fuerunt, et in
» P. Eth. pag. 494 scribit refugisse quendam magnatem
» illis se adjungere, offensum dissidiis, dicendo: *si me,*
» *inquit, adiungo vobis, tunc damnor ab aliis; si me*
» *aliis adjungo, a vobis condemnor; quod faciam, video,*
» *sed quid sequar, non habeo.* Ne ergo haec inconvenientia
» sequantur in Ecclesia, non dissimulat, nec tacet Eccle-
» sia, probando laudanda, et damnando damnanda.

» Quam necessitatem (inferius subdit) totum nostrum
» discursum complectens ostendit Bernardus ep. ad Gui-
» donem Card. qui postea Papa Coelestinus, sollicitans
» Apostolicam sedem ad definiendum contra Abailardum,
» ad tria capita eandem necessitatem reducens dicendo:
» EXPEDIT VOBIS, QUIBUS POTESTAS DATA EST A DOMINO:
» EXPEDIT ECCLESIAE, CHRISTI: EXPEDIT ILLI ETIAM HO-
» MINI, UT EI SILENTIUM IMPONATUR. »

FINIS.

INDEX

RATIO OPERIS	Pag. III
------------------------	----------

QUÆSTIO I.

DE CONSTITUTIONE ECCLESIAE SEU DE FORMA EC- CLESIASTICAE MONARCHIAE. »	1
CAPUT UNICUM »	1

QUÆSTIO II.

DE INFALLIBILITATE ROMANI PONTIFICIS . . . »	19
CAP. I. STATUS QUÆSTIONIS »	20
§. I. <i>Determinatur, quænam judicia Summi Pontificis sint verae et proprie dictae definitiones fidei.</i> »	ibid.
§. II. <i>Explicatur, quare Summus Pontifex definiens aliquid de fide, dicatur loqui ex Cathedra</i> »	23
§. III. <i>Quaenam judicia sint in quibus infallibilitas Summo Pontifici tribui debet.</i> »	24
§. IV. <i>Exponitur duplex sententia circa infallibilitatem Summi Pontificis</i> . . . »	28
§. V. <i>Explicatur distinctio magni momenti facienda in ipsis definitionibus fidei</i> . . »	29
COROLLARIUM I . . . , . . . »	30
COROLLARIUM II »	ibid.

CAP. II. SENTENTIA D. THOMAE PRO INFALLIBILITATE ROMANI PONTIFICIS.	Pag. 35
CAP. III. NOTAE THEOLOGICAE INUSTAE OPINIONI DE FALLIBILITATE ROM. PONT. A DOCTORIBUS SCHOLAE THOMISTICAE	» 57
CAP. IV. FUNDAMENTA, QUIBUS INNIXI SUNT DOCTORES SCHOLAE THOMISTICAE AD ASSERENDAM INFALLIBILITATEM ROM. PONTIFICIS.	» 64
§. I. <i>Ex testimonio Matth. cap. XVI. v. 18, 19.</i>	» 65
§. II. <i>Ex testimonio S. Lucae c. XXII. v. 32.</i>	» 78
§. III. <i>Ex testimonio S. Joannis cap. XXI. v. 15 - 17</i>	» 95
§. IV. <i>Ex rationibus theologicis</i>	» 102
§. V. <i>Solvuntur aliquae objectiones</i>	» 125
CAP. V. VINDICANTUR ALIQUI EX NOSTRIS DOCTORIBUS A CALUMNIIS IPSIS IMPOSITIS	» 139
CAP. VI. IN FIDEI JUDICIIS SEDES APOSTOLICA, CATHEDRA ET ECCLESIA ROMANA NON DISTINGUUNTUR A ROMANO PONTIFICE	» 148
CAP. VII. DE USU MEDIORUM, QUEM NONNULLI REQUIRUNT AD INFALLIBILITATEM ROMANI PONTIFICIS IN FIDEI JUDICIIS	» 154
COROLLARIUM TOTIUS OPUSCULI	» 160
APPENDIX EX GRAVINA.	» ibid.
AN CUM CONSTAT DE HIS LOCIS THEOLOGICIS, NEMPE PATRUM, PRAESENTIUM PASTORUM, ET DD., ET IPSIUS ECCLESIAE SENSU, DEFINITIONES SINT ILLICO INTERPONENDAE?	» ibid.

INDEX ALTER

AUCTORUM ORDINIS PRAEDICATORUM, QUI IN HOC OPUSCULO
CITANTUR, ORDINE ALPHABETICO DISPOSITUS.

*Num. Roman. indicat num. progressivum in Ratione
Operis, arabicus vero in ipso Opere.*

THOMAS (s.) AQUINAS n. II - III - IV - V - VI -
VII - VIII - IX - X - 2, not. 1, - 3 - 4 - 5 -
6 - 7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 30 - 42 - 43 - 44 - 45
46 - 47 - 48 - 49 - 50 - 51 - 52 - 53 - 54 - 55
58 - 59 - 60 - 61 - 62 - 63 - 64 - 65.

A

ANTONINUS (s.) n. 67 - 155 - 156 - 157 - 158 -
163.

ALBERTUS (B.) MAGNUS n. 12 - 13 - 14 - 83 - 101.

ARAHUJO (DE) FRANCISCUS n. 75.

B

BANNES DOMINICUS n. 54 - 70 - 176.

BILLUART CAROLUS RENATUS n. 35 - 37 - 38 - 80 - 97,
116 - 129 - 140 - 145 - 165 - 167.

BZOWIUS ABRAHAM n. 72 - 81.

C

CAJETANUS CARDINALIS n. VI - 21 - 54 - 56 - 105 - 145.

CALECA EMMANUEL n. 103.

CATHARINA (s.) SENENSIS n. 84.

CERBONI n. 20 - 26 - 27 - 28 - 29 - 30 - 31 - 32 -
33 - 34 - 39 - 81 - 99 - 118 - 128 - 130 - 143 -
163 - 171.

CHALVET HYACINTHUS n. 93.

COEFFETEAU NICOLAUS n. 90 - 108 - 123.

CONTENSON n. 162 - 166.

D

DOMINICUS DE SANCTO THOMA n. 76 - 110 - 112.

DURANDUS *de S. Portiano* n. 15.

F

FERRE VINCENTIUS n. 92 - 111 - 126.

FIUME (DE) IGNATIUS n. 78 - 95 - 114.

G

GATTI VINCENTIUS n. 22 - 99 - 119 - 131 - 141 - 170.

GONZALEZ ZEPHIRINUS n. 24.

GOTTI n. 19 - 36 - 40 - 96 - 115 - 151 - 152.

GRAVINA DOMINICUS n. X - 73 - 81 - 124 - 135 - 136 -
143 - 147 - 148 - 149 - 150 - 173 - 174 - 175.

J

JOANNES DE NEAPOLI n. 66 - 102.

JOANNES A S. THOMA n. IX.

L

LABAT PETRUS n. 74 - 91 - 109 - 125.

M

MARCHESI DOMINICUS n. 77 - 94 - 113 - 127 - 138.

MELCHIOR CANUS n. 27 - 37 - 69 - 81 - 87 - 106 - 134 -
143 - 146 - 164 - 167 - 168 - 169.

MONTENIGRO (DE) JOANNES n. V - 121 - 163.

N

NATALIS ALEXANDER n. II - VIII - 159.

NICOLAI n. 10, not. 1.

NUGNO CABAZUDO DIDACUS n. 71 - 89.

O

ORSI CARDINALIS n. 21 - 23 - 39 - 41 - 46 - 50, nota 1.
57 - 81 - 98 - 117 - 143 - 166 - 170.

P

PALUDANUS PETRUS n. 16.

PRIÈRAS SYLVESTER n. 133 - 155 - 156 - 159.

R

REALI ALEXANDER n. XI - 65 - 83, not. 1.

REGINALDUS ANTONINUS n. 137.

ROCABERTI (DE) JOANNES THOMAS n. 79 - 81.

S

SALZANO THOMAS n. 21.

SAVONAROLA HIERONYMUS n. 86.

SERRY HYACINTHUS n. 39 - 139 - 166 - 171, nota 1.

SOTO DOMINICUS *Theologus Tridentini Conc.* n. 161.

SOTO (DE) PETRUS *Theologus Trid. Concilii* n. 88 - 107 - 122.

T

TURRECREMATA JOANNES CARDINALIS n. 12 - 17 - 25 -
46 - 68 - 81 - 85 - 104 - 132 - 143 - 144 -
160 - 163.

V

VICTORIA FRANCISCUS n. 18.

IMPRIMATUR

Fr. Marianus Spada Ord. Praed. S. P. A. Magister

IMPRIMATUR

Ioseph Angelini Arch. Corint. Vicesg.

SAN TOMMASO D' AQUINO

E

L' INFALLIBILITÀ

DEI ROMANI PONTEFICI

RISPOSTA

R O M A

TIP. DELLA MINERVA VIA CAMPO MARZO N. 67

1870

BIBLIOTHECA
FF. PRÆDICATORUM,
BENITIÆ.

Esaminato per ordine del Rmo P. Fr. Alessandro Vincenzo Jandel maestro Generale dell'Ordine de' Predicatori il presente scritto, e trovatolo conforme alla vera e soda dottrina di S. Tommaso d'Aquino, e della sua scuola lo giudichiamo meritevole di essere dato alla luce.

Roma dal Conv. di S. M. sopra Minerva li 28 Gennaro 1870 sacro alla traslazione dello stesso Angelico Dottore.

FR. RAIMONDO BIANCHI

Procuratore Generale dell'Ordine,
de' Predicatori, e Professore di
Teologia nella Romana Università.

FR. GIROLAMO PIO SACCHERI de' Pred.'

Maestro Provinciale Romano e Prefetto
della Biblioteca Casanatense.

Vista l'approvazione de' Nostri Revisori, ben volentieri consentiamo alla stampa del presente scritto a difesa di quella dottrina, che fu sempre insegnata e ritenuta dalla nostra scuola, come verità Cattolica.

Roma Minerva 2 Febbraro 1870.

FR. A. VINCENTIUS JANDEL
Mag. Generalis Ord. Praedicatorum

Venne testè alla luce in Torino per i tipi del giornale il *Conte Cavour* una parte d'opuscolo, che porta in fronte « Monsignor Manning e l'infallibilità dei Romani Pontefici. » Sembra fra le altre cose voler dimostrare che l'infalibilità dei Romani Pontefici non sia obbietto idoneo di dommatica decisione. Per giungere ad ottener lo scopo, esso deve oscurare un genio, dirò meglio, un Dottor della Chiesa, rendere sospetti insigni scrittori, e scire un' Ordine intero in ciò che ha di più caro. Una pessima causa non potea difendersi con argomenti più fragili.

In tal modo ragiona l'Opuscolo.

« L'infalibilità Pontificia sarebbe ob-
« bietto idoneo di dommatica decisione, se

« definibile fosse. Ma non è definibile, per-
« chè priva della definibilità subbiettiva ,
« la quale consiste generalmente nella noti-
« zia certa della rivelazione. Ora secondo
« l'Opuscolo non si ebbe generalmente notizia
« della rivelazione riguardante l'infallibilità
« dei Romani Pontefici nei primi sei secoli
« del Cristianesimo : e il medesimo silenzio
« (pag. 20) si mantiene nelle opere dei
« dottori, che nel secolo XII, e sull' esordire
« del XIII illustrarono la scuola teologica
« d'Occidente: e nè essi pure ne parlano i
« veri padri della scolastica , Alessandro di
« Ales, Alano di Ryssel, ed Alberto il gran-
« de, sopra gli altri tutti riputatissimo. È
« vero (pag. 24) che ne scrisse S. Tommaso
« d' Aquino , e il solo Tommaso potrebbe
« supplire con usura il silenzio dei Teologi
« precedenti. Ma i fondamenti sopra i quali
« stimò egli d'innalzar l'edificio della propria
« dottrina, esposta e difesa nei Commentari
« sulle Sentenze, nella Somma Teologica ,
« nell' opuscolo *contra impugnantes Religio-*
« *nem*, nella Catena Aurea, e con maggiore
« ampiezza nell'opuscolo *contra errores Grae-*
« *corum ad Urbanum quartum* , non sono
« altri che le autorità dei Greci Dottori ,

« che egli (pag. 25) adoprando incede sicuro
« della vittoria.

« Ora (pag. 25) quali sono le autorità
« dei Greci dottori, le quali adoprando l'An-
« gelico incede sicuro della vittoria ? Sono
« *testimonia aut falsa , aut adulterata , ac*
« *venerandis Patrum Graecorum nominibus*
« *supposita* : come dimostra il Launoy nel-
« l'epistola prima ad Antonio Faure, e nella
« terza a Paolo Rutuyn , come pure lo di-
« mostra Casimiro Oudin. (Dissert. de script.
« Eccl. Cap. 21).

« È vero che la schiera foltissima degli
« imitatori dell'Aquinate , dimostra notissi-
« ma la dottrina dell' infallibilità Pontificia
« nei secoli posteriori. Ma questa schiera fol-
« tissima non tolse studiosamente in esame i
« fondamenti, sopra i quali stimò l' Angelico
« innalzare l'edificio della propria dottrina.
« Anzi riposando sicuri sull'autorità del Mae-
« stro, gli ammisero senza neppur sospettare
« che potessero essere caduchi e mobili al
« par dell'arena.

« E perciò quale e quanto è il peso del
« loro suffragio ? Non sarebbe per avventura
« mestieri giudicarli meno avveduti seguaci
« di duce sorpreso ? (pag. 22).

Non prendiamo la penna per dimostrare

che l'Infallibilità Pontificia è obbietto idoneo di dommatica decisione, e per conseguenza, che dai primi secoli della Chiesa sino al presente fuvvi sempre notizia certa della rivelazione della medesima. Scrittori valorosi e dotti lo fecero. Prendiamo la penna per ismascherare la falsità, e togliere l'ingiuria : falsità ed ingiuria lanciate contro un Dottore della Chiesa, e Principe de' Teologi, Tommaso d' Aquino (1) ; falsità contro un grande, Alberto Domenicano ; falsità ed ingiuria contro insigni scrittori dell' Ordine dei Predicatori, che sempre inteso a difendere la verità cattolica, e a combatterne l'errore contrario, si gloria di avere studiosamente tolto ad esame i fondamenti sopra i quali stimò l'Angelico innalzare l'edificio della propria dottrina, che il Pontefice è infallibile.

Infatti bisogna non aver letto nè i Com-

(1) Le medesime falsità si trovano nel Janus comunemente attribuito al Dottore Döllinger che riguardo a S. Tommaso così esprime „ Tommaso d'Aquino fu il primo teologo il quale ingannato da certi testi apocrifi, accettò formalmente nella dommatica Scolastica la dottrina del Papa e della sua piena potestà. Le stesse falsità ripete il P. Gratry in una sua lettera.

mentari sopra le sentenze, nè l'opuscolo *contra impugnantes religionem*, la Catena aurea, la somma Teologica, e molto meno l'Opuscolo *contra errores Graecorum* per asserire aver l'Angelico innalzata la dottrina, di cui parliamo, sopra fondamenti, o falsi, o adulterati, o suppositizi, come furono le autorità dei Greci Dottori.

Certamente nell'opuscolo *contra errores Graecorum*, che è l'unica opera ove si serve l'Aquinate delle Greche testimonianze a lui esibite dal Pontefice Urbano, dovrebbe chiaramente apparire, quelle autorità essere state il fondamento sul quale innalzò la propria dottrina. Ma si manifesta tutto il contrario. In quell'Opuscolo, come lo dimostra il titolo *contra errores Graecorum*, ha di mira l'Angelico abbattere le false opinioni che avevano corrotto la fede di molti fra i Greci: perciò lo intitola *contra errores Graecorum*. Ora stimò conveniente servirsi delle autorità di Greci Dottori, perchè siccome venerati da Greci, più facilmente avrebbero abbracciate le sentenze contrarie insegnate dalla Chiesa latina.

Mai però furono quelle autorità il fondamento della sua dottrina. Nessuno meglio che il Santo Dottore può additarci lo scopo pel quale egli stimò servirsi dell'autorità dei

Greci Dottori, riguardanti l'infallibilità Pontificia. Nell'esordio dell'Opuscolo ad *Urbanum quartum contra errores Graecorum* così Egli dice: *Libellum ab excellentia Vestra mihi exhibitum, Sanctissime Pater Urbane Papa, diligenter perlegi, in quo inveni quamplurima ad nostrae fidei assertionem utilia et expressa.* Ecco lo scopo ad *assertionem nostrae fidei*: cioè ad affermare dinanzi all'errore Greco la nostra fede: a vendicare e liberare quelle sentenze, che secondo l'Angelico già appartenevano alla fede, dalle greche falsità. *In quo quamplurima inveni ad nostrae fidei assertionem utilia et expressa.* Ed in vero niente di più utile poteva cadere nelle mani di quella mente sì vasta, che greche autorità per vendicare e liberare le dottrine della fede dagli errori contrari difesi da Greci, e dinanzi all'errore affermare la verità. Così il titolo dell'opera *contra errores Graecorum* sta in armonia collo scopo, per ottenere il quale si serve come di mezzo utile della autorità dei Padri Orientali. *In quo inveni quamplurima ad nostrae fidei assertionem utilia et expressa.*

La quale ragione acquista maggiore evidenza, se per un momento prendiamo ad esame i Commentari sulle sentenze, la Catena aurea, la Somma Teologica, e le confrontia-

mo coll'Opuscolo *contra errores Graecorum*. In quelle prime opere ove non aveva particolari nemici a combattere, perchè generalmente le eccelse prerogative del Romano Pontefice erano ammesse da tutti, non fa uso di quelle greche autorità per affermare le sue sentenze dinanzi all'errore, chè ne sarebbe mancato del tutto il fine, ma le dimostra direttamente colla scrittura e colla ragione. Nell'Opuscolo poi *contra errores Graecorum* imprendendo piuttosto a combattere nemici, che a fondare la sua dottrina, afferma dinanzi all'errore dei Greci la verità con testimonianze de' loro Dottori: *in quo inveni quamplurima ad nostrae fidei assertionem utilia et expressa*.

Ma se le greche autorità, per confessione dello stesso Angelico furono per lui mezzi utili e manifesti per affermare in faccia all'errore, e liberar da questo la sentenza, che Egli teneva siccome rivelata, era al tutto necessario che avesse innalzato di già il suo edificio dell'Infallibilità Pontificia sopra fondamenti più saldi, e non mobili al par dell'arena, come vorrebbe l'Opuscolo; ma immobili siccome è il verbo di Dio, e l'autorità della Chiesa cattolica.

Nè ciò vogliamo gratuitamente asserire, ma intendiamo dimostrarlo coll'istesso opusco-

lo *contra errores Graecorum*. Al Capo 32 parag. 31 stabilisce l'Angelico che *Pontifex Romanus est primus et maximus inter omnes Episcopos*. Nel paragrafo 32 *Quod idem Pontifex in totam Ecclesiam Christi universalem prae-lationem habet*. Nel 33 *Quod Idem habet in Ecclesia potestatis plenitudinem*. Nel 34 *Quod in eadem potestate quae collata est Petro a Christo*: e nel 35 *Quod ad Pontificem pertinet determinare ea quae sunt fidei*. Edifica forse il Genio più grande delle scuole Catto-liche quest'immensa e sublime dottrina, che colloca il Pontificato Romano in quell'altezza ed in quell'immobilità in cui lo pose il suo divin Fondatore, sopra il fragile e mobile fondamento dell'autorità dei Greci Dottori?

Tutt'altro. In questi cinque paragrafi, preziosi siccome cosa divina, 1.° pone ben formu-
lata la sua tesi: 2.° la vendica e la libera dall'errore contrario sostenuto dai Greci per mezzo dell'autorità dei loro Dottori: 3.° dimostra che la greca autorità è conforme alla Sacra Scrittura. Difatti nel paragrafo 31 ove incomincia a trattare del Romano Pontefice formulata la tesi che *Pontifex Romanus est primus et maximus inter omnes Episcopos*, così esordisce. *Similis autem error est dicen-tium, Christi Vicarium, Romanae Ecclesiae*

Pontificem, non habere universalis Ecclesiae primatum, errori dicentium, Spiritum Sanctum a filio non procedere: quindi rigetta quest'errore greco per l'autorità dei loro Dottori: finalmente conchiude: hoc autem auctoritati consonat Sacrae Scripturae, quae inter Apostolos Petro attribuit primum locum, tam in Evangeliiis, quam in Actibus Apostolorum. Similmente nel paragrafo 32 Quod idem Pontifex in totam Ecclesiam Christi universalem habet praelationem, conchiude, che Petro indistincte oves suas Christus commisit, dicens Joan. ult. v. 17. Pasce oves meas, et Joan. 10. 16. ut sit unum ovile et unus Pastor: e nell'ultimo per tacer degli altri, leggiamo, Item etiam hoc patet ex auctoritate Domini dicentis: Luc. 22. 23. Tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

Dunque la Sacra Scrittura, è il fondamento vero ed immobile sul quale edificò l'Aquinate la propria dottrina del Pontefice infallibile: e la greca autorità in mano sua non fu altro che arma per abbattere l'errore contrario.

Sopra un'arma non si edifica, e molto meno poteva edificarvi un Genio come quel di Tommaso.

Specialmente perchè la mente di lui non potea non conoscere le intime e grandi rela-

zioni, che la dottrina sì bene edificata, aveva coll'ordinamento della Chiesa di Cristo. E come avrebbe potuto quel Genio sì grande fondare una dottrina sopra autorità o false o adulterate, o suppositizie, la quale, supposto che fosse non certa, avrebbe portato lo sconvolgimento nella costituzione data alla Chiesa dal Verbo incarnato? Appunto perchè Angelico il genio di lui, stimò a verità sì grandiosa dare per fondamento il verbo di Dio: *Pasce oves meas, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

La quale proposizione da noi asserita, si manifesta più chiara ed evidente col solo leggere le opere di lui, nelle quali ex professo come nella Somma Teologica part. 2. 2. q. 1. art. 10, o data occasione parlò del decreto irreformabile del Pontefice definiente *ex Cathedra*. E prima, ciò lo confessa lo stesso Launoy riguardo all'Opera classica, la Somma teologica, nella quale al luogo citato tratta la questione *Utrum pertineat ad Summum Pontificem fidei Symbolum ordinare*. Ecco le parole del Launoy nella prima epistola ad Antonio Faure: *in postremo ipsius Aquinatis opere nimirum in Summa theologica, praedictas auctoritates afferri nuspiam*. Come dunque dare ad intendere che stimò l'Aquinate fondare l'edi-

ficio dell'Infallibilità Pontificia, sopra le autorità di alcuni Greci Dottori, vere o false che sieno state?

Ma vediamo quali siano in detto luogo, i fondamenti sopra i quali stabilisce l'infalibilità Pontificia. Sono tre pietre, una all'altra subordinata, e non mobile arena come vorrebbe l'autor dell'opuscolo. Prima pietra, e questa durissima, è la Sacra Scrittura e sono i testi Luc. 22. *Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos:* e l'altro ad Corinth. 1. *Idipsum dicatis omnes et non sint in vobis schismata.* La seconda, le Decretali *extra de Bapt. cap. Majores*, nelle quali si dice che *majores et difficiliores Ecclesiae quaestiones ad Summum Pontificem referuntur.* La terza è la ragione che trae, parte dalla scrittura, e parte da' suoi principi generali sù cui come Filosofo appoggia le dottrine che fonda, e coi quali le illustra.

E neppur là ove data occasione parla dell'Infallibilità dei Romani Pontefici perde di mira il solido fondamento sù cui sempre edificò questa dottrina.

Nella Som. Teol. 2. 2. quaest. 2 art. 6 in risposta alla terza obbiezione, afferma che la fede della Chiesa universale non può venir mai

meno. *Universalis Ecclesiae fides non potest deficere.* Ora dovea l'Angelico dar la ragione perchè la fede della Chiesa Universale non può soggiacere ad errore. Non adduce, come forse altri il farebbe le promesse di Cristo riguardanti la Chiesa: per esempio: *Et portae inferi non praevalerunt adversus eam*: essendo questa promessa la causa estrinseca e prima della indefettibilità della fede nella Chiesa di Dio: ma ne assegna come ragione prossima *et ejusdem ordinis* la Fede di Pietro: dicendo *universalis Ecclesiae fides non potest deficere, dicente Domino Luc. 22. Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua.* In tal modo non è il Successor di Pietro infallibile perchè è infallibile la Chiesa universale, ma a rovescio, la Chiesa universale è infallibile perchè infallibile è la fede di Pietro, e dei Successori di Lui. *Ecclesiae universalis fides deficere non potest, dicente Domino: Luc. 22. Ego pro te rogavi Petre ut non deficiat fides tua.* La qual verità, che la fede dei Successori di Pietro mai sarà soggetta all'errore, deduce immediatamente dalla Santa Scrittura, e con questa s'immedesima. *Ego rogaui pro te ut non deficiat fides tua.*

Questo è il metodo costante col quale l'Angelico stabilisce o le verità rivelate o le

verità che stima con quelle connesse. Questo è il metodo degno di un genio, non quello che gli attribuisce l'autor dell'opuscolo, secondo il quale Tommaso sarebbe simile a quel pazzo architetto che volesse fondare un nobile e grandioso edificio sopra un banco d'arena.

Nè men falsa è l'altra proposizione che Alberto il grande, Domenicano, e Maestro dell'Angelo delle Scuole, osservasse il più alto silenzio intorno al Pontefice infallibile *ex Cathedra*. Ne parlò chiaramente, ne parlò espressamente, e non appoggiato sull'autorità de' Greci Dottori spiegando quelle parole di Cristo *Math. cap. 16* colle quali concesse a Pietro le chiavi della Chiesa. *Dico autem tibi*, così si esprime nel suo Commentario, *Dico autem tibi etc. Singulariter non quod singulariter acceperit claves Petrus, sed quia in unitate Ordinis Ecclesiae unus est qui accipit plenitudinem potestatis qui est successor Petri et Petrus in potestate.*

Cum igitur Petrus plenitudinem potestatis et privilegium non errandi in fide habuerit, hanc eandem potestatem, ipsumque non errandi privilegium habere debent omnes Petri Successores, cum pro suo munere sint in potestate Petrus. La medesima sentenza esprime Al-

berto il grande nel Com. sopra S. Luca cap. 22 *Ego rogavi pro te etc.* e conchiude, *hoc argumentum efficax est pro Sede Petri, et Successore illius, quod fides ejus non finaliter deficiet.* È dunque falso che Alberto il grande, uno dei Maestri della teologia scolastica non abbia parlato del privilegio dell'infallibilità Pontificia.

Finalmente non possiam tacere sopra la terza ingiuria, e gratuita falsità lanciata contro insigni ed ingegnosi Scrittori dell'Ordine Domenicano, che questi abbenchè in foltissima schiera, altro per avventura non sieno stati che meno avveduti seguaci di un duce sorpreso. Un' Antonino Arcivescovo di Firenze, un Gaetano, un Melchior Cano, un Bannez, i due Soto, un Rocaberti Arcivescovo di Valenza, un Serry, un Gotti, un Orsi, meno avveduti seguaci di un duce sorpreso? Se questi almeno asserissero la dottrina che il Pontefice è infallibile, *ex Cathedra* unicamente appoggiati sopra l'autorità del loro Maestro, o sopra quei fondamenti su i quali, come stranamente pensò l'Opuscolo, ebbe l'Angelico innalzato la sua dottrina, sarebbe forse cessata la falsità e con essa l'ingiuria. Ma il fatto è totalmente contrario. Sant' Antonino, gloria e decoro dell'Ordine

Domenicano nella sua Opera teologica parte seconda capo sesto paragrafo 19 parlando del Romano Pontefice stabilisce che *Auctoritas universalis Ecclesiae in determinatione fidei principaliter residet in Papa*. Come fedele discepolo dell' Angelico Dottore, dimostra la tesi coll'autorità del Maestro: ma di più, la conferma con autorità di antichissimo Padre, qual è S. Girolamo di cui riferisce le seguenti parole : *haec est fides, Papa beatissime, quam in Catholica didicimus Ecclesia, in qua si minus perite, aut parum caute forte aliquid positum est, emendari cupimus a te, qui Petri fidem et sedem tenēs*. Crediamo inutile riferire altre testimonianze del Santo, la cui dottrina su questo punto fu già chiaramente esposta dall'ottimo Periodico *la Civiltà Cattolica*.

Il Cardinal Gaetano compose un Trattato *de auctoritate Papae et Concilii*. » Nel capo nono afferma che *Privilegio non errandi in fide Romanus Pontifex gaudet*, e lo prova colla Scrittura, colla ragione, ed in fine coll'autorità di S. Tommaso *Sum. Theol. p. 2. 2. q. 1. a. 10*: nella qual somma si confessa *praedictas Graecorum auctoritates afferri nuspiam*. Giacchè il Gaetano così ragiona : *Papa in hujusmodi judicio fidei est certissimus propter as-*

sistentiam Spiritus Sancti, et propter universale bonum fidei : » e prova l'uno e l'altro colla Scrittura: » Sicut promisit Dominus. Joan. 14 Spiritus Sanctus docebit vos omnem veritatem, et Petro dixit: Ego rogavi pro te ut non deficiat Fides tua.

Il Melchior Cano, del quale l'Opuscolo cita un lunghissimo brano, in questa medesima autorità dice : *Nobis autem schola nostra magnam quidem licentiam dat, ut quodcumque probabile occurrat, id nostro jure liceat defendere: sed non licet tamen eos qui nobis sunt adversi temere ac leviter condemnare.* Come mai potè l'autor dell'Opuscolo conciliare questa gran libertà ammessa dal Cano nel discutere le probabili opinioni e l'aver poi il medesimo abbracciato ad occhi chiusi la sentenza del suo Maestro , ed esserne stato meno avveduto seguace ? Legga di grazia l'autor dell'Opuscolo il sesto libro *de Locis theol.* e troverà dimostrata l'infallibilità Pontificia coi più variati ed adorni argomenti , dai quali deduce essere sentenza Cattolica che il Romano Pontefice è infallibile : *Nos autem Catholicorum sententiam sequamur, quoniam communis Catholicorum est.* Tommaso Rocaberti maestro generale de' Padri Domenicani , Arcivescovo di Valen-

za, compose tre grandi Volumi, lo scopo de' quali è dimostrare l' infallibile autorità dei Romani Pontefici *extra Concilium*. Tante e sì numerose sono le autorità della Santa Scrittura, dei Padri latini e Greci, le ragioni e le autorità dell' Angelico Dottore , che può stabilire e provare la tesi seguente : *Adeo certum est privilegium non errandi Romano Pontifici esse concessum, ut non modo Catholica veritate tenendum sit, Ipsum in rebus fidei errare non posse, verum etiam oppositum ut Haereticum ab Ecclesia damnari valeat.*

Taceremo degli altri perchè eguale in essi è la copia degli argomenti , eguale la critica nello scegliere quelle testimonianze che solo potevano costituire un solido fondamento a sì grandioso edificio, l' infallibilità Pontificia. Dopo ciò , sembra aver noi vendicato il genio e l' onore di S. Tommaso d' Aquino, la verità intorno ad Alberto il Grande, ed il sapere e la scienza di una schiera ioltissima d' imitatori avveduti di duce più esperto e sagace.

Volendo però che queste parole servano ancora a più nobile e splendida causa, lo facciamo rivolgendo l' argomento dell' autore dell' Opuscolo, contro l' autore medesimo. Se un' obbietto è definibile qualora sia dotato della doppia definibilità obbiettiva, e subbiettiva; all'

infallibilità Pontificia non manca nè l'una, nè l'altra. Non proviamo la prima, perchè come dice l'autore dell'Opuscolo (pag.48) non è nostro divisamento discutere questo capo di dottrina, che di necessità ci riuscirebbe quanto lungo e penoso, tanto alieno dalla materia che abbiamo per mano. Proveremo la seconda, cioè che si ebbe sempre generalmente notizia contenersi nella rivelazione l'infallibilità del Romano Pontefice. Alberto il grande non avrebbe parlato con tanta precisione del *Privilegium non errandi in fide*; non l'avrebbe provato con chiare e manifeste testimonianze della Santa Scrittura, se non avesse avuto certa notizia contenersi quel privilegio nella rivelazione divina. Ma se Egli ne parlò con tanta chiarezza e maggior precisione, è argomento più che probabile che altri il facesse prima di lui nei Secoli anteriori. Nel secolo 13.º ne parlò l'Angelico e con esso una schiera foltissima di avveduti seguaci, i quali per non interrotta catena giungono sino ai giorni in cui viviamo. Dunque riguardo all'Ordine Domenicano e alla sua scuola mai mancò la certa notizia della rivelazione dell'infallibilità del Romano Pontefice. Noi quindi ci gloriamo che il Fondatore della nostra scuola non una, ma

più volte; non per confutare nuove eresie, ma per la grandezza del soggetto abbia trattato cotale questione in quasi tutte le sue opere. L'averla poi risolta appoggiato sù criteri certissimi in favore del Pontefice Romano, come giustifica la nostra adesione all'autorità di tanto Maestro, così costituisce per quello un'argomento solidissimo. Poichè finiremo colle parole dell'opuscolo: « l'averne scritto S. Tommaso supplisce con usura il silenzio dei Teologi precedenti, essendo tanti per sentenza di Giovanni XXII i suoi miracoli quanti gli articoli da lui dettati, e debba, per giudizio d'Innocenzo VI, venire in sospetto chiunque osi partirsi dagli insegnamenti dell' Aquinate. »

FR. ALESSANDRO REALI de' Predicatori
Maestro in Sacra Teologia,
e Reggente del Colleggio di S. Tommaso
alla Minerva in Roma

IMPRIMATUR

Fr. Marianus Spada O. P. S. P. A. Mag.

IMPRIMATUR

Joseph Angelini Vicesgerens

262.131.11

Bianchi, Raymundus B31

AUTHOR *Constitutione.*

De ~~Infallibilitate~~ Romani

TITLE

~~Pontificatus~~ S

DATE LOANED	BORROWER'S NAME	DATE RETURNED

